

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΙΟΥΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2004**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΚΟΣΜΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΧΑΝΙΑ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1 ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	7
1.1 Το χρηματοπιστωτικό Σύστημα.....	7
1.2 Η Τραπεζική Επιχείρηση	9
2 ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	15
2.1 Η Συνεταιριστική Πίστη Στην Ευρώπη	15
2.1.1 Γενική επισκόπηση	15
2.1.2 Οι κυριότερες τάσεις και εξελίξεις της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ευρώπη 16	
2.2 Η Εισαγωγή Της Συνεταιριστικής Στην Ελλάδα	18
2.3 Η Συνεταιριστική Πίστη Στην Ελλάδα	23
2.3.1 Γιατί καθυστέρησε η ανάπτυξη της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ελλάδα. 23	
2.3.2 Η δημιουργία του νέου θεσμικού πλαισίου και οι πρώτες Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα.....	24
2.3.3 Ο ιστορικός ρόλος των φορέων της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ελλάδα 26	
2.3.4 Διαρθρώση – Λειτουργία της Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος 27	
2.4 Η Ιδιουτυπία Και η Χρησιμότητα Της Συνεταιριστικής Πίστης Στην Ελλάδα....	28
2.4.1 Βασικά συμπεράσματα από την ανάπτυξη της συνεταιριστικής πιστώσ στην Ευρώπη 29	
2.4.2 Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νέου χρηματοπιστωτικού θεσμού 30	
2.5 Σύνοψη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των πιστωτικών συνεταιρισμών..	33
2.6 Η Αξιοποίηση Των Πλεονεκτημάτων.....	35
3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	40
3.1 Εισαγωγή	40
3.2 Δεδομένα	40
3.3 Κριτήρια Αξιολόγησης.....	40

3.3.1	Καθαρά Κέρδη προ φόρων / Ιδία Κεφάλαια.....	41
3.3.2	Καθαρά Κέρδη προ φόρων / Αριθμός ατόμων προσωπικού	41
3.3.3	Ιδία Κεφάλαια / Χορηγήσεις	41
3.3.4	Ιδία Κεφάλαια / Καταθέσεις.....	41
3.3.5	Χορηγήσεις / Καταθέσεις	42
3.4	Δείκτες Συνεταιριστικών Τραπεζών	42
4	ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ PROMETHEE	74
4.1	Γενικά	74
4.2	Η έννοια της σχέσης υπεροχής	74
4.3	Οι μέθοδοι Promethee	75
5	ΕΦΑΡΜΟΓΗ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ PROMETHEE II	79
6	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	84

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η διεθνής θεωρία και πρακτική επιβεβαιώνουν τον ορισμό, σύμφωνα με τον οποίο συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκεντρώνουν τις δυνάμεις τους εκούσια για να ικανοποιήσουν όχι μόνο οικονομικές αλλά και κοινωνικές καθώς και πολιτιστικές ανάγκες και επιδιώξεις τους, μέσω μιας επιχειρήσεως συλλογικής ιδιοκτησίας, όπου όμως η εξουσία ασκείται δημοκρατικά. Γι' αυτό οι συνεταιρισμοί, τόσο οι αστικοί όσο και οι αγροτικοί, οφείλουν να έχουν ως θεμελιώδεις αξίες τους την ανάληψη ευθύνης αλλά και την υπευθυνότητα των μελών τους, την ισότητα, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, τη δημοκρατία. Με άλλες λέξεις, τα μέλη των συνεταιρισμών ασπάζονται και προσχωρούν σε μια ηθική, βασισμένη στην εντιμότητα, τη διαφάνεια, την κοινωνική υπευθυνότητα και την αλληλοβοήθεια. Φυσικά, οι αξίες αυτές πραγματώνονται όταν τηρούνται οι καταξιωμένες στην πράξη συνεταιριστικές αρχές και ιδιαίτερα οι εξής:

- Εθελοντική προσχώρηση και πρόσβαση σε όλους.
- Άσκηση δημοκρατικής εξουσίας. Οι συνεταιρισμοί διευθύνονται από τα μέλη τους που συμμετέχουν ενεργά στη χάραξη πολιτικής και στη λήψη αποφάσεων κατ' εφαρμογή του βασικού συνεταιριστικού κανόνα: «ένας άνθρωπος - μια ψήφος».
- Οικονομική συμμετοχή των συνταίρων-μελών στο κεφάλαιο του πιστωτικού συνεταιρισμού το οποίο ελέγχουν οι ίδιοι.
- Ανεξαρτησία και αυτονομία σ' ένα μόνιμο πλαίσιο αμοιβαίας συνεργασίας και αλληλοβοήθειας των μελών-συνταίρων.
- Συνεργασία μεταξύ των πιστωτικών συνεταιρισμών μέσω τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και διεθνών διαρθρώσεων, γεγονός που ενδυναμώνει το συνεταιριστικό πιστωτικό κίνημα σε μια χώρα και έχει ως αποτέλεσμα την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στα μέλη.

Αναμφισβήτητα, ο πιστωτικός συνεταιρισμός είναι ένας κοινωνικοοικονομικός και κατεξοχήν ανθρωποκεντρικός θεσμός, μια ιδιότυπη κοινωνικοοικονομική μονάδα με ιδανικά που θέτει στη διάθεση και την υπηρεσία του ελεύθερου ανθρώπου ορισμένες οικονομικές λειτουργίες, οι οποίες όμως δεν στηρίζονται ούτε συνεπάγονται την άκριτη και στυγνή εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο. Αυτό δε επιτυγχάνεται παρά το γεγονός ότι οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες ενός συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος, δηλαδή μιας Συνεταιριστικής Τράπεζας, που οργανώνεται, διοικείται και εποπτεύεται σωστά, καταλήγουν στο καλύτερο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα. Στην επίτευξη αυτού του οικονομικού αποτελέσματος συμβάλλουν ενεργά αλλά και επωφελούνται όλοι: συνέταιροι, μέλη του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου, υπάλληλοι του πιστωτικού συνεταιρισμού. Τα ποικίλα οφέλη του, προϊόντα της αρετής αυτής που χαρακτηρίζει το θεσμό της συνεταιριστικής πίστεως, αντλούνται από ολόκληρο τον τοπικό κοινωνικοοικονομικό περίγυρο.

Όλοι όσοι έχουν βιώσει την ιδέα της συνεταιριστικής πίστεως είναι σε θέση να αντιληφθούν πληρέστερα ορισμένες ακλόνητες αλήθειες. Πρώτα απ' όλα, το συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα είναι, πράγματι, οικονομικός οργανισμός με κοινωνικό περιεχόμενο που επιδιώκει την κάλυψη βασικών οικονομικών αναγκών αλλά και που αποσκοπεί στην

αποτελεσματική αντιμετώπιση των απρόβλεπτων και ξαφνικών προσωπικών ή οικογενειακών προβλημάτων ή δυσκολιών των συνεταιίρων-μελών του. Όταν προκύψει μια τέτοια ανάγκη ο συνétairos γνωρίζει που θα προστρέξει για την παροχή αρωγής την οποία δικαιούται γιατί συμμετέχει σε ένα «οικονομικό σύστημα με κοινωνικό περιεχόμενο», σε μια επιχείρηση που δρα και λειτουργεί στη σφαίρα της κοινωνικής οικονομίας.

Εκεί όπου βιώνεται στην πράξη η αρετή της συνεταιριστικής πίστewος προκύπτουν διαχρονικά επιτεύγματα που είναι σχεδόν απίστευτα για όσους δεν είχαν την εμπειρία να τη ζήσουν από κοντά. Αρκεί να αναφέρουμε ότι η Συνεταιριστική Τράπεζα λειτουργεί αποκλειστικά και μόνο στη σφαίρα του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, χωρίς καμία οικονομική ή άλλη εξάρτηση από το κράτος, εφαρμόζει απαρέγκλιτα τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια κατά την άσκηση της χρηματοπιστωτικής λειτουργίας της και, παρ' όλα αυτά, επιτυγχάνει να έχει το χαμηλότερο δυνατό λειτουργικό κόστος και να τηρεί τις θεμελιώδεις αρχές της αποδοτικότητας, της φερεγγυότητας, της ρευστότητας και της ασφάλειας του συνεταιριστικού κεφαλαίου. Από την τελευταία αυτή άποψη πρέπει να επισημανθεί ότι στην Ευρώπη και σ' ολόκληρο τον κόσμο όπου λειτουργούν και ευδοκιμούν οι φορείς της συνεταιριστικής πίστewος δεν υπάρχει ούτε ένα παράδειγμα χρεοκοπίας αμιγούς συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το νέο περιβάλλον

Σήμερα όλοι βιώνουμε τον έντονο ανταγωνισμό και τις διαρκείς ανακατατάξεις που συντελούνται στο χώρο της οικονομίας και των επιχειρήσεων. Η είσοδος της χώρας μας στην ΟΝΕ των χαμηλών επιτοκίων, συρρικνώνει τις παραδοσιακές πηγές κερδοφορίας και δημιουργεί νέες κατευθύνσεις στην οργάνωση και λειτουργία των τραπεζών με άξονες τη διαχείριση κεφαλαίων και τη χρήση της νέας τεχνολογίας στην προσέγγιση και εξυπηρέτηση της πελατείας. Οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές τραπεζών σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και η διείσδυση στο χώρο των τραπεζικών εργασιών μη κλασσικών τραπεζικών υπηρεσιών δημιουργούν νέα δεδομένα στην τραπεζική αγορά. Είναι όμως ενθαρρυντικό ότι αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των συναλλασσόμενων και ο όγκος των συναλλαγών και ότι αναδεικνύεται ο ρόλος της Τράπεζας σύμβουλου και της Τράπεζας που καλύπτει το σύνολο των χρηματοοικονομικών αναγκών των πελατών.

Ήδη οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί έχουν προχωρήσει στην υλοποίηση μιας στρατηγικής για την αύξηση του μεγέθους, την εξεύρεση κεφαλαίων, την ανάπτυξη του δικτύου τους και τη βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσης.

Το πρώτο βήμα έγινε με την ίδρυση της Πανελληνίας Τράπεζας στην οποία συμμετέχουν οι Συνεταιριστικές Τράπεζες και οι Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί της χώρας μας. Η Πανελλήνια Τράπεζα έχει ολοκληρώσει την προετοιμασία της με τη στελέχωση της με το αναγκαίο προσωπικό, την ενοίκιαση γραφείων και του καταστήματος Αθηνών και ξεκινά τον προγραμματισμό για την ανάπτυξη, σταδιακά, 50 καταστημάτων σε όλη τη χώρα. Παράλληλα η τράπεζα αυτή, θα παρέχει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και Πιστωτικούς Συνεταιρισμούς υποστήριξη, τεχνογνωσία και υπηρεσίες, που λόγω μεγέθους και κόστους δεν μπορεί από μόνη της η κάθε Τράπεζα να αναπτύξει.

Το δεύτερο βήμα έγινε με την εγκατάσταση ενιαίου μηχανογραφικού συστήματος που επιτρέπει στις Συνεταιριστικές Τράπεζες και την Πανελλήνια να συνδεθούν μεταξύ τους, να αποτελέσουν εθνικό δίκτυο, να μειώσουν το κόστος τους και να δώσουν τη δυνατότητα στα μέλη τους να εξυπηρετούνται από τα καταστήματα όλων των Συνεταιριστικών Τραπεζών. Η πιλοτική εγκατάσταση του συστήματος γίνεται στην Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα.

Το τρίτο βήμα γίνεται με τη συνεργασία με τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές Συνεταιριστικές τράπεζες για την απόκτηση τεχνογνωσίας και ευρωπαϊκού δικτύου. Ήδη έχουν ξεκινήσει συζητήσεις οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν στο αμέσως προσεχές μέλλον.

Με αυτή τη στρατηγική οι Συνεταιριστικές Τράπεζες αποκτούν τα πλεονεκτήματα ενός μεγάλου τραπεζικού ομίλου και αποτελούν μια ανερχόμενη τραπεζική δύναμη στη χώρα μας.

Αντικείμενο της έρευνας

Οι επιδόσεις των ελληνικών τραπεζών έχουν επιπτώσεις όχι μόνο στις διοικήσεις των τραπεζών και το προσωπικό τους αλλά και στις επιχειρήσεις, τους συναλλασσόμενους και γενικότερα στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η

πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων δεν προσφεύγει για χρηματοδότηση στο διεθνές τραπεζικό σύστημα, οι εγχώριες τράπεζες εάν κατορθώσουν να είναι ανταγωνιστικές στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται, θα ευεργετηθεί η ελληνική οικονομία. Η έρευνα αυτή έχει δυο αντικειμενικούς σκοπούς.

Πρώτον να παρουσιάσει τον σχετικά καινούργιο και πολλά υποσχόμενο θεσμό της Συνεταιριστικής Πίστης στην Ελλάδα, με όλες τις ιδιοτυπίες και τα πλεονεκτήματα που τον χαρακτηρίζουν.

Δεύτερον να εξετάσει την εξέλιξη διάφορων μεγεθών στις Συνεταιριστικές Τράπεζες κατά την τελευταία πενταετία, παρουσιάζοντας σχετικούς πίνακες που απεικονίζουν τόσο το επίπεδο ανάπτυξης όσο και τις προοπτικές που διαγράφονται. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η εξέλιξη των μεγεθών αυτών ποικίλει από τράπεζα σε τράπεζα και αυτό οφείλεται τόσο στο χρόνο λειτουργίας της όσο και σε άλλους παράγοντες, όπως είναι η διάρθρωση της τοπικής οικονομίας, η αναπτυξιακή δυναμική των περιοχών που δραστηριοποιούνται και ο βαθμός δραστηριοποίησης της τράπεζας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να αποβούν ιδιαίτερα χρήσιμα στη διοίκηση της κάθε τράπεζας προκειμένου να λάβει αποφάσεις σχετικά με τη στρατηγική και πολιτική που θα ακολουθήσει ώστε να πετύχει τη βέλτιστη μακροχρόνια λειτουργική αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα και να βελτιώσει τη θέση έναντι των ανταγωνιστών της.

Διάρθρωση

- Στο κεφάλαιο 1 αναλύεται με γενικό τρόπο η λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η τραπεζική επιχείρηση. Η ανάλυση αυτή θεωρήθηκε σκόπιμη αφού καταδεικνύει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις Συνεταιριστικές και Εμπορικές Τράπεζες και ταυτόχρονα φωτίζει αθέατες πτυχές στους μη μνημένους στα χρηματοοικονομικά.
- Στο κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η συνεταιριστική πίστη ως θεσμός και κατ' επέκταση η εφαρμογή της στο ελληνικό περιβάλλον. Δίδονται στοιχεία που αφορούν την ιστορική εξέλιξη και της σύγχρονες τάσεις στην Ευρώπη και στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστεί η ελληνική εκδοχή του θεσμού, οι καθυστερήσεις που υπήρξαν και που οφείλονται, ο ιστορικός ρόλος διάφορων φορέων και τις μελλοντικές προοπτικές. Τέλος το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στη χρησιμότητα της Συνεταιριστικής Πίστης, στα συγκριτικά πλεονεκτήματα και στον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν.

Στο κεφάλαιο 3 επιχειρήται η χρηματοοικονομική ανάλυση των συνεταιριστικών τραπεζών για την πενταετία 2000-2004. Αρχικά στη πρώτη ενότητα γίνεται μια σύντομη αναφορά στους οικονομικούς δείκτες που επιλέχτηκαν για να γίνει η αξιολόγηση του χαρτοφυλακίων. Εν συνεχεία παρουσιάζεται η ιστορική συνέχεια της κάθε εξεταζόμενης τράπεζας και ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας των χρηματοοικονομικών δεικτών καθώς και ένας σύντομος σχολιασμός αυτού.

- Στο κεφάλαιο 4 περιγράφεται η μεθοδολογία PROMETHEE που χρησιμοποιείται στην παρούσα έρευνα.

- Στο κεφάλαιο 5 γίνεται εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου στις ελληνικές Συνεταιριστικές Τράπεζες για την περίοδο 2000-2004.
- Στο κεφάλαιο 6 αναλύονται τα αποτελέσματα της ερευνάς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν.

1 ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1 Το χρηματοπιστωτικό Σύστημα

Η Τραπεζική επιχείρηση είναι μια εμπορική, κερδοσκοπική επιχείρηση, αντικείμενο της οποίας είναι η εμπορία του χρήματος. Οι τραπεζικές επιχειρήσεις ή ιδρύματα αποτελούν έως και σήμερα στις σύγχρονες οικονομίες τη βάση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ο ρόλος του οποίου είναι πολύπλευρος και καθοριστικός για την οικονομική ανάπτυξη κάθε χώρας. Ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής των τραπεζικών ιδρυμάτων στους μηχανισμούς χρηματοδότησης, τα χρηματοπιστωτικά συστήματα διακρίνονται σε αυτά που στηρίζονται στο τραπεζικό σύστημα και σε αυτά που στηρίζονται στις αγορές χρεογράφων. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν για παράδειγμα τα συστήματα της Ιαπωνίας, Γερμανίας, Γαλλίας και Ελλάδας (για την οποία το ποσοστό χρηματοδότησης που περνά μέσα από το τραπεζικό σύστημα έφτανε το 70% το 1992), ενώ στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα συστήματα των ΗΠΑ και της Αγγλίας, τα οποία στηρίζονται στις αγορές χρεογράφων (εταιρείες Αμοιβαίων Κεφαλαίων, εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, εταιρείες Leasing, Χρηματοπιστηριακές Επιχειρήσεις, Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις).

Στα χρηματοπιστωτικά συστήματα που προσανατολίζονται προς τις πηγές έμμεσης χρηματοδότησης, τα τραπεζικά ιδρύματα διαδραματίζουν τον πρώτο ρόλο στην χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου φορέα. Επίσης, προσφέρουν εναλλακτικές μορφές για αποταμίευση και επένδυση και λόγω της εξειδίκευσης τους εγγυούνται την αποτελεσματική διαχείριση της οικονομίας.

Στις σύγχρονες μορφές οργάνωσης της οικονομίας, ο καταμερισμός τόσο της εργασίας όσο και των κεφαλαίων έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη νέων προσδιοριστικών παραγόντων, που διαφοροποιούν τις μονάδες αποταμίευσης από αυτές της επένδυσης. Στη διαφοροποίηση αυτή έγκειται και η σημαντικότερη προσφορά ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος: στη συγκέντρωση και διοχέτευση των πόρων της αποταμίευσης στην χρηματοδότηση της επένδυσης.

Η μεταφορά αυτή των πόρων η οποία περνά από το "κανάλι" του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οφείλεται στην ύπαρξη πλεονασματικών και ελλειμματικών μονάδων. Οι μεν πρώτες χαρακτηρίζονται από μείωση των υποχρεώσεων τους και αύξηση των απαιτήσεων τους έναντι των άλλων μονάδων της οικονομίας, ενώ οι δεύτερες παρουσιάζουν αύξηση των υποχρεώσεων τους, με αποτέλεσμα την άμεση ρευστοποίηση των απαιτήσεων τους από άλλες μονάδες. Η διαμεσολάβηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος πρέπει να είναι τέτοια ώστε να συμβάλει στην άριστη κατανομή του εισοδήματος και να χρηματοδοτεί τις πλέον παραγωγικές επενδύσεις, που έχουν σαν στόχο την ανάπτυξη της βιομηχανίας, του εμπορίου, της βιοτεχνίας και γενικά την ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα εφοδιάζει επίσης την οικονομία με μέσα πληρωμής. Τα μετρητά, οι εντολές

πληρωμών, οι μεταβιβάσεις χρέωσης και οι μεταφορές πίστωσης, τα τραπεζογραμμάτια, οι πιστωτικές κάρτες και άλλα, αποτελούν μέσα πληρωμής τα οποία είναι κατά κύριο λόγο υποχρέωση του τραπεζικού συστήματος. Η επάρκεια και καταλληλότητα μορφής των μεσών πληρωμής καθορίζει την ποιότητα, την διευκόλυνση και ταχύτητα των συναλλαγών και επομένως χαρακτηρίζει την κατάσταση της οικονομίας και εγγυάται τη σωστή λειτουργία του συστήματος.

Η διαφύλαξη και διαχείριση του χρηματικού πλούτου μιας χώρας είναι επίσης ένας από τους σημαντικούς ρόλους του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ο χρηματικός πλούτος μιας χώρας αποτελείται από τις απαιτήσεις σε πραγματικά στοιχεία (π.χ. μετοχές), απαιτήσεις έναντι του δημοσίου (έντοκα γραμμάτια, ομόλογα, ομολογίες), του τραπεζικού συστήματος (καταθέσεις, τραπεζικά ομόλογα, ομολογίες και μετοχές, τραπεζογραμμάτια κλπ), απαιτήσεις έναντι άλλων ιδιωτών κλπ. Στο χρηματοπιστωτικό σύστημα οφείλουν να παράγουν υπηρεσίες που να αποβλέπουν στην σωστή λειτουργία του οικονομικού συστήματος μιας χώρας με τη δημιουργία μηχανισμών εποπτείας και ελέγχου των "ροών" του οικονομικού κυκλώματος και την επίτευξη της καλύτερης δυνατής τοποθέτησης των κεφαλαιακών πλεονασμάτων. Για το σκοπό αυτό σήμερα τα περισσότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν εξειδικευμένα τμήματα και έμπειρα στελέχη που ερευνούν συνεχώς για τη εύρυθμη λειτουργία του οικονομικού κυκλώματος και αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες, ώστε η διαχείριση του πλούτου να είναι όσο το δυνατό ασφαλέστερη και αποτελεσματικότερη.

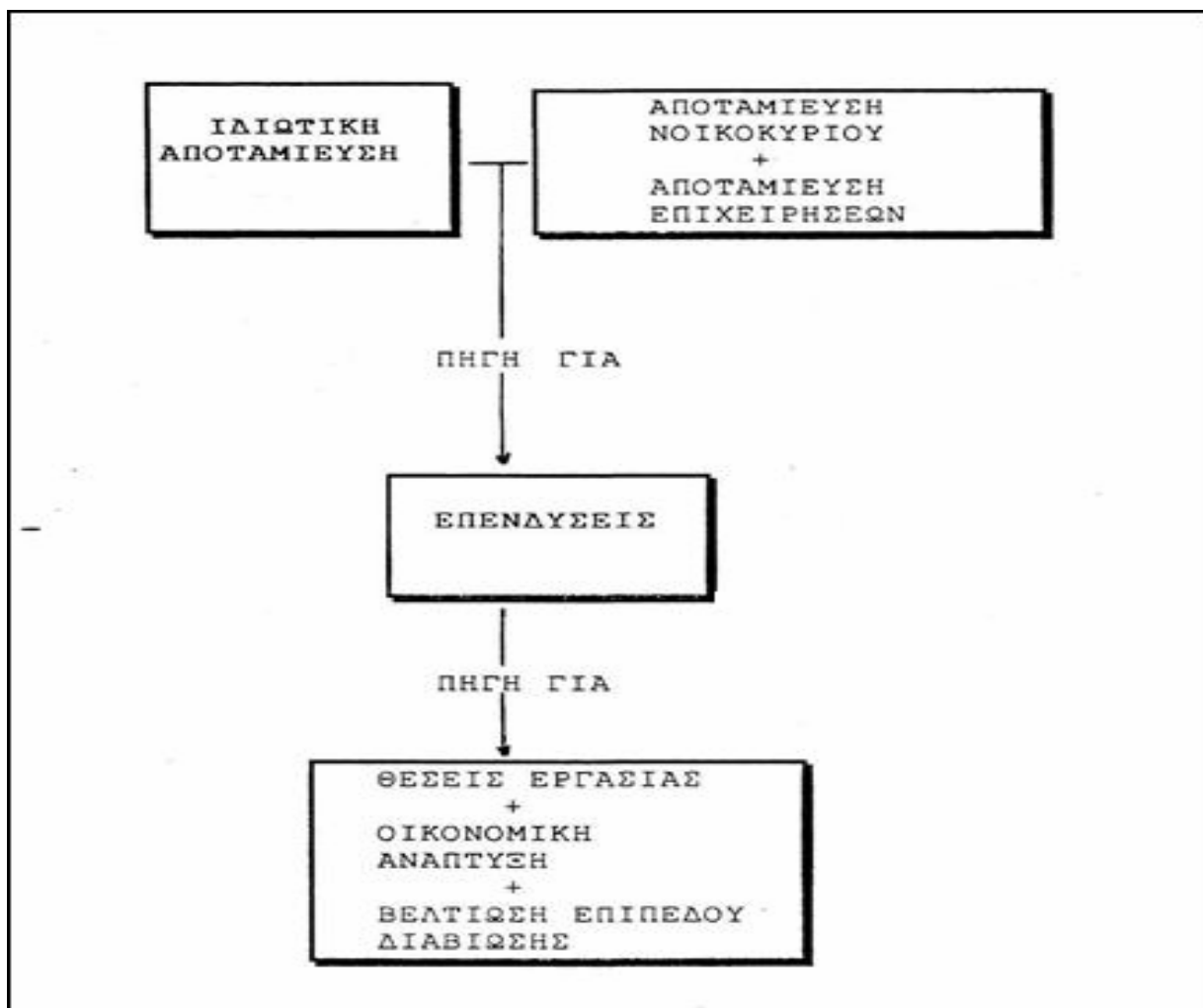
Το χρηματοπιστωτικό σύστημα αποτελεί ακόμη μέσο για την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής κάθε κυβέρνησης, με την Κεντρική Τράπεζα (Τράπεζα Ελλάδος) να διαδραματίζει τον πρωταγωνιστικό ρόλο, με τον καθορισμό του προεξοφλητικού επιτοκίου, τον καθορισμό του ύψους των υποχρεωτικών δεσμεύσεων σε αυτή, την εφαρμογή λειτουργιών ανοικτής αγοράς (πρόσφατο παράδειγμα η εφαρμογή των repos κλπ), με άμεσες επεμβάσεις στην αγορά χρήματος και τη χρηματοδότηση πιστωτικών οργανισμών κλπ. Η επιτυχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στον τομέα αυτό έγκειται στη συστηματική συγκέντρωση και επεξεργασία πληροφοριών και την έγκαιρη άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής, η οποία να επηρεάζει τις συγκεκριμένες εκείνες μονάδες της οικονομίας στις οποίες απευθύνεται.

Τέλος, το χρηματοπιστωτικό σύστημα πρέπει να προσφέρει και άλλες υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες σχετικές με το σύστημα πληρωμών (είσπραξη αξιών, προεξόφληση τίτλων, κίνηση κεφαλαίων κλπ), υπηρεσίες σχετικές με το εσωτερικό και το εξωτερικό εμπόριο (έκδοση εγγυητικών επιστολών, εισαγωγές / εξαγωγές, αγορά / πώληση συναλλάγματος κλπ), χρηματιστηριακές υπηρεσίες (αναδοχή, παροχή πληροφοριών κλπ), συμβουλευτικές υπηρεσίες κλπ.

1.2 Η Τραπεζική Επιχείρηση

Μέσα στο γενικό αυτό πλαίσιο λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, τα τραπεζικά ιδρύματα παράγουν υπηρεσίες και προϊόντα, τα οποία -πέραν των άλλων χρησιμότητων τους στο κύκλωμα μιας οργανωμένης οικονομίας- πρέπει να είναι και προσοδοφόρα, καθώς τα ιδρύματα αυτά (εκτός ορισμένων εξαιρέσεων) λειτουργούν με τα κριτήρια των λοιπών εμπορικών επιχειρήσεων.

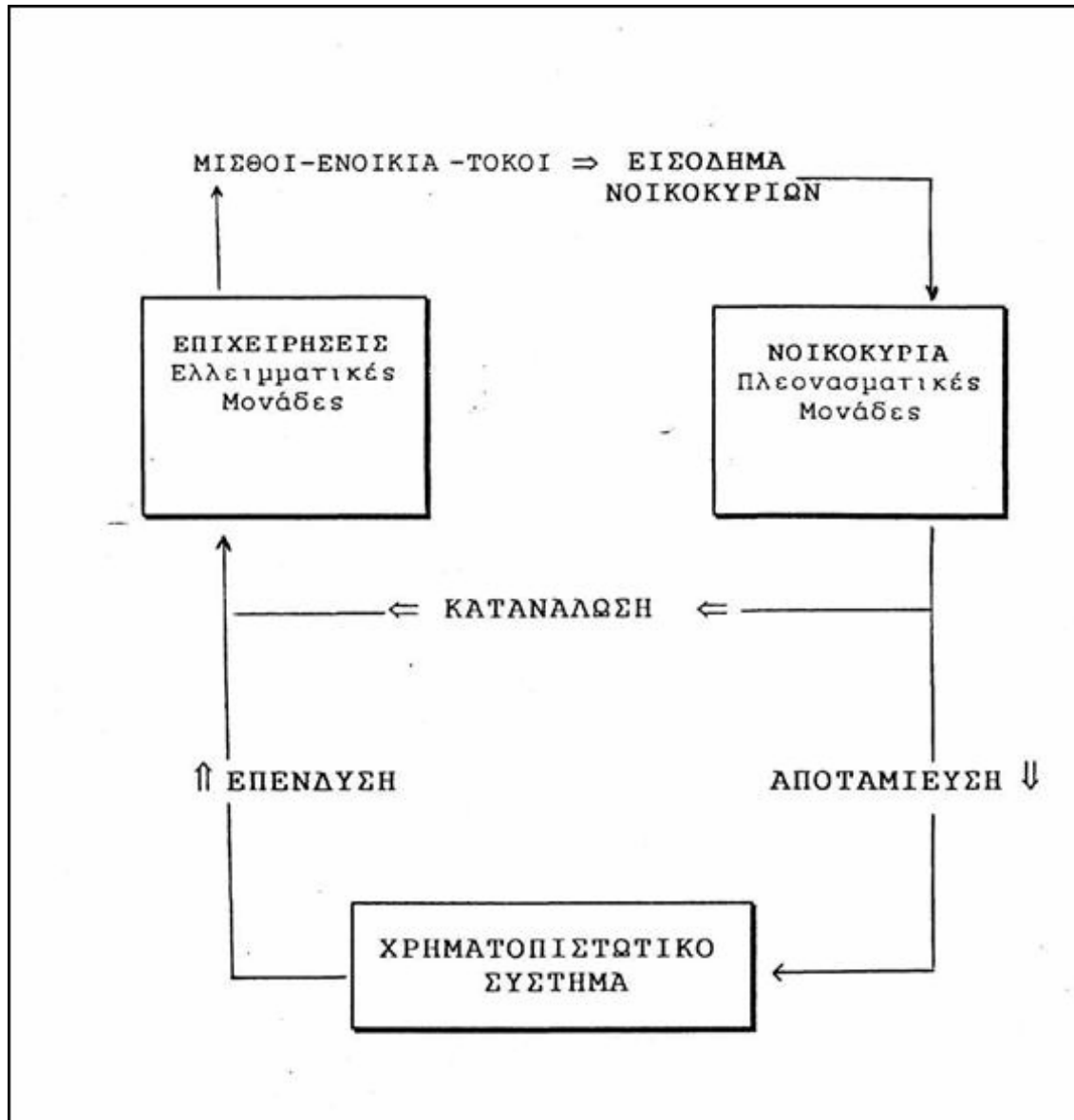
Η βασική λειτουργία της Τραπεζικής επιχείρησης είναι η διαμεσολαβητική της θέση στο οικονομικό κύκλωμα, η οποία συνίσταται στη συλλογή των καταθέσεων των καταθετών (νοικοκυριά, επιχειρήσεις, κράτος) και την προώθηση τους σε τοποθετήσεις (επενδύσεις) από επιχειρήσεις, ιδιώτες ή το κράτος (Σχήματα 1, 2 και 3).

Σχήμα 1:

Το οικονομικό κύκλωμα σε μια οργανωμένη κοινωνία

(Σταυροπούλου,1995)

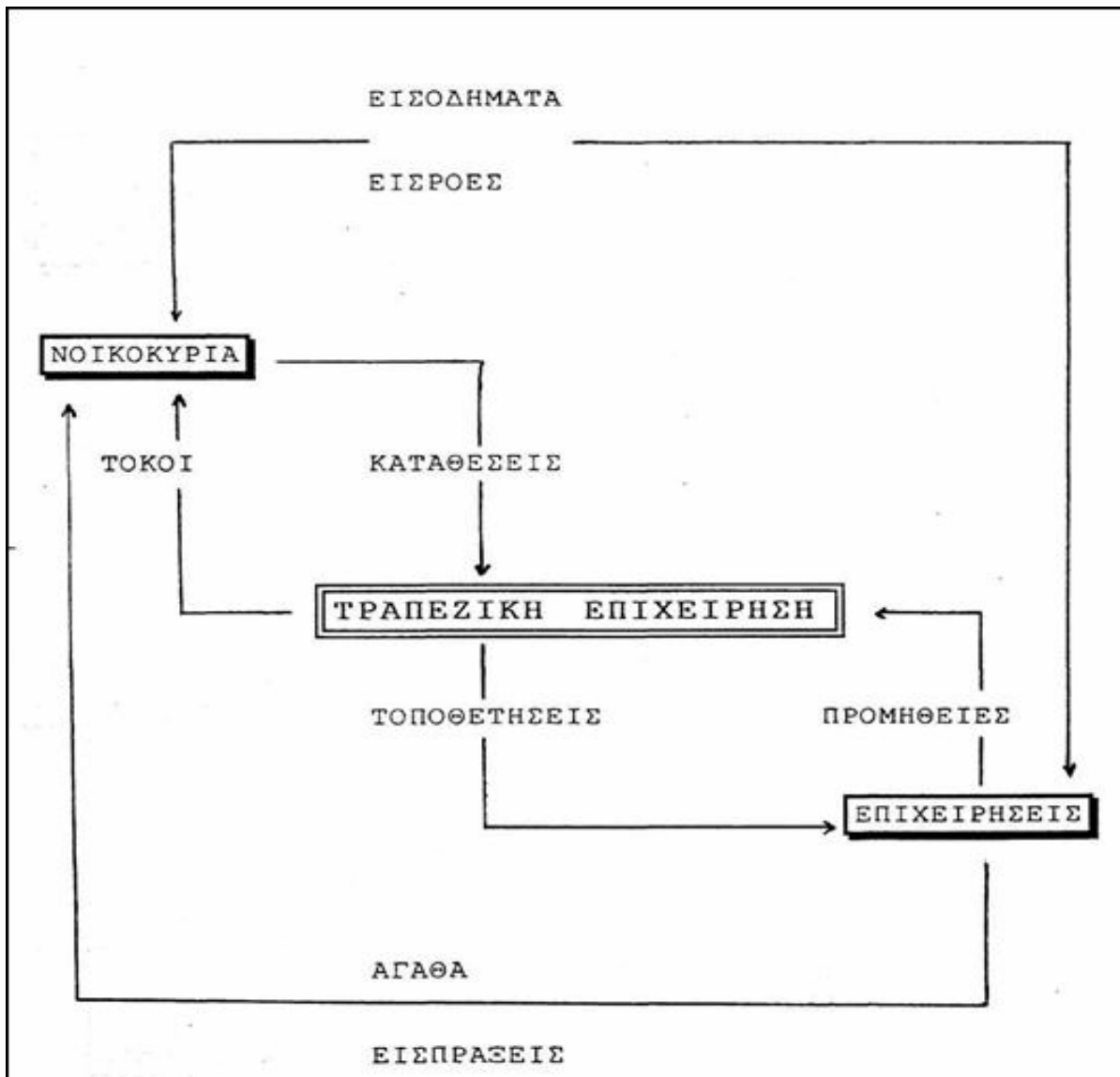
Σχήμα 2:

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσα στο γενικό οικονομικό κύκλωμα

(Σταυροπούλου,1995)

Η διαμεσολάβηση που προσφέρει μια τραπεζική επιχείρηση είναι έμμεση. Η Τράπεζα παίζει το ρόλο του διαμεσολαβούντος, ο οποίος δανείζεται και δανείζει για τον εαυτό του, χωρίς να υπάρχει επαφή μεταξύ των πλεονασματικών και των ελλειμματικών μονάδων. Τα πλεονεκτήματα της έμμεσης διαμεσολάβησης έναντι της άμεσης ή της ημίμεσης, είναι η ταχύτητα των συναλλαγών, η ρευστότητα, η διαθεσιμότητα κεφαλαίων σε οποιαδήποτε ποσότητα και ο μειωμένος κίνδυνος από την πλευρά των καταθετών, αφού η ίδια η Τράπεζα

φέρει το κίνδυνο των τοποθετήσεων στις οποίες προβαίνει. Η διαμεσολάβηση των τραπεζών είναι στην πραγματικότητα πολύπλευρη, καθώς αφορά τόσο στη διάρκεια (καταθέσεις μικρής διάρκειας μετατρέπονται σε χορηγήσεις μεγάλης διάρκειας), όσο και στην ποσότητα (μικρά ποσά από πολλούς καταθέτες μετατρέπονται σε μεγάλα δάνεια), τον κίνδυνο (μετατροπή κεφαλαίων σε επενδυτικούς τίτλους, ανάληψη από την Τράπεζα του κινδύνου των επισφαλών πελατών κλπ.), την πληροφόρηση (οι Τράπεζες είναι αποδέκτες σωρείας πληροφοριών από τον επιχειρηματικό κόσμο, τις οποίες συγκεντρώνουν, επεξεργάζονται και "μεταπωλούν"), τις εναλλακτικές μορφές επένδυσης (πρωτογενή και δευτερογενή χρεόγραφα, αμοιβαία κεφάλαια, επενδύσεις Χαρτοφυλακίου κλπ.) (Σχήμα 4).

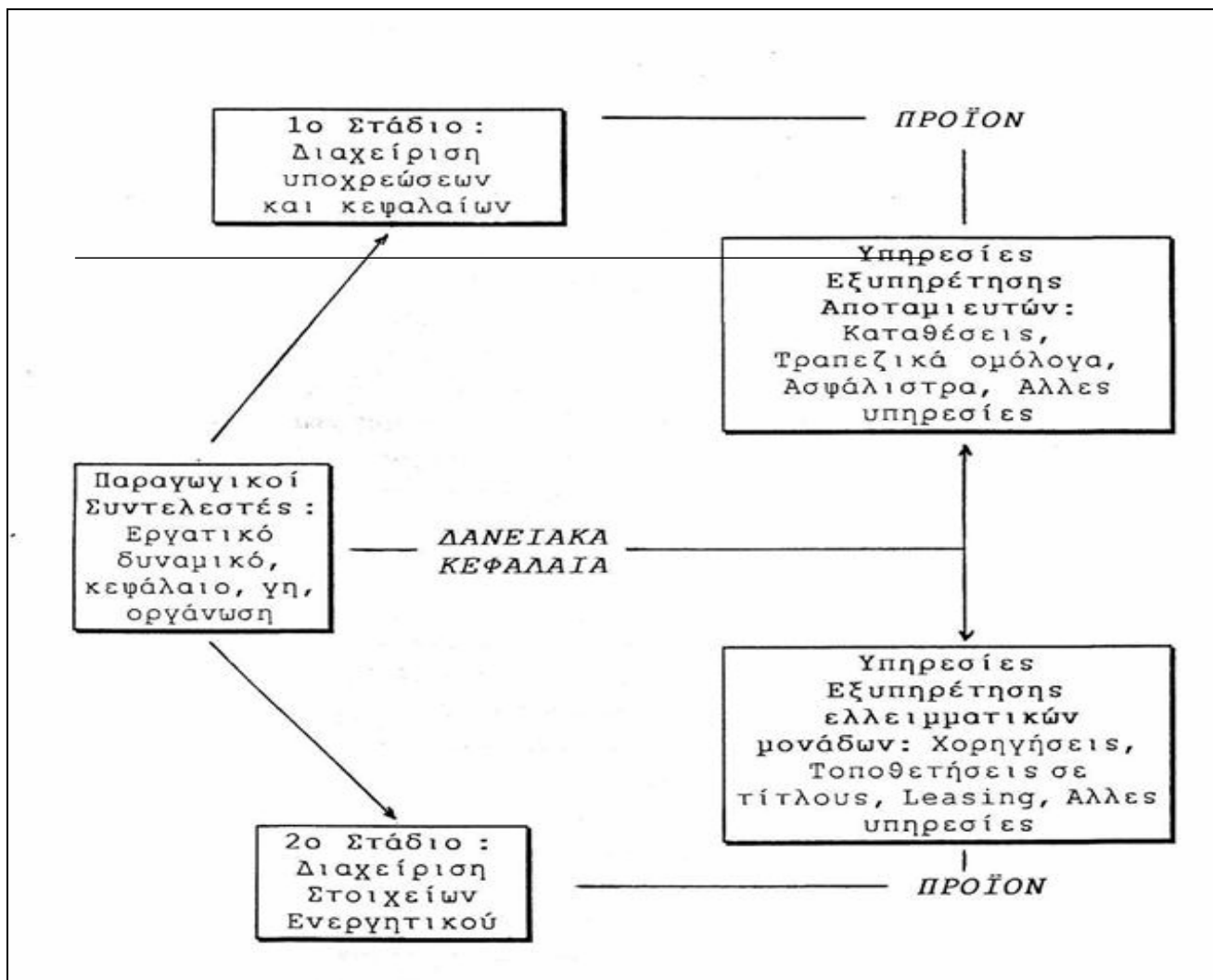

Σχήμα 3:

Η τραπεζική επιχείρηση και το οικονομικό κύκλωμα

(Σταυροπούλου,1995)

Είναι φανερό ότι η συλλογή καταθέσεων άμεσα κοστίζει αφού απαιτεί την καταβολή τόκων. Για το λόγο αυτό οι καταθέσεις θεωρούνται παθητικές εργασίες. Έμμεσα όμως είναι προσοδοφόρες, καθώς μετατρέπονται μέσω της τραπεζικής πίστης σε τοποθετήσεις που αποφέρουν έσοδα. Τραπεζική πίστη καλείται η μεταβίβαση (χορήγηση) κεφαλαίων σε τρίτους για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, με την προϋπόθεση επιστροφής τους, στο τέλος του διαστήματος αυτού, προσαυξημένων κατά το ποσό των αναλογούντων τόκων. Οι χορηγήσεις λοιπόν θεωρούνται ενεργητικές εργασίες. Ο κύκλος εργασιών μιας Τράπεζας είναι το σύνολο των εισπραχθέντων τόκων, εκ των οποίων με αφαίρεση του λειτουργικού κόστους και των λοιπών υποχρεώσεων της (προς τους καταθέτες κυρίως), προσδιορίζεται το οικονομικό αποτέλεσμα της.

Σχήμα 4:

Η διαμεσολάβηση του τραπεζικού συστήματος

Εκτός των καταθέσεων και των χορηγήσεων οι Τράπεζες εκτελούν και άλλες εργασίες που καλούνται μεσολαβητικές. Οι εργασίες αυτές συνεπάγονται μεγαλύτερο κίνδυνο για αυτές ενώ έχουν και μικρότερο κόστος παραγωγής. Τα αποτελέσματα των εργασιών αυτών είναι το σύνολο των προμηθειών που εισπράττονται για την εκτέλεση τους, οι οποίες είναι συνήθως κάποιο ποσοστό επί του διαπραγματευόμενου ποσού. Οι μεσολαβητικές εργασίες αποφέρουν έσοδα στην Τράπεζα και για το λόγο αυτό καλούνται ενεργητικές εργασίες.

Για τη διενέργεια των εργασιών τους οι Τράπεζες ιδρύουν κατά τόπους καταστήματα. Λόγω της φύσης του οικονομικού περιβάλλοντος και της πολιτικής των εκάστοτε τραπεζών, τα καταστήματα εξειδικεύονται σε δραστηριότητες. Έτσι υπάρχουν μονάδες έντασης καταθέσεων, έντασης χορηγήσεων ή έντασης μεσολαβητικών εργασιών, ενώ πολύ συχνά τα καταστήματα των τραπεζών δεν παράγουν το σύνολο των τραπεζικών προϊόντων αλλά ένα μόνο μέρος αυτών. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τις εμπορικές Τράπεζες στη χώρα μας είναι οι ακόλουθες:

➤ **Εμπορικές Τράπεζες (Retail Banking):**

I. Εμπορικές υπηρεσίες:

- Δέχονται όλων των ειδών τις καταθέσεις (Καταθέσεις όψεως - ταμειυτηρίου - προθεσμιακές),
- Χορηγούν δάνεια σε όλους σχεδόν τους τομείς της αγοράς. Λόγω των μικρών σχετικά περιθωρίων που διαθέτουν για τη χορήγηση μακροπροθέσμων δανείων, προσανατολίζονται κυρίως στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό (καταναλωτικές πιστώσεις, ενέγγυες πιστώσεις, κτηματικά -στεγαστικά δάνεια κλπ).
- Η αγορά / πώληση συναλλάγματος γίνεται με ευθύνη και κίνδυνο της κάθε τράπεζας, η οποία ορίζει τις τιμές αγοράς ή πώλησης έτσι ώστε να εξασφαλίζει κάποιο περιθώριο κέρδους.
- Είσπραξη αξιών δηλαδή εγγράφων που ενσωματώνουν κάποια απαίτηση.
- Έκδοση επιταγών, ιδιωτικών ή τραπεζικών, ταξιδιωτικών επιταγών, εντολών πληρωμών κλπ.
- Έκδοση πιστωτικών καρτών, καρτών για αυτόματες αναλήψεις/ καταθέσεις εξυπηρέτηση από το τηλέφωνο.

II. Υπηρεσίες Τραπεζών Επενδύσεων: επενδύσεις σε προϊόντα της κεφαλαιαγοράς, διαχείριση χαρτοφυλακίου, χρηματιστηριακές υπηρεσίες (αναδοχή, εξαγορές, συγχωνεύσεις), συμβουλευτικές υπηρεσίες.

➤ **Συνεταιριστικές Τράπεζες (Corporate Banking):**

- I. **Εμπορικές υπηρεσίες:** εμπορικά δάνεια, λογαριασμοί όψεως, υπεραναλήψεις, εμπορικές συναλλαγές με το εξωτερικό, εγγυήσεις, εγγυητικές επιστολές.
- II. **Υπηρεσίες Τραπεζών Επενδύσεων:** αναδοχή, εξαγορές και συγχωνεύσεις, συμβουλευτικές υπηρεσίες.

2 ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

2.1 Η Συνεταιριστική Πίστη Στην Ευρώπη

2.1.1 Γενική επισκόπηση

Η συνεταιριστική πίστη στην Ευρώπη αποτελεί καταξιωμένο θεσμό τόσο από ιστορική, όσο και από κοινωνικοοικονομική άποψη. Χωρίς υπερβολή η ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας στο χώρο των πιστωτικών υπηρεσιών συνέβαλε σε αξιοσημείωτο βαθμό στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική εξέλιξη στις περισσότερες χώρες «της γηραιάς ηπείρου» και ιδιαίτερα στις εξής χώρες: Γαλλία, Γερμανία (DG Bank), Ιταλία (Casse Rurali ed Artigiane), Βέλγιο (CERA, DEP), Δανία (Andelskasser), Αγγλία (Cooperative Bank), Ιρλανδία (Credit Union, Sea Fisheries Board κ.ά.), Λουξεμβούργο (Raiffeisen), Ολλανδία (Rabobank), Πορτογαλία (Credito Agricola Mutuo), Ισπανία (Banco Cooperativo Espanol, Banco de Credito Agricola, Union Nacional de Cooperativas de Credito), Αυστρία (Raiffeisenbanken, Genossenschaftsbanken), Σουηδία (Forenings bans), Φινλανδία, Πολωνία.

Από τη φύση του ο θεσμός του πιστωτικού συνεταιρισμού σε όλες αυτές τις χώρες αποτέλεσε δημιούργημα μιας κοινής αντικειμενικής ανάγκης. Ο ενιαίος σκοπός των πιστωτικών συνεταιρισμών παρά την ποικιλία της ονομασίας τους διέφερε δομικά και δεν προσιδίαζε με το σκοπό που είχαν και έχουν οι εμπορικές τράπεζες, τα ταμειυτήρια και οι λοιποί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

Πράγματι, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί σε ολόκληρη την Ευρώπη αποτέλεσαν, κατά κύριο λόγο, κοινωνικό-οικονομικές συσσωματώσεις σε τοπικό επίπεδο ή σε συντεχνιακό και επαγγελματικό χώρο, είτε για την προστασία των μελών τους κατά της οικονομικής εκμεταλλεύσεως των ισχυρότερων, είτε για την άμυνα κατά της ενδημικής τοκογλυφίας, είτε για την άσκηση στοιχειώδους πολιτικής κοινωνικής αλληλεγγύης και προνοίας, είτε για την εξυπηρέτηση των χρηματοδοτικών αναγκών των αγροτών, κτηνοτρόφων και αλιέων, των μικροεπαγγελματιών και βιοτεχνών, καθώς και των καταναλωτών με χαμηλά και συνήθως σταθερά εισοδήματα. Γι' αυτό οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ή συνεταιριστικές τράπεζες έχουν ακόμη και σήμερα τοπικό ή περιφερειακό, συνεργατικό ή συναδελφικό χαρακτήρα και συναλλάσσονται μόνο με τα μέλη τους, τα οποία ως ένα βαθμό έχουν ταυτιστεί μαζί τους σε ότι αφορά συγκεκριμένα είδη κλασικών τραπεζικών εργασιών (καταθέσεις και συνεταιριστικά δάνεια, κατά κανόνα).

Αυτή η ταύτιση όμως καθώς και η έμπρακτη εκδήλωση του συνεταιριστικού πνεύματος και του ενδιαφέροντος των συνεταίρων για την προαγωγή των καταστατικών σκοπών της συνεταιριστικής τράπεζας, δεν αποκλείουν σε καμία περίπτωση τα μέλη της να είναι πελάτες και των άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων. Αυτός είναι άλλωστε ο κανόνας στη σύγχρονη πραγματικότητα της τράπεζας

γενικών ή πολλαπλών εργασιών και της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ενωμένης Ευρώπης.

Είναι φανερό ότι υπάρχουν πολλές και ουσιώδεις διαφορές μεταξύ μιας ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας και ενός συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος ή μιας συνεταιριστικής τράπεζας περιορισμένης ευθύνης καθώς και μεταξύ των μετόχων της πρώτης και των συνεταιίρων της δεύτερης. Οι διαφορές αυτές γίνονται σαφέστερες όταν ο θεσμός της συνεταιριστικής πίστωσης μελετηθεί στις λεπτομέρειες του.

2.1.2 Οι κυριότερες τάσεις και εξελίξεις της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ευρώπη

Κατά την τελευταία εικοσαετία οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ή συνεταιριστικές τράπεζες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς να διαφοροποιήσουν το θεσμικό τους υπόβαθρο και χωρίς να μεταβάλουν τα κύρια οργανωτικά και λειτουργικά τους πλεονεκτήματα, έχουν αυξήσει αξιόλογα τη συμμετοχή τους στην κοινή τραπεζική αγορά¹ και συμβάλλουν εποικοδομητικά στην ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση και νομισματική ενοποίηση. Οι κυριότερες τάσεις και εξελίξεις που χαρακτηρίζουν τον τομέα της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τα τελευταία χρόνια είναι:

Η σημαντική διεύρυνση του πεδίου των δραστηριοτήτων των συνεταιριστικών τραπεζών σε πολλές σύγχρονες χρηματοοικονομικές τεχνικές για τη χρηματοδότηση των φορέων οικονομικής δραστηριότητας.

Η ανεπιφύλακτη υιοθέτηση του προτύπου της τράπεζας πολλαπλών συναλλαγών και η αύξηση του μεγέθους και της δομής των συνεταιριστικών πιστωτικών οργανισμών που επιτυγχάνεται κυρίως μέσω συγχωνεύσεων τοπικών και περιφερειακών τραπεζών. Οι μικρές μονάδες συμπύσσονται για να προκύψει συγκέντρωση πολλών φορέων παροχής υπηρεσιών συνεταιριστικής πίστωσης σε μεγαλύτερους ομίλους τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Με την πρόοδο που συντελείται στη χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση και το άνοιγμα στον ανταγωνισμό όλων των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας παρατηρείται σημαντική απώλεια ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και προνομίων που είχαν σε αρκετές χώρες οι συνεταιριστικές τράπεζες, όπως π.χ. φορολογικές απαλλαγές, κρατικές ενισχύσεις, μονοπώλιο σε ορισμένες εργασίες κ.λ.π.

Οι ευρωπαϊκοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί έλαβαν έγκαιρα το μήνυμα της απελευθέρωσης και της ενοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ευρώπη και διεθνώς και έχουν την ανάλογη συμμετοχή στη μεγάλη ανακατάταξη του τραπεζικού τομέα. Αναπτύσσουν διάφορες μορφές συνεργασίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και αναζητούν μεγαλύτερη ισχύ στη συγκέντρωση και τη διακρατική συνεργασία.

Παρατηρείται μια γενική τάση υπαγωγής των πιστωτικών συνεταιρισμών στις αρχές και τους κανόνες της τραπεζικής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Οι προηγούμενες διαπιστώσεις ερμηνεύουν οπωσδήποτε την αναβάθμιση του λειτουργικού ρόλου των φορέων της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ευρώπη και απαντούν στο ερώτημα γιατί οι χρηματοπιστωτικές τους δραστηριότητες είναι σήμερα ίδιες με αυτές των εμπορικών τραπεζών.

Η εξέλιξη αυτή επιταχύνθηκε κυρίως μέσα στο πλαίσιο των θεσμικών και οργανωτικών ρυθμίσεων που συνδέονται με τη δημιουργία της κοινής χρηματοπιστωτικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα άρχισαν να αναπτύσσονται από τα μέσα του 19ου αιώνα. Η μεγάλη αυτή χρονική καθυστέρηση, σε σύγκριση με τις εμπορικές τράπεζες, στην ανάπτυξη του θεσμού της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ευρώπη, οφείλεται σε πολλούς κοινωνικό-οικονομικούς λόγους που έχουν άμεση σχέση με την ιστορία κάθε χώρας. Όπως γράφει έγκυρος μελετητής του θεσμού:

«...δεν ήταν δυνατόν να δημιουργηθούν νωρίτερα συνεταιριστικοί πιστωτικοί φορείς, αφού κατατεμαχισμός της αγροτικής γης έγινε στη Γαλλία μετά την επανάσταση, ενώ στη Βρετανία ακολουθήθηκε πολιτική συγκεντροποίησης της γης. Στα αστικά κέντρα δεν ήταν δυνατό να προωθηθούν μορφές συνεταιριστικών πιστωτικών φορέων κυρίως επειδή τα περιθώρια λαϊκής αποταμίευσης ήταν εξαιρετικά οριακά έως μηδενικά.

Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες εμφανίζονται κυρίως σε αγροτικές περιοχές, εκεί όπου δεν δραστηριοποιούνται επαρκώς ιδιωτικές εμπορικές τράπεζες. Στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα οι Συνεταιριστικές Τράπεζες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης συνεχίζουν να αναπτύσσονται αλλά πλέον έχουν αποκτήσει εθνικό ή και διεθνή χαρακτήρα. Έτσι, σε ορισμένες δυτικοευρωπαϊκές χώρες οι Συνεταιριστικές Τράπεζες κατατάσσονται μεταξύ των πρώτων σε κύκλο εργασιών (Γαλλία, Ολλανδία). Από αυτές οι μεγαλύτερες λειτουργούν πλέον περισσότερο ως χρηματοπιστωτικοί όμιλοι, αν και εξακολουθούν να στηρίζονται πάνω στις συνεταιριστικές ιδιοκτησιακές βάσεις. Επιπλέον εξακολουθούν να στηρίζονται ακόμη και σήμερα στη στενότερη σύνδεση τους με την επαρχία, με τους συνεταιίρους που έχουν πλέον παράδοση και εμπιστοσύνη στη συνεταιριστική πίστη.

Εξάλλου, σε αρκετές δυτικοευρωπαϊκές χώρες υπάρχουν μεγάλες και πολλές συνεταιριστικές βιομηχανίες (σφαγεία, βιομηχανίες ειδών διατροφής, κ.λπ.) και μονάδες εμπορίας που χρηματοδοτούνται από στενά συνεργαζόμενες με αυτές συνεταιριστικές τράπεζες.

Σε ορισμένες περιοχές της Βόρειας Ευρώπης είναι έντονα αναπτυγμένες οι μεγάλες μονάδες λιανεμπορίου που στηρίζονται στην συνεταιριστική ιδιοκτησία και συνδέονται άμεσα με συνεταιριστικές τράπεζες, οι οποίες εκτός από τις συνήθειες εργασίες ασχολούνται ιδιαίτερα με την καταναλωτική και ευρύτερα με τη «λαϊκή» πίστη.

Στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης λειτούργησαν συνεταιριστικές τράπεζες κατά τη διάρκεια της μακρόχρονης εφαρμογής του κεντρικού σχεδιασμού της οικονομίας.

Στην πραγματικότητα αυτές οι υπό πλήρη κρατικό έλεγχο συνεταιριστικές τράπεζες δεν είχαν τη δική τους αυτοτέλεια και το κυριότερο, δεν δραστηριοποιήθηκαν μέσα σε συνθήκες πλήρους λειτουργίας των μηχανισμών της αγοράς.

Οι τράπεζες αυτές ήταν στην πραγματικότητα «κρατικοσυνεταιριστι-κές τράπεζες», οι οποίες βέβαια παρουσιάζουν μεγάλη καθυστέρηση στον εκσυγχρονισμό και στη παραγωγή «νέων προϊόντων».

Σήμερα, με την εισαγωγή των μηχανισμών της αγοράς οι συνεταιριστικές τράπεζες στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη έχουν απαλλαγεί από τη στενή κρατική εξάρτηση και είναι υποχρεωμένες να λειτουργούν με καθαρά ιδιωτικό-οικονομικά κριτήρια για να καταφέρουν να επιβιώσουν» (Στεριώτης,1993).

2.2 Η Εισαγωγή Της Συνεταιριστικής Στην Ελλάδα

Μέχρι τη δημοσίευση και την ισχύ του Ελληνικού Τραπεζικού Νόμου τον Αύγουστο του 1992, η ανώνυμη τραπεζική εταιρία αποτελούσε τον κυρίαρχο φορέα του τραπεζικού μας συστήματος και το μοναδικό νομικό τύπο πιστωτικού ιδρύματος. Έκτοτε όμως προβλέπεται και επιτρέπεται η σύσταση και λειτουργία των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων και στην Ελλάδα όπως στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και σε αρκετές άλλες τρίτες χώρες, μεταξύ των οποίων είναι η Κύπρος.

Ωστόσο, η συνεταιριστική πίστη στη χώρα μας δεν ήταν ανύπαρκτη και εντελώς άγνωστη. Το έτος 1900 ιδρύθηκε με Βασιλικό Διάταγμα και λειτούργησε αδιάκοπα ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός Τεχνοεργατών Λαμίας που μετεξελίχθηκε σε συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα με την επωνυμία ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΛΑΜΙΑΣ, σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του Τραπεζικού Νόμου 2076/1992 για την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων. Λίγα χρόνια νωρίτερα άρχισε να ισχύει ο Νόμος 1667/1986 για τους αστικούς συνεταιρισμούς και φυσικά για την ίδρυση και λειτουργία αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών. Είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο ότι, κατά το χρόνο αυτόν της εισαγωγής του νέου θεσμικού πλαισίου για τους αμιγείς πιστωτικούς συνεταιρισμούς, λειτουργούσαν ήδη άλλοι δύο φορείς συνεταιριστικής πίστεως: ο Αναπτυξιακός και Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων «Ο Στόχος» που είχε ιδρυθεί το 1979 με έδρα τα Ιωάννινα και ο Αναπτυξιακός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομού Κορινθίας «Ο Ερμής» που είχε ιδρυθεί το 1984 με έδρα το Ξυλόκαστρο.

Το γεγονός ότι ο Τραπεζικός Νόμος συμπεριέλαβε στο πεδίο εφαρμογής του τους αμιγείς πιστωτικούς συνεταιρισμούς υπήρξε, πράγματι, το πιο σημαντικό βήμα για την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής πίστεως στην Ελλάδα. Αρκεί να σημειωθεί ότι ο Νόμος 2076/1992 αποτελεί μεταφορά και ενσωμάτωση των αρχών και κανόνων του Κοινοτικού τραπεζικού δικαίου στην εσωτερική έννομη τάξη.

Μέσα στα επόμενα δυο περίπου χρόνια, πρώτον, καθορίστηκε το πλαίσιο των διατάξεων που διέπουν τώρα την ίδρυση, τη λειτουργία και την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή αμιγών πιστωτικών συνεταιρισμών και δεύτερον, έλαβαν άδεια λειτουργίας οι Συνεταιριστικές Τράπεζες Λαμίας, Ιωαννίνων, Ηρακλείου, Πατρών, Χανίων και Δωδεκανήσου. Σήμερα παρατηρείται η εκδήλωση σχετικού ενδιαφέροντος σε όλες σχεδόν τις πόλεις και τα χωριά της χώρας, ενώ αναμένεται η υποβολή και άλλων αιτήσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος για τη χορήγηση αδειών σε πιστωτικούς συνεταιρισμούς προκειμένου αυτοί να λειτουργήσουν ως πιστωτικά ιδρύματα, δηλαδή ως Συνεταιριστικές Τράπεζες, σε τοπικό ή νομαρχιακό επίπεδο και -γιατί όχι;- σε ευρύτερη περιφέρεια.

Οπωσδήποτε, η συνεταιριστική πίστη, στη σύγχρονη μορφή της, βρίσκεται στο ξεκίνημα και στην πρώτη φάση της αναπτύξεως της, μετά την παραπάνω θεμελίωση της. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός αυτό, καθώς και τα αναμφισβήτητα δυναμικά πλεονεκτήματα του θεσμού της συνεταιριστικής πίστεως για την τοπική, περιφερειακή και εθνική οικονομία, είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι ότι τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα θα καλύψουν στο προβλεπτό μέλλον ολόκληρη την Ελλάδα και ότι συνολικά η συνεταιριστική πίστη έχει μπροστά της λαμπρή σταδιοδρομία.

Η αισιόδοξη αυτή προοπτική στηρίζεται σε συγκεκριμένα δεδομένα και ενισχύεται από πλούσια ιστορικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την ανάπτυξη και τη μεγάλη συμβολή του θεσμού σε άλλες χώρες. Εισαγωγικά επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- Η συνεταιριστική πίστη προσιδιάζει σε ορισμένες μόνο μορφές χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας και από την άποψη αυτή είναι δυνατόν, εφόσον πληρούνται οι ειδικότερες οργανωτικές, λειτουργικές και διοικητικές προϋποθέσεις, να καλύπτονται πληρέστερα οι συγκεκριμένες χρηματοδοτικές και συναλλακτικές ανάγκες των συνεταίρων και αποκλειστικών πελατών των συνεταιριστικών τραπεζών.
- Η υπεροχή των εμπορικών τραπεζών είναι δεδομένη και η αναμφισβήτητη στην παροχή όλων των άλλων κατηγοριών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων εμπορικής και επενδυτικής τραπεζικής. Για το λόγο αυτόν οι συνεταιριστικές τράπεζες έρχονται από τη φύση τους να καλύψουν ορισμένα κενά που υπάρχουν αναπόφευκτα στην εξυπηρέτηση των τοπικών κυρίως χρηματοπιστωτικών αγορών. Έτσι, το γεγονός ότι κάποιος είναι μέλος συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος δεν σημαίνει ότι αυτός δεν μπορεί να συναλλάσσεται με μια ανώνυμη τραπεζική εταιρία επωφελούμενος, πρόσθετα ή συμπληρωματικά, από τα αναμφισβήτητα συγκριτικά πλεονεκτήματα που συγκεντρώνει η εμπορική αυτή τράπεζα στις περισσότερες σύγχρονες και κλασικές μορφές χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων. Είναι αναληθής ο ισχυρισμός ότι οι συνεταιριστικές τράπεζες παίρνουν δουλειές από τις

εμπορικές τράπεζες μειώνοντας το μερίδιο συμμετοχής τους στο σύνολο των εργασιών τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ο ανταγωνισμός που αναπτύσσεται αφορά αποκλειστικά την παροχή των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που προσιδιάζουν στη φύση του έργου και στην αποστολή των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο ανταγωνισμός αυτός βέβαια αποβαίνει προς όφελος των καταναλωτών και της εθνικής οικονομίας.

- Η ιδιαιτερότητα της δομής και του λειτουργικού ρόλου των συνεταιριστικών τραπεζών πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά τη χάραξη και εφαρμογή της πιστωτικής πολιτικής από κάθε φορέα συνεταιριστικής πίστεως. Ο σημαντικός αυτός παράγοντας έχει αναγνωρισθεί επίσημα. Η Τράπεζα της Ελλάδος το έχει ήδη τονίσει κατά τον καθορισμό του πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή αμιγών πιστωτικών συνεταιρισμών. Το ίδιο έχει πράξει η Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών, η οποία με παρεμβάσεις της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πέτυχε να αναγνωριστούν για τις συνεταιριστικές τράπεζες ορισμένες εξαιρέσεις ή ηπιότερες ρυθμιστικές διατάξεις σε ότι αφορά το θεσμικό πλαίσιο, ιδιαίτερα ως προς το ελάχιστο ή αρχικό κεφάλαιο που απαιτείται κατά την ίδρυση ενός συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τα ίδια κεφάλαια, την ένταξη των συνεταιριστικών τραπεζών σ' ένα σύστημα εγγυήσεως καταθέσεων και άλλα θέματα.
- Επιβάλλεται να καθορίζονται σαφώς, ήδη κατά το στάδιο της ιδρύσεως του κάθε συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος και της συγκεντρώσεως του συνεταιριστικού κεφαλαίου, οι θεμελιώδεις αρχές της συνεταιριστικής πίστεως με κύριο αντικειμενικό σκοπό την εξασφάλιση υψηλής απόδοσης με βάση τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος και την καλύτερη δυνατή ποιότητα, την επίτευξη ευελιξίας και ικανού βαθμού προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες κ.ο.κ.
- Επισημαίνεται ιδιαίτερα και το γεγονός ότι από τον τρόπο και τη μορφή οργάνωσης, λειτουργίας, διοικήσεως και εποπτείας των συνεταιριστικών τραπεζών καθώς και λόγω του είδους των εργασιών στις οποίες εξειδικεύονται, οι πιστωτικοί κίνδυνοι που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι αισθητά μικρότεροι σε σύγκριση με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι εμπορικές Τράπεζες. Τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν εξ ορισμού ισχυρή κεφαλαιακή βάση, αφού οι συνέταιροι και πελάτες τους είναι συγχρόνως και ιδιοκτήτες ή «μέτοχοι», δηλαδή αυτοί που κατέχουν ισότιμα το κεφάλαιο της συνεταιριστικής τράπεζας. Αυτό επηρεάζει θετικά την αποτελεσματικότητα της. Δεδομένου ότι με κάθε εγγραφή νέου συνέταιρου ή με την αποχώρηση, τον αποκλεισμό και το θάνατο παλαιού συνεταίρου αυξομειώνεται ανάλογα το συνεταιριστικό κεφάλαιο, η συνεταιριστική τράπεζα είναι πιστωτικό ίδρυμα μεταβλητού κεφαλαίου και περιορισμένης ευθύνης, αφού κάθε μέλος ευθύνεται έναντι των δανειστών της για ποσό ίσο ή

πολλαπλάσιο της αξίας κάθε συνεταιριστικής μερίδας του, όπως ορίζεται στο καταστατικό.

- Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται και το γεγονός ότι η συνεταιριστική τράπεζα αυτοδιοικείται και αυτοελέγχεται. Πράγματι, το Διοικητικό Συμβούλιο και το Εποπτικό Συμβούλιο κάθε συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος αποτελείται από συνεταίρους- μέλη του εκλεγόμενα από τη γενική συνέλευση. Η δημοκρατική αυτή επιρροή των συνεταίρων-μελών και πελατών στην τράπεζα τους, την υποχρεώνει σε συνεχή προσαρμογή και βελτίωση των υπηρεσιών της συνεταιριστικής τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές ανάγκες τους. Η χορήγηση των δανείων και η παροχή των άλλων υπηρεσιών από τη συνεταιριστική τράπεζα προϋποθέτει την εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης των εκλεγμένων συμβούλων, οι οποίοι γνωρίζουν αρκετά καλά τον πελάτη-συνέταιρο και έτσι με μια απλή προσωπική εγγύηση ή ενοχική εξασφάλιση ή προσημείωση επί ακινήτου επιτυγχάνουν την αποπληρωμή των χορηγούμενων δανείων, κατά κανόνα, με πολύ μικρότερο συντελεστή επισφάλειας απ' ότι σημειώνεται στις εμπορικές τράπεζες.
- Η συνεταιριστική τράπεζα χρησιμοποιεί στο μέγιστο βαθμό τις καταθέσεις που συλλέγει από τα μέλη της προκειμένου να χρηματοδοτήσει παραγωγικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην τοπική οικονομία. Έδρα της είναι, κατά κανόνα, η πρωτεύουσα του Νομού και μέλη της συντοπίτες, κάτοικοι της διοικητικής αυτής περιφέρειας ή και καταγόμενοι από αυτήν. Έτσι, ως εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό κυρίως σκοπό μπορεί καλύτερα να στηριχθεί στη συνεργασία των συνεταίρων-μελών και πελατών της που συνδέονται οπωσδήποτε με τον τόπο και την ιδιαίτερη πατρίδα τους. Επιπλέον, η συνεταιριστική τράπεζα, ως αμιγής πιστωτικός συνεταιρισμός μεταβλητού κεφαλαίου στηρίζεται στην αφιλοκερδή, συνετή και επιμελή άσκηση των αρμοδιοτήτων των συλλογικών της οργάνων, της Διοίκησης καθώς και του προσωπικού της έχοντας ως σκοπό της, όχι μόνο την οικονομική, αλλά και την κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των συνεταίρων-μελών της, την προστασία τους από την ενδημική μάστιγα της τοκογλυφίας, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, όλα αυτά μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο αναπτύσσεται μεταξύ των μελών της συνεταιριστικής τράπεζας το πνεύμα της οικονομίας και αποταμίευσης, ενώ καλλιεργούνται και εφαρμόζονται οι βασικές αρχές της αλληλεγγύης και συνυπευθυνότητας. Αυτό εκφράζεται με μια δυναμική πολιτική συγκέντρωσης ιδίων κεφαλαίων σε τοπική κλίμακα, τα οποία χρησιμοποιούνται για την, κατά προτεραιότητα, χρηματοδότηση τοπικών και περιφερειακών παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η αξιοποίηση των αποταμιευτικών και χρηματοδοτικών αυτών πόρων σε τοπικό επίπεδο αποφασίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της συνεταιριστικής τράπεζας, δηλαδή από εκπροσώπους των συνεταίρων που εφαρμόζουν τις σχετικές διατάξεις του καταστατικού. Στη Γαλλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες μεγιστοποιείται η χρήση των αποταμιευτικών πόρων των

συνεταιριστικών τραπεζών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθώς αυτές συνδέονται μεταξύ τους με χρηματοπιστωτικές συμβάσεις και έχουν συνεκτική διοικητική διάρθρωση που είναι σε θέση να αξιοποιεί κεφάλαια μεγάλου ύψους στις αγορές χρήματος και στην κεφαλαιαγορά. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζονται και τα οφέλη των μεγάλων εμπορικών τραπεζών σε ότι αφορά τη διαχείριση των πιστωτικών κινδύνων, την απασχόληση ειδικών συμβούλων, την επίτευξη οικονομιών κλίμακας κ.ο.κ.

Πρόσθετα, διαπιστώνεται ότι εκεί όπου η άσκηση της συνεταιριστικής πίστης γίνεται με συνέπεια και εφόσον εφαρμόζονται οι θεμελιώδεις αρχές και κανόνες της, επιτυγχάνεται σημαντικός περιορισμός των διοικητικών βαρών και του λειτουργικού κόστους των φορέων της, κυρίως χάρη στην αποκεντρωμένη οργάνωση, το συνεχές εσωτερικό έλεγχο του εκλεγμένου Εποπτικού Συμβουλίου, την αμεσότητα και απλότητα παροχής των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών κ.λπ.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, η λειτουργία των οποίων στηρίζεται σε κοινές συνεταιριστικές αρχές και κανόνες, όπως είναι η αλληλεγγύη, η συνυπευθυνότητα, η δημοκρατική διαχείριση. Επισημαίνεται ακόμη ότι τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα ακολουθούν ιδιαίτερους τρόπους οργάνωσης που εκφράζονται με διαφορετικούς κανόνες δικαίου απ' ότι ισχύουν και εφαρμόζονται για τις άλλες κεφαλαιουχικές εταιρίες. Επιπλέον, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι σήμερα οι φορείς ασκήσεως της συνεταιριστικής πίστης, όπως άλλωστε όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες, ταμειυτήρια, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που δέχονται καταθέσεις και δεν εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας), έχοντας ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο εφαρμόζουν την κοινοτική τραπεζική νομοθεσία καθώς και τους κανόνες του ανταγωνισμού στο ευρύ πλαίσιο της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Είναι, επίσης, αξιοσημείωτο ότι η συνεταιριστική τράπεζα μπορεί να συγκεντρώσει ένα σημαντικό μέρος της τοπικής κοινωνικής αποταμίευσης με πολύ χαμηλό κόστος και να το αξιοποιήσει εξ ολοκλήρου στην τοπική αγορά, τόσο για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και επαγγελματιών όσο και για τη χορήγηση προσωπικών, στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων. Η ανακύκλωση αυτή των τοπικών χρηματοδοτικών πόρων μπορεί μάλιστα να συνυπάρξει συμπληρωματικά με τις εμπορικές τράπεζες.

Από την άλλη πλευρά η ορθή αξιοποίηση των δυνατοτήτων των φορέων της συνεταιριστικής πίστης θα προκαλέσει και στην Ελλάδα μια καλώς εννοούμενη ένταση του τραπεζικού ανταγωνισμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο προς όφελος του συναλλασσόμενου κοινού, αφού οι εμπορικές τράπεζες θα έχουν έναν επιπλέον σοβαρό λόγο να προσφέρουν καλύτερες και φθηνότερες υπηρεσίες και νέα χρηματο-οικονομικά προϊόντα στην πελατεία τους. Τονίζεται και πάλι ότι η ιδιότητα του μέλους συνεταιριστικής τράπεζας κατά κανένα τρόπο δεν

εμποδίζει ούτε αποκλείει τις συναλλαγές του με οποιαδήποτε ανώνυμη τραπεζική εταιρία ή με το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο κ.λπ.

Στις αρχές του έτους 1996 λειτουργούσαν έξι Συνεταιριστικές Τράπεζες, ενώ σε είκοσι πέντε νομούς της χώρας έχουν ιδρυθεί αστικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί που στοχεύουν στη μεταξέλιξή τους σε συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία. Παράλληλα ιδρύθηκε και η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος, η οποία αποτελεί μέλος της Ενώσεως Συνεταιριστικών Τραπεζών Ευρώπης. Αναμφισβήτητα το σύγχρονο ευρωπαϊκό κίνημα της συνεταιριστικής πίστης έχει ριζώσει στην Ελλάδα και εμφανίζει απτά στοιχεία δυναμικής και υγιούς ανάπτυξης.

2.3 Η Συνεταιριστική Πίστη Στην Ελλάδα

2.3.1 Γιατί καθυστέρησε η ανάπτυξη της συνεταιριστικής πίστωσης στην Ελλάδα

Από ιστορική άποψη η Ελλάδα, ακόμη και υποδουλωμένη, έδειξε τις αρετές του λαού της στο συνεταιριστικό ή συνεργατικό τομέα για την ανάπτυξη οικονομικών, αλλά και κοινωνικών και πολιτισμικών δραστηριοτήτων. Αρκεί να αναφέρουμε τις συσσωματώσεις της Τουρκοκρατίας, τους ναυτικούς συνεταιρισμούς (Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, Γαλαξειδί κ.α.), την Κοινή Συντροφία των Αμπελακίων κ.ο.κ. Το πρότυπο αυτό της Αμπελακιώτικης Συντροφίας είχε πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τα «συνεταιριστικά χωριά» του Όουεν στην Αγγλία, με τα «φαλαγγεία» του Φουριέ στη Γαλλία, καθώς και με τα συνεταιριστικά μοντέλα του Ραιϊφάιζεν και του Σούλτσε στη Γερμανία, πάνω στα οποία στηρίζονται όλες οι σύγχρονες μορφές συνεταιρισμών. Πράγματι, το αξιοθαύμαστο μοντέλο της Αμπελακιώτικης Συντροφίας προηγήθηκε χρονολογικά στην Ευρώπη και μελετήθηκε οπωσδήποτε από τους πρωτεργάτες του σύγχρονου συνεταιριστικού κινήματος. Σήμερα με την εξειδικευμένη μορφή του φορέα της συνεταιριστικής πίστης έρχεται, αυτή τη φορά από την Ευρώπη, να διαδραματίσει και στην Ελλάδα το ρόλο που του αξίζει.

Σε σύγκριση με τις εμπορικές τράπεζες οι φορείς της συνεταιριστικής πίστης σε όλη τη διάρκεια της νεότερης Ελληνικής Πολιτείας αναγκάστηκαν να παραμείνουν στην αφάνεια, παρά το γεγονός ότι από το 1915 και μέχρι το 1986, υπήρξε ένα στοιχειώδες θεσμικό πλαίσιο και για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς. Κατά την τριετία 1927-1929, κατά την οποία ανασυγκροτήθηκε εκ βάρων το ελληνικό τραπεζικό σύστημα (ίδρυση: της Τράπεζας της Ελλάδος για την άσκηση του εκδοτικού προνομίου, της Αγροτικής Τράπεζας για την άσκηση της γεωργικής πίστης, της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας για την άσκηση της στεγαστικής πίστης κ.ο.κ.), δεν υπήρξαν ρυθμίσεις για τη συνεταιριστική πίστη.

Η μεγάλη καθυστέρηση βέβαια στη θεσμική θεμελίωση και στην ανάπτυξη των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε σύγκριση με την εντυπωσιακή εξέλιξη τους στην Ευρώπη, οφείλεται σε μια σειρά από παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται στενά με την ιστορία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και έχουν άμεση σχέση με την άσκηση της ελεγχόμενης κρατικής γεωργικής πίστης από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (Οι εμπορικές τράπεζες έμειναν να δραστηριοποιούνται στις αστικές και βιομηχανικές περιοχές, αφήνοντας ελεύθερη την αγορά της υπαίθρου στην ΑΤΕ) και κυρίως, με τη μεγάλη κρατική παρέμβαση στην πιστωτική λειτουργία (διοικητικός καθορισμός των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, άμεσοι και έμμεσοι έλεγχοι στις χορηγήσεις δανείων και πιστώσεων, συναλλαγματικοί περιορισμοί κ.λπ.).

Εκτός από την έλλειψη σαφούς νομοθετικού πλαισίου και τον κρατικό παρεμβατισμό στην πιστωτική λειτουργία, υπάρχουν και άλλοι λόγοι που εξηγούν τη χρονική υστέρηση στην ανάπτυξη του θεσμού της συνεταιριστικής πίστης στη χώρα μας. Αρνητικές υπήρξαν π.χ. και οι εμπειρίες από τη δραστηριοποίηση των αγροτικών συνεταιρισμών ιδίως κατά τη δεκαετία του 1980, που οδήγησαν κατά κανόνα σε υπερχρέωση και σε αδυναμία αποπληρωμής των οφειλών τους. Το γεγονός αυτό επέφερε κάποιο κλονισμό της εμπιστοσύνης πολλών σε ό,τι αφορά τις δυνατότητες που έχουν σήμερα οι φορείς της συνεταιριστικής πίστης να πετύχουν μάλιστα με καθαρά ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια, εκεί όπου απέτυχαν συνολικά οι αγροτικοί συνεταιρισμοί.

2.3.2 Η δημιουργία του νέου θεσμικού πλαισίου και οι πρώτες Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα.

Πράγματι, στην Ελλάδα η συνεταιριστική ιδέα άνθησε κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας στα ορεινά πολιίσματα και στα ναυτικά νησιά και πρόσφερε πολυτιμότες υπηρεσίες στην πολιτική και κοινωνικοοικονομική αναγέννηση του Έθνους. Αλλά σε γενικές γραμμές οι συνεταιρισμοί στη Νεοελληνική Πολιτεία δεν σταδιοδρόμησαν όπως θα περίμενε ένας αντικειμενικός ερευνητής της εξελίξεως των θεσμών στη χώρα μας. Από το 1915 και μέχρι το 1986 ίσχυσε ο βασικός Νόμος 602/1915 με τον οποίο ρυθμιζονταν η λειτουργία των αστικών συνεταιρισμών (συμπεριλαμβανομένων βέβαια των πιστωτικών συνεταιρισμών). Το νομικό αυτό υπόβαθρο εκσυγχρονίστηκε και συστηματοποιήθηκε σημαντικά με τις ρυθμίσεις του Νόμου 1667/1986 «Αστικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α', 196/6.12.86).

Με το νόμο αυτόν προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η σύσταση και λειτουργία αμιγούς αστικού πιστωτικού συνεταιρισμού, με κύριο πεδίο εργασιών την αποδοχή καταθέσεων από τα μέλη του και την παροχή δανείων, εγγυήσεων, ασφαλειών ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων, επίσης, στα μέλη του. Η άσκηση της εποπτείας γενικά επί των αστικών συνεταιρισμών ανατέθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας.

Μέσα σε λίγα χρόνια οι καινοτόμες ρυθμίσεις του Νόμου 1667/1986

απέδωσαν εντυπωσιακά στη λειτουργία των πρώτων αστικών πιστωτικών συνεταιρισμών, γεγονός που διευκόλυνε τη θέσπιση με τον Τραπεζικό Νόμο 2076/1992, για πρώτη φορά, της νομικής μορφής του συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος ή, με άλλες λέξεις, της συνεταιριστικής τράπεζας. Με τον Τραπεζικό Νόμο, που αποτελεί ενσωμάτωση των αρχών και κανόνων του κοινοτικού τραπεζικού δικαίου, τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα για να έχουν τη δυνατότητα διεξαγωγής τραπεζικών εργασιών, τέθηκαν υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία όπως και στην κύρια κατηγορία των πιστωτικών ιδρυμάτων, δηλαδή των ανωνύμων τραπεζικών εταιριών, χορηγεί την κατά νόμο άδεια ιδρύσεως και εποπτεύει τη λειτουργία τους.

Όταν θεσπίστηκε το πιο πάνω θεσμικό πλαίσιο λειτουργούσαν ήδη στην Ελλάδα οι εξής αστικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί:

- Ο «Πιστωτικός Συνεταιρισμός Τεχνοεργατών Λαμίας» που ιδρύθηκε το 1900 και λειτουργεί από τότε με έδρα την πρωτεύουσα του Νομού Φθιώτιδας.
- Ο Αναπτυξιακός και Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομοῦ Ιωαννίνων «Ο Στόχος» που ιδρύθηκε το 1979 και εδρεύει στην πόλη των Ιωαννίνων.
- Ο Αναπτυξιακός και Πιστωτικός Συνεταιρισμός Νομοῦ Κορινθίας «Ο Ερμής» που ιδρύθηκε το 1984 με έδρα το Ξυλόκαστρο.

Οι τρεις αυτοί πρωτοπόροι πιστωτικοί συνεταιρισμοί ίδρυσαν το Δεκέμβριο του 1991 την «Ελληνική Ομοσπονδία Πιστωτικών Αστικών Συ-νεταιρισμών» (ΕΛ.Ο.Π.Α.Σ.) με έδρα τη Λαμία. Από 1.1.1992 η Ομοσπονδία υπήρξε πλήρες μέλος της Ενώσεως Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών η οποία εδρεύει στις Βρυξέλλες. Σκοποί της ΕΛΟΠΑΣ, που έπρεπε να κινηθεί αποκλειστικά στη σφαίρα του ιδιωτικού τομέα, ήταν ο συντονισμός των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων των πιστωτικών συνεταιρισμών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, η εναρμόνιση των μεθόδων και των δομών τους, η επαφή και εκπροσώπηση τους σε αντίστοιχους επαγγελματικούς οργανισμούς του χρηματοπιστωτικού τομέα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η ενθάρρυνση και ανάπτυξη της συνεταιριστικής πίστης στην Ελλάδα. Πρώτη εκδήλωση των δραστηριοτήτων της Ελληνικής Ομοσπονδίας Πιστωτικών Αστικών Συνεταιρισμών υπήρξε η διοργάνωση στη Λαμία στις 24 Απριλίου 1993 συνεδρίου με θέμα «Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα και στην Ευρώπη: ο ρόλος τους σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο». Στο συνέδριο αυτό που ήταν υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (23η Γενική Διεύθυνση) έλαβαν μέρος εκπρόσωποι της Ένωσης Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών, μέλη της Διοίκησης των μεγάλων συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων της Ευρώπης, τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων και άλλοι παράγοντες των τριών πρώτων πιστωτικών συνεταιρισμών της Χώρας και πολλά στελέχη του επιχειρηματικού και του τραπεζικού χώρου.

Το πιο σημαντικό βήμα για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της

συνεταιριστικής πίστewος στην Ελλάδα υπήρξε οπωσδήποτε η έκδοση του Τραπεζικού Νόμου 2076/1992, που όπως ήδη σημειώθηκε, συμπεριέλαβε στο πεδίο εφαρμογής του τους αμιγείς πιστωτικούς συνεταιρισμούς του Νόμου 1667/1986. Ακολούθησε η υποβολή αιτήσεων για τη χορήγηση ισάριθμων αδειών συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος, ο καθορισμός του πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας της νέας μορφής πιστωτικού ιδρύματος και αμέσως μετά εκδόθηκαν οι αποφάσεις που έδιναν άδεια λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος στους παραπάνω συνεταιρισμούς.

2.3.3 Ο ιστορικός ρόλος των φορέων της συνεταιριστικής πίστewος στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η συνεταιριστική πίστη, υπό τη σύγχρονη έννοια, έκφραση και αντίληψη του όρου αυτού, βρίσκεται στη νηπιακή της ηλικία, ενώ στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και στην Κύπρο έχει εδραιωθεί και αναπτύσσεται συνεχώς στηριζόμενη στις διευρυμένες δυνατότητες που παρέχει η ενιαία αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο νέος τραπεζικός νόμος παρέχει την ευχέρεια και το κίνητρο στους αστικούς πιστωτικούς συνεταιρισμούς να αναβαθμίζονται μετεξελισσόμενοι σε πιστωτικά ιδρύματα τα οποία ιδρύονται και λειτουργούν υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως και οι ανώνυμες τραπεζικές εταιρίες.

Δυνητικά, τα οφέλη από τη διάδοση και ανάπτυξη της συνεταιριστικής πίστης στη χώρα μας είναι σημαντικά. Από κάθε άποψη η ενίσχυση του ρόλου των συνεταιριστικών τραπεζών πιστεύεται ότι μπορεί να συμβάλλει αξιόλογα, πρώτα απ' όλα, στην τόνωση του υγιούς ανταγωνισμού στην πιστωτική λειτουργία, στην ορθολογικότερη κατανομή και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και στην επίτευξη υψηλότερου βαθμού αποδοτικότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες όταν διοικούνται, εποπτεύονται και λειτουργούν σωστά, είναι σε θέση να επιτελέσουν τον ιστορικό τους ρόλο που είναι η προστασία κατά της τοκογλυφίας, η ανακούφιση των οικονομικά ασθενέστερων και αναξιοπαθούντων μελών τους, η ανάπτυξη του πνεύματος της αλληλεγγύης και της οικονομίας καθώς και η χρηματοδοτική στήριξη των μικροεπαγγελματιών, βιοτεχνών και εμπόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Πράγματι, έχοντας κατά κανόνα αρκετά χαμηλότερο λειτουργικό κόστος και ορισμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των εμπορικών τραπεζών σε συγκεκριμένες μορφές πιστωτικών εργασιών, είναι σε θέση να χορηγούν δάνεια για την ικανοποίηση προσωπικών και καταναλωτικών αναγκών των μικροαποταμιευτών συνεταιριών, με χαμηλότερα επιτόκια. Συμβάλλουν κατ' αυτόν τον τρόπο ουσιαστικά στην τόνωση και λειτουργία της αγοράς, όχι μόνο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, αλλά και στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Υπάρχουν, πράγματι, πολλοί και σημαντικοί λόγοι για τους οποίους η Ελληνική Πολιτεία οφείλει να εφαρμόσει πολιτική ανάπτυξης του θεσμού της

συνεταιριστικής πίστης στην Ελλάδα, κυρίως τώρα που θεμελιώθηκε και εμφανίζει ήδη στοιχεία δυναμικής προόδου. Υπάρχει οπωσδήποτε η αντικειμενική ανάγκη να κατανοηθεί η χρησιμότητα του χρηματοπιστωτικού αυτού θεσμού και στη χώρα μας και να μην παρεμβάλλονται εμπόδια, τουλάχιστον στο παρόν στάδιο, αντί να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη του, η οποία μάλιστα προβλέπεται και από το Σύνταγμα.

Δυστυχώς όμως διαπιστώνεται ότι μέχρι τώρα οι συνεταιριστικές τράπεζες δεν έχουν τύχει της λογικά αναμενόμενης μεταχείρισης εκ μέρους της Πολιτείας και των Νομισματικών Αρχών, αν ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Η διασταλτική ερμηνεία της φορολογικής νομοθεσίας σε ότι αφορά την εφαρμογή της από τις συνεταιριστικές Τράπεζες που εξομοιώνονται με τις ανώνυμες τραπεζικές εταιρίες χωρίς μάλιστα γι' αυτό να υπάρχει ρητή νομοθετική ρύθμιση.
- Η επιβολή της υποχρέωσης καταβολής της εισφοράς του Νόμου 128/1975 «περί τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων τίνων αναφερομένων εις την λειτουργίαν του χρηματοδοτικού συστήματος» και στα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα (Τραγάκης, 1980).
- Η σχεδιαζόμενη υπαγωγή των συνεταιριστικών τραπεζών στο ιδρυθέν Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων παρά το γεγονός ότι η αντίστοιχη Κοινοτική Οδηγία τις εξαιρεί μέχρι το τέλος του αιώνα.

Έχουμε τη γνώμη ότι η ακολουθούμενη πολιτική των Νομισματικών Αρχών στον τομέα της συνεταιριστικής πίστης θα έπρεπε να είναι περισσότερο οξυδερκής και αντικειμενική στην ουσία της. Ανεξάρτητα από τη συνταγματική επιταγή και το γεγονός ότι οι φορολογικοί, όπως και οι ποινικοί νόμοι, ερμηνεύονται στενά, υπάρχει και ισχύει πάντοτε στην Ελληνική έννομη τάξη η αρχή της αναλογικότητας. Από λειτουργική τουλάχιστον άποψη δεν υφίσταται ισότητα μεταχειρίσεως όταν, στην παρούσα φάση, οι ανώνυμες τραπεζικές εταιρίες εξομοιώνονται με τις συνεταιριστικές τράπεζες, χωρίς μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις να υπάρχει η σύμφωνη προς το σύνταγμα νομοθετική πρόβλεψη.

2.3.4 Διαρθρώση – Λειτουργία της Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος

Σήμερα, λειτουργούν συνολικά 15 συνεταιριστικές τράπεζες από τις οποίες 14 ασκούν την δραστηριότητα τους σε επίπεδο νομού και 1 συνεταιριστική τράπεζα έχει άδεια σε επίπεδο επικράτειας. Παράλληλα λειτουργούν 23 πιστωτικοί συνεταιρισμοί οι οποίοι, εκτός των προσπαθειών για μετεξέλιξη τους σε συνεταιριστικές τράπεζες, δραστηριοποιούνται με τη χορήγηση δανείων ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί έχουν ιδρύσει την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (ΕΣΤΕ) που αποτελεί το όργανο

εκπροσώπησης, υποστήριξης και ανάπτυξης της συνεταιριστικής πίστης στη χώρα μας. Η ΕΣΤΕ ιδρύθηκε την 22^η Ιουλίου 1995 με πρωτοβουλία των συνεταιριστικών τραπεζών Λαμίας, Ιωαννίνων, Παγκρήτιας και Αχαϊκής και του πιστωτικού συνεταιρισμού Κορινθίας «Ο Ερμής». Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών και της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιριστικών Τραπεζών. Σήμερα η ΕΣΤΕ αριθμεί 29 μέλη, από τα οποία τα 15 είναι συνεταιριστικές τράπεζες και τα 14 πιστωτικοί συνεταιρισμοί. Διοικείται από εννιαμελές διοικητικό συμβούλιο, που εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των μελών ενώ ταυτόχρονα εκλέγεται και τριμελές εποπτικό συμβούλιο.

Οι άξονες λειτουργίας της ΕΣΤΕ , συνοψίζονται στις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Στο σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών για την προβολή και ανάπτυξη του θεσμού της συνεταιριστικής πίστης σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος.
- Στη δημιουργία του πλαισίου και των προϋποθέσεων για τη στενότερη και αποδοτικότερη συνεργασία των συνεταιριστικών τραπεζών και πιστωτικών συνεταιρισμών και τη δημιουργία ενός ενιαίου συνεταιριστικού πιστωτικού δικτύου.
- Στην εκπροσώπηση της συνεταιριστικής πίστης στα θεσμικά όργανα της πολιτείας.
- Στη συστηματική παρέμβαση για τη διεκδίκηση λύσεων στα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν τη συνεταιριστική πίστη και λειτουργούν ανασχετικά στην ανάπτυξη της.
- Στην παροχή υποστηρικτών υπηρεσιών στις συνεταιριστικές τράπεζες σε θέματα εκπαίδευσης, νομικής υποστήριξης, μηχανοργάνωσης και οργάνωσης.
- Στην ανάπτυξη δεσμών και συνεργασιών με συνεταιριστικές τράπεζες του εξωτερικού.
- Στην ανάπτυξη της διασυνεταιριστικής συνεργασίας και την προβολή της κοινωνικής οικονομίας στη χώρα μας.

Στο μικρό χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε τοπικό επίπεδο, παρεμβαίνοντας συμπληρωματικά και βελτιωτικά στο τραπεζικό σύστημα με την καθιέρωση ενός νέου τύπου τράπεζας που διακρίνεται για την πελατοκεντρική της αντίληψη, που στηρίζει και στηρίζεται από τις τοπικές παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύει την τοπική ανάπτυξη. Απευθύνονται κύρια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στα φυσικά πρόσωπα με ανταγωνιστικά τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στις τοπικές συνθήκες και με χαρακτηριστικά λειτουργίας που τις καθιερώνουν ως αξιόπιστες, φιλικές ευέλικτες και με κοινωνικό πρόσωπο τράπεζες.

2.4 Η Ιδιότητα Και η Χρησιμότητα Της Συνεταιριστικής

Πίστης Στην Ελλάδα

2.4.1 Βασικά συμπεράσματα από την ανάπτυξη της συνεταιριστικής πιστώσ στην Ευρώπη

Πρέπει να τονιστεί ότι σήμερα λειτουργούν πάνω από 60.000 πιστωτικοί συνεταιρισμοί σε περισσότερες από 100 χώρες σ' ολόκληρο τον κόσμο με μέλη που υπερβαίνουν τα 150 εκατομμύρια. Η προαναφερόμενη Ένωση Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών, που εδρεύει στις Βρυξέλλες, αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 32 εθνικές επαγγελματικές οργανώσεις-μέλη, μεταξύ των οποίων η Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος. Όλες αυτές οι Ενώσεις αριθμούν πάνω από 11.000 τοπικές ή περιφερειακές Τράπεζες με 52.000 υποκαταστήματα-θυρίδες και 68 εκατομμύρια πελάτες. Οι ευρωπαϊκοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί υπήρξαν οι πρόγονοι των σημερινών συνεταιριστικών τραπεζών στην Ευρώπη και η συμβολή τους στην καταπολέμηση της ενδημικής μαστίγας της τοκογλυφίας και στην αποκατάσταση κοινωνικών ισορροπιών και αδικιών υπήρξε σημαντική. Κεντρικός άξονας υπήρξε ο ειδικότερος θεσμός «Ραϊφάϊζεν» (αυτοβοήθεια-αυτοδιαχείριση). Κατά το 1992 υπολογίστηκε ότι οι φορείς άσκησης της συνεταιριστικής πίστης στην Δυτική Ευρώπη είχαν, πράγματι, συνολικό ύψος στοιχείων ενεργητικού που ξεπερνούσε το ένα τρισεκατομμύριο euro, ενώ το ύψος των καταθέσεων των συνεταιριών-μελών, στις συνεταιριστικές τράπεζες υπερέβαινε τα 750 εκατομμύρια euro και των χορηγήσεων τους τα 670 εκατομμύρια euro .

Με βάση το ευρωπαϊκό πρότυπο άσκησης συνεταιριστικής πίστης ότι θεμελιώδης αρχή λειτουργίας των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων είναι η εξυπηρέτηση των χρηματοπιστωτικών αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο και η χρηματοδοτική στήριξη τοπικών και περιφερειακών αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων, με τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων στα μέλη τους. Παράλληλα, βέβαια, δέχονται και καταθέσεις με τα επιτόκια που ισχύουν για τις εμπορικές τράπεζες και διανέμουν υψηλό ετήσιο μέρισμα στα μέλη τους.

Άλλο ένα συμπέρασμα από την επισκόπηση του καταξιωμένου θεσμού της συνεταιριστικής πίστης στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο, είναι ότι δεν πρέπει να επιχειρείται καταστατική νόθευση αλλά, αντίθετα, να επικρατεί η εμμονή στο σύστημα αξιών που συγκροτεί την ιδιοτυπία των συνεταιριστικών τραπεζών: αυτονομία, αίσθηση ευθύνης και ενεργός συμμετοχή των μελών, αλληλεγγύη, δημοκρατικότητα μαζί και διαφάνεια.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παραβιάζονται τα κύρια ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια λειτουργίας των συνεταιριστικών τραπεζών. Όταν αυτό γίνεται σεβαστό, όταν το συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα διοικείται και ελέγχεται σωστά με βάση τις καταστατικές αρχές, όταν η εμπιστοσύνη μεταξύ των συνεταιριών βρίσκεται στο επιθυμητό επίπεδο και το προσωπικό υλοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής

Συνέλευσης των μελών-συνεταίρων-πελατών, τότε η συνεταιριστική τράπεζα πραγματώνει το σκοπό της ίδρυσης και λειτουργίας της κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Αυτό εγγυάται και το υπάρχον πλαίσιο εποπτικών και ρυθμιστικών κανόνων, την ευθύνη της εφαρμογής του οποίου έχει η Τράπεζα της Ελλάδος (Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών) ως αρμόδια κατά νόμο εποπτεύουσα αρχή όλων των φορέων του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Επιπλέον, ομολογείται απ' όλους ότι η σύγχρονη μορφή της συνεταιριστικής πίστωσης προσφέρεται ιδιαίτερα για τη χρηματοδοτική στήριξη μιας συνειδητής πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης, όχι μόνο γιατί αυξάνει τον ανταγωνισμό όλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε περιφερειακό επίπεδο προς όφελος του καταναλωτή, αλλά και γιατί περιορίζει σημαντικά τα θλιβερά φαινόμενα της τοκογλυφίας και των παρατραπεζών και, επιπλέον, παρέχει τη δυνατότητα οι πόροι της τοπικής κοινωνικής αποταμίευσης να αξιοποιούνται επιτοπίως με αποφάσεις που λαμβάνονται από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Δεν είναι αμελητέα και τα δυνητικά οφέλη από την εδραίωση και ανάπτυξη του θεσμού των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως π.χ. είναι η επίτευξη υπεραξίας και υψηλών αποδόσεων των χρημάτων που επενδύονται για την απόκτηση των συνεταιριστικών μεριδίων, η καλλιέργεια του αποταμιευτικού πνεύματος και της οικονομίας των συνεταίρων, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην ελληνική επαρχία, η παροχή βοήθειας προς τους αναξιοπαθούντες, η χρηματοδότηση κοινωνικών σκοπών και πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων ευρύτατα νοουμένων κ.ο.κ.

2.4.2 Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νέου χρηματοπιστωτικού θεσμού

Οι ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες μπορούν ,ακόμα, να αξιοποιήσουν κατάλληλα σε περιφερειακό επίπεδο τα εξής πλεονεκτήματα που παρέχει η σύγχρονη θεσμική και οργανοτεχνική πραγματικότητα της τράπεζας πολλαπλών εργασιών (universal banking):

- Να συστήσουν θυγατρικές επιχειρήσεις, να δημιουργήσουν χρηματοδοτικά ιδρύματα και να αναπτύξουν στην περιοχή ευθύνης τους συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας αξιοποιώντας έτσι ορισμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Για παράδειγμα, αναφέρεται ότι η Παγκρήτια Τράπεζα έχει ήδη δρομολογήσει τη δημιουργία θυγατρικής εταιρίας χρηματοδοτικής μίσθωσης(leasing) και την έκδοση πιστωτικής κάρτας σε συνεργασία με άλλο πιστωτικό ίδρυμα. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι μια συνεταιριστική τράπεζα μπορεί να δημιουργήσει άλλες μορφές αστικών συνεταιρισμών, όπως είναι οι καταναλωτικοί και τουριστικοί συνεταιρισμοί.
- Να συμμετάσχουν σε συστήματα αμοιβαίων εγγυήσεων, τώρα μάλιστα που ο θεσμός αυτός έχει εισαχθεί νομοθετικά και στην Ελλάδα. Οι εταιρίες αμοιβαίων εγγυήσεων έχουν ως κύριο σκοπό λειτουργίας τους την ευχερέστερη χρηματοδότηση παραγωγικών κλάδων, μέσω παροχής

εγγυήσεων προς εμπορικές, βιοτεχνικές, τουριστικές και άλλες επιχειρήσεις. Τις εταιρίες αυτές διαμορφώνουν τα μέλη τους τα οποία ανήκουν σε φορείς παραγωγής αγαθών και παροχής υπηρεσιών, ενώ στο κεφάλαιο τους συμμετέχουν τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες, οργανισμοί και επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα. Προβλέπεται μάλιστα η συμμετοχή του φορέα που εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πιστωτικών Συνεταιρισμών προτάθηκε, για παράδειγμα, η σύσταση και λειτουργία ταμείου εγγυήσεων για τη στήριξη δανείων σε αλιευτικές επιχειρήσεις. Σε αρκετά κοινοτικά κείμενα τονίζεται ότι στο σημαντικότερο τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι οι κατά παράδοση εταίροι των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ευρώπη, η νέα κοινοτική πολιτική ενθαρρύνει και παρέχει σ' αυτά πρόσφορο έδαφος για δημιουργικές πρωτοβουλίες. Εξάλλου, ανακοινώθηκε ότι τα Επιμελητήρια Καβάλας και Δράμας προγραμματίζουν τη δημιουργία «Τράπεζας Αμοιβαίων Εγγυήσεων και Πιστωτικού Συνεταιρισμού», με κύριο σκοπό τη χρηματοδοτική διευκόλυνση των επιχειρηματιών μελών τους και τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στους δύο αυτούς νομούς.

- Η συνδυασμένη εκμετάλλευση της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης της Ε.Ε., «μπορεί να αποτελέσει ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των ελληνικών πιστωτικών συνεταιρισμών για τα επόμενα χρόνια, τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στις αγορές των βαλκανικών κρατών». Οπωσδήποτε, οι ελληνικές συνεταιριστικές τράπεζες θα πρέπει να αναζητήσουν το ειδικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα τους στην εδραίωση τους στην ελληνική περιφέρεια. Συμφωνούμε όμως ότι δεν θα πρέπει να αγνοηθούν και οι αγορές που ανοίγονται διαχρονικά στα βαλκανικά κράτη. «Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της συνεταιριστικής πίστης ως φορέας της κοινωνικής οικονομίας, αρμόζει καλύτερα στις αγορές αυτές που δεν έχουν ακόμη εθισθεί στις πιο ανεπτυγμένες μορφές της οικονομίας της αγοράς... Το συνεταιριστικό μοντέλο ανάπτυξης υπό τις συνθήκες στις οποίες βρίσκονται σήμερα οι ανατολικές και βαλκανικές χώρες είναι πιο πρόσφορο» (Ζαββός,1994).
- Μελλοντικά θα υπάρξουν πρόσθετες δυνατότητες και ευκαιρίες στους φορείς ασκήσης της συνεταιριστικής πίστης σ' ολόκληρη την Ευρώπη, από το υπό διαμόρφωση καθεστώς του «Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού». Με αυτό θα παρέχεται η ευκαιρία σε περισσότερα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα και γενικότερα σε περισσότερα νομικά πρόσωπα, από διαφορετικά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ιδρύουν, χωρίς να διαλύονται, από κοινού μια «Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρία» με σκοπό την προώθηση των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων των μελών της. Θα υπάρχει δηλαδή η δυνατότητα αναπτύξεως σύγχρονης τραπεζικής στρατηγικής μέσω συμμετοχών στον παραγωγικό και χρηματοπιστωτικό τομέα της κοινοτικής οικονομίας. Πράγματι, αναμένεται ότι στα πλαίσια λειτουργίας της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αλλά και διεθνώς θα δημιουργηθούν

σημαντικά σχήματα συνεργασίας του επιχειρηματικού κόσμου και των συνεταιριστικών τραπεζών σ' ολόκληρη την Ευρώπη και πέρα από αυτήν.

- Οι αποκεντρωμένοι φορείς της συνεταιριστικής πίστης στην Ελλάδα, με το ελάχιστο δυνατό κόστος συγκέντρωσης της τοπικής υγιούς αποταμίευσης και της επιτόπιας άμεσης αξιοποίησης της, δημιουργούν τις προϋποθέσεις «για μια σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους της χρηματοδοτικής ενίσχυσης των περιφερειακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, από τα κεντρικά ή/και τα υποκαταστήματα των ήδη υφισταμένων εμπορικών τραπεζών, σε τοπικά αυτόνομα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα, ώστε με τρόπο συμπληρωματικό και χωρίς υποκατάσταση των μεγάλων Τραπεζών, η παρουσία τους να διευκολύνει την προώθηση μιας περισσότερο ανεξάρτητης χρηματοδοτικής βάσης και συγκεκριμένης υποστήριξης κατά κλάδο παραγωγής γεωγραφική περιοχή» (Ναυτεμπορική,8.11.95).
- Επισημαίνεται ότι η εισαγωγή του θεσμικού πλαισίου των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων στη χώρα μας έλαβε χώρα και είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα και αποτέλεσμα μιας εποχής, «που διακρίνεται για τις ραγδαίες εξελίξεις και μεταβολές στο χώρο της οικονομίας, για τις έντονες διακυμάνσεις του πιστωτικού συστήματος, μάλιστα δε σε ένα πεδίο δράσης χαρακτηριζόμενο από δυσκολίες, έντονο ανταγωνισμό και αβεβαιότητα για το μέλλον της οικονομίας. Για να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη όλων αυτών των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων και προκειμένου να αντιμετωπιστούν όλες αυτές οι δυσχέρειες, με την επίτευξη αρίστων αποτελεσμάτων, μέσω αναπτύξεως των δραστηριοτήτων τους, πρέπει και επιβάλλεται να ακολουθηθούν και να θεσμοθετηθούν, και στην Ελλάδα, οι θεμελιώδεις αξίες και αρχές, ή κανόνες λειτουργίας των πιστωτικών συνεταιρισμών, οι οποίοι αποτέλεσαν την κύρια αιτία επιτυχίας του συνεταιριστικού τραπεζικού κινήματος στη διεθνή και ευρωπαϊκή κοινωνία...» (Τριανταφυλλόπουλος,1996). Η εθελοντική προσχώρηση και πρόσβαση για όλους, η άσκηση δημοκρατικής εξουσίας από τα μέλη, η οικονομική συμμετοχή τους, η ανεξαρτησία και η αυτονομία των πιστωτικών συνεταιρισμών, ο εκπαιδευτικός χαρακτήρας του θεσμού για τα μέλη, τους διοικούντες και το προσωπικό τους καθώς και ο αυξημένος βαθμός συνεργασίας που μπορεί να επιτευχθεί μεταξύ των συνεταιριστικών τραπεζών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο συνιστούν οπωσδήποτε πολύτιμες παρακαταθήκες στη διάθεση αυτών, οι οποίοι διαπνεόμενοι από την καλώς εννοούμενη διάθεση της προσφοράς και του κοινωνικού έργου, αναλαμβάνουν ευσυνείδητα να εργαστούν για την αξιοποίηση όλων των δυνατικών πλεονεκτημάτων του θεσμού της συνεταιριστικής πίστης όπως αναπτύχθηκε μετά από μια εξελικτική πορεία 150 περίπου ετών.

2.5 Σύνοψη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των πιστωτικών συνεταιρισμών

Με βάση τα παραπάνω μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα συγκριτικά πλεονεκτήματα που εμφανίζουν δυνητικά οι αστικοί πιστωτικοί συνεταιρισμοί και, αντίστοιχα οι Συνεταιριστικές Τράπεζες:

- Απόκτηση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων σε μια προσωπική τράπεζα.

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα που παρουσιάζει η συνεταιριστική τράπεζα είναι ότι έχει πελάτες που είναι ταυτόχρονα και ιδιοκτήτες της. Η συνεταιριστική τράπεζα είναι μια προσωπική τράπεζα, η οποία εξυπηρετεί αποκλειστικά τους συνεταίρους της.

- Ο συνέταιρος έχει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Ο κάθε συνέταιρος μπορεί με τη μία (υποχρεωτική) συνεταιριστική μερίδα που διαθέτει να υποβάλει υποψηφιότητα για κάποιο από τα αξιώματα του Διοικητικού Συμβουλίου, του Εποπτικού Συμβουλίου κ.λπ. Όλοι οι συνεταίροι διαθέτουν από μία και μόνο ψήφο. Δίνεται η δυνατότητα σε άτομα ικανά, που δεν έχουν δικά τους κεφάλαια να εκλέγονται και να συμβάλλουν στη σωστή διαχείριση και ανάπτυξη του συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος.

- Ο συνέταιρος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν.

Οι συνεταίροι εκλέγουν εκείνους που έχουν επιδείξει ικανότητες για την ανάπτυξη εργασιών, την υψηλή κερδοφορία και ορθολογική διαχείριση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού ή της Συνεταιριστικής Τράπεζας. Επειδή, οι Αστικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί είναι ενώσεις προσώπων με οικονομικό σκοπό, οι συνεταίροι εκλέγουν εκείνους που έχουν τα προσόντα για να εξασφαλίσουν υψηλές οικονομικές αποδόσεις, που θα επιτρέψουν τη διανομή ικανοποιητικών καθαρών κερδών.

- Μεταβλητότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Τα ίδια κεφάλαια της συνεταιριστικής τράπεζας αυξάνονται αυτομάτως με τη διάθεση μερίδων σε νέους συνεταίρους. Μια εμπορική τράπεζα για να προβεί σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της χρειάζεται πολλές διαδικασίες και σημαντικές δαπάνες για προσέλκυση νέων επενδυτών.

- Πλήρης διαφάνεια.

Η ύπαρξη διοικητικού συμβουλίου σε αμιγές συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα, που εκλέγεται από τους ίδιους τους συνεταίρους εξασφαλίζει πλήρη διαφάνεια, αφού οι εκλεγόμενοι υπόκεινται στον πλήρη έλεγχο των συνεταίρων. Πέρα από το

Διοικητικό Συμβούλιο υπάρχουν και άλλα όργανα ελέγχου που εξασφαλίζουν σωστή διαχείριση και συνεχή έλεγχο της διοίκησης. Ακόμη, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ότι, η Τράπεζα της Ελλάδος ελέγχει τις συνεταιριστικές τράπεζες, όπως έχει υποχρέωση και δικαίωμα να ασκεί ελέγχους και σε όλα τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα. Ο συνεταίρος εμπιστεύεται τα χρήματα στην Τράπεζα του, τόσο για την απόκτηση των μερίδων του όσο και υπό τη μορφή καταθέσεων, διότι γνωρίζει ότι είναι συνυπεύθυνος, μέσω της δημοκρατικής διαδικασίας στη διαχείριση του συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος, για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των αποταμιευτικών του πόρων.

- Δικαίωμα δανεισμού ανάλογα με τις συνεταιριστικές μερίδες.

Τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα χορηγούν δάνεια στους συνεταίρους χωρίς διακρίσεις. Το ύψος του κάθε δανείου είναι ανάλογο με το ύψος των μερίδων (υποχρεωτικής και προαιρετικών) που διαθέτει ο κάθε συνέταιρος.

- Χαμηλά επιτόκια δανεισμού, ταχεία έγκριση των δανείων, ύπαρξη προσωπικών εγγυήσεων.

Τα επιτόκια δανεισμού από τις συνεταιριστικές τράπεζες που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα επιτόκια για προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια που χορηγούν οι εμπορικές τράπεζες. Τα ιδιωτικά αυτά δάνεια χορηγούνται από τις συνεταιριστικές τράπεζες χωρίς πολλές διαδικασίες και ανεξάρτητα από το πόσες φορές στο παρελθόν ο υποψήφιος δανειολήπτης έχει δανειοδοτηθεί από το συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα. Τα δάνεια χορηγούνται με την προσωπική εγγύηση ενός άλλου ή δύο ή και περισσότερων συνεταίρων, οι οποίοι αναλαμβάνουν την προσωπική ευθύνη ότι θα εξοφλήσουν οι ίδιοι τα δάνεια, σε περίπτωση που οι δανειολήπτες δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Δεν ζητούνται, κατά κανόνα, υποθήκες ή άλλες εμπράγματα εξασφαλίσεις των βραχυπρόθεσμων αυτών δανείων που επιβαρύνουν το κόστος δανεισμού. Επειδή οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν μέλη άτομα που γνωρίζονται μεταξύ τους και έχουν επαγγελματικές, οικογενειακές ή άλλες σχέσεις, είναι εύκολο να βρεθούν οι εγγυητές, ενώ παράλληλα καλύπτονται πλήρως οι δανειολήπτες.

- Περιορισμένη οικονομική ευθύνη του συνεταίρου

Ανάλογα με το καταστατικό, ο συνέταιρος μπορεί να ευθύνεται για τυχόν ζημιές του συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος για το διπλάσιο ή τριπλάσιο των μεριδίων που διαθέτει.

- Μεγάλη ρευστότητα των συνεταιριστικών τραπεζών.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες έχουν, κατά κανόνα, ως έργο τη χορήγηση δανείων βραχείας διάρκειας, ενώ τα διαθέσιμα τους είναι σε εύκολα ρευστοποιήσιμες αξίες. Επομένως, δεν υπάρχουν μεγάλες επενδύσεις σε πάγια (ακίνητα κ.λπ.) ή σε μακροπρόθεσμα δάνεια που είναι δύσκολο ή και έχουν

περισσότερα ρίσκα να εξοφληθούν ομαλά.Ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά χρήματος, αναπροσαρμόζονται γρήγορα τα επιτόκια δανεισμού και γίνονται οι νέες εκταμιεύσεις ή επενδύονται τα διαθέσιμα σε τίτλους εύκολα ρευστοποιούμενους.

- Συμμετοχή στη διανομή κερδών.

Ανάλογα με τα καθαρά κέρδη και την πολιτική που ακολουθούν η διοίκηση και η Γενική Συνέλευση, καθορίζονται και τα προς διανομή καθαρά κέρδη.

- Εύκολη μεταβίβαση μερίδων.

Οι μερίδες που διαθέτει ο συνέταιρος, εύκολα μεταβιβάζονται είτε στο συνεταιριστικό φορέα είτε σε τρίτους, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει το καταστατικό.Οι μερίδες μπορεί να μεταβιβάζονται και στους κληρονόμους, εάν βέβαια αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει το καταστατικό.

- Δικαίωμα από ανατίμηση των μερίδων.

Εφόσον οι συνεταιριστικές μερίδες ανατιμώνται, λόγω της διευρύνσεως της καθαρής θέσεως και της οικονομικής επιφάνειας του συνεταιριστικού πιστωτικού φορέα, ο συνέταιρος έχει μερίδες μεγαλύτερης αξίας από αυτήν που κατέβαλε για να τις αποκτήσει.

- Περιφερειακή πιστωτική πολιτική.

Οι συνεταιριστικές τράπεζες είναι δυνατό να λειτουργήσουν σε διάφορες περιοχές της χώρας και να χορηγούν δάνεια από την τοπική αποταμίευση.

- Κοινωνικός ρόλος της συνεταιριστικής τράπεζας.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα δεν αποβλέπει μόνο στην πραγματοποίηση κερδών, αλλά και στην ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών όπως, για παράδειγμα, παροχή εκτάκτων και μεγάλων δανείων για νοσοκομειακή περίθαλψη συνεταιίρων ή μελών της οικογενείας κ.λπ.

- Η αμφίδρομη σχέση Διοίκησης και μελών του πιστωτικού συνεταιρισμού

Τα μέλη της Διοίκησης του πιστωτικού συνεταιρισμού, ως συνεταίροι οι ίδιοι, έχουν οπωσδήποτε επίγνωση της αποστολής τους και προσπαθούν σε καθημερινή βάση να σταθούν στο ύψος της. Αυτό αποτελεί πραγματική δικλείδα ασφαλείας, συνυπευθυνότητας και αλληλοβοήθειας που μόνο ο θεσμός της συνεταιριστικής πίστης υπόσχεται αλλά και παραγματοποιεί.

2.6 Η Αξιοποίηση Των Πλεονεκτημάτων

Συνοψίζοντας τα πλεονεκτήματα του θεσμού, γίνεται φανερό ότι με τη

λειτουργία μιας συνεταιριστικής τράπεζας κατά την προηγούμενη έννοια είναι δυνατό να επιτευχθούν τα ακόλουθα (Χριστοδουλάκης,1994):

1. Η διοχέτευση και η επιτόπια αξιοποίηση σημαντικού μέρους των πόρων της εγχώριας κοινωνικής αποταμίευσης. Επιτυγχάνεται, λοιπόν, η αυτοχρηματοδότηση και η πιστωτική αυτάρκεια της τοπικής οικονομίας, διότι η συνεταιριστική τράπεζα αντλεί και διαθέτει τα κεφάλαια της από και στα μέλη της και μέσα στο χώρο όπου εκτείνεται η δραστηριότητά της.
2. Η εξασφάλιση της δανειοδότησης και της τραπεζικής εξυπηρέτησης χιλιάδων συνεταιριών που, κατά κανόνα, κρίνεται από τις εμπορικές τράπεζες ότι δεν παρέχουν τα εχέγγυα και τους όρους διασφάλισης των δανείων με βάση τα ισχύοντα τραπεζικά κριτήρια.
3. Η ανάπτυξη πνεύματος αλληλεγγύης και αμοιβαίας στήριξης των συνεταιριών, ανάμεσα στους οποίους δημιουργείται άμιλλα και ένας άγραφος κώδικας τήρησης συνέπειας και υπευθυνότητας στις συναλλαγές τους με ένα πιστωτικό ίδρυμα που αισθάνονται ότι ανήκει στους ίδιους.
4. Οι συνεταιίροι ενημερώνονται τακτικά και αντιλαμβάνονται απλά ότι ο πιστωτικός συνεταιρισμός τους επιτυγχάνει υψηλές αποδόσεις στο κεφάλαιο που αυτοί έχουν επενδύσει, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα και δύσκολα χρόνια της λειτουργίας του. Τα μέλη του πιστωτικού συνεταιρισμού συνεισφέρουν ισοδύναμα και ισότιμα στο κεφάλαιο του δικού τους συνεταιρισμού και, επιπλέον, έχουν τον έλεγχο του. Διαθέτουν τα πλεονάσματα τους α) για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού τους, β) τη μείωση του κόστους της χρηματοδότησης των συνεταιριών ανάλογα με τον όγκο και το ύψος των συναλλαγών τους με το συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα και γ) την υποστήριξη άλλων οικονομικών δραστη-ριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.
5. Η συνεταιριστική τράπεζα προσφέρεται για την άσκηση επιλεκτικής πιστωτικής πολιτικής, ανάλογα με την οικονομική συγκυρία και τις ιδιαίτερες συνθήκες ενός τόπου, γεγονός που επιβάλλει τη χρηματοδοτική υποστήριξη και ενίσχυση ορισμένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή επαγγελματικών τάξεων.
6. Η διοίκηση της συνεταιριστικής τράπεζας είναι πλησιέστερα και μπορεί να αντιληφθεί καλύτερα και ενωρίτερα τις αναπτυξιακές δυνατότητες ενός τόπου και να ενισχύει έτσι ανάλογα επιχειρηματικές προσπάθειες με υψηλή προτεραιότητα για τη συγκεκριμένη περιοχή.
7. Υπάρχει η ευχέρεια σήμερα για τη δημιουργία και παροχή, χωρίς πρόσθετο κόστος, σύνθετων πακέτων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για την κάλυψη αναγκών ειδικά για τους συνεταιίρους, όπως π.χ. θα ήταν η ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ανικανότητας, η ενίσχυση ενεργειών για την προώθηση εξαγωγών και διάθεση της εγχώριας παραγωγής, η χρηματοδότηση δημιουργίας βιοτεχνικών κέντρων κ.α.

Αναμφισβήτητα η θέσπιση της νέας μορφής πιστωτικού ιδρύματος και η παροχή της θεσμικής ικανότητας στους αστικούς πιστωτικούς συνεταιρισμούς να ασκούν ανταγωνιστικά μια ευρεία ποικιλία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων που προσιδιάζουν στη δοκιμασμένη τεχνική και επιτυχή πρακτική της συνεταιριστικής πίστης, αποτελεί μια σημαντική εξέλιξη στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα με αξιοσημείωτη δυναμική ανάπτυξης. Τα παραπάνω πλεονεκτήματα είναι δυνατό να αξιοποιηθούν κατάλληλα έτσι ώστε η καινοτομία αυτή να χρησιμεύσει πράγματι, ως "πολύτιμο εργαλείο περιφερειακής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης." Ωστόσο, είναι απαραίτητο να κατανοηθούν και τα εξής:

1. Η συνεταιριστική πίστη διαφέρει ουσιαστικά από τις άλλες μορφές πίστης τόσο ως προς τη φύση και το περιεχόμενο της, όσο και ως προς τον τρόπο της διοίκησης και τις μεθόδους αξιοποίησης των δυνατοτήτων της. Τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα διέπονται από κοινές συνεταιριστικές αρχές, αλλά συνήθως διαφοροποιούνται ως προς τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και την οργάνωσή τους. Γι' αυτό ενδείκνυται η συνεργασία μεταξύ τους σε νομαρχιακό, περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Πρόσθετα, τίποτα δεν αποκλείει, σε τοπικό επίπεδο, τις συνεταιριστικές τράπεζες να αναπτύξουν σχέσεις συμπληρωματικότητας με τα υποκαταστήματα των εμπορικών τραπεζών στην περιοχή όπου δραστηριοποιούνται και έτσι να συνεργαστούν σε τομείς όπως είναι π.χ. η διαχείριση διαθεσίμων, η συγχρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων τοπικής σημασίας κ.ο.κ.
2. Οι δυνατότητες αυτές παρέχονται κατά κύριο λόγο εκεί όπου απαιτείται η ύπαρξη ομαδικής και συντονισμένης δράσης, προκειμένου να επιλυθούν κοινά προβλήματα και να ικανοποιηθούν χρηματοπιστωτικές ανάγκες, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν με την υφιστάμενη διάρθρωση της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος που στηρίζεται πρώτιστα στις εμπορικές τράπεζες. Γι' αυτό η πρωτοβουλία για την ίδρυση και λειτουργία φορέων συνεταιριστικής πίστης ανήκει και πρέπει λογικά να προέρχεται από συνεργαζόμενες επαγγελματικές ομάδες, επιμελητήρια, ενώσεις συντεχνιακής μορφής και άλλου είδους κοινωνικοοικονομικών ή επαγγελματικών συσσωματώσεων και πολυμελών φορέων, τα μέλη των οποίων συνδέονται τυπικά ή άτυπα με δεσμούς αμοιβαίων συμφερόντων.
3. Η ίδρυση και η επιτυχής λειτουργία ενός συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος προϋποθέτει, πρώτα απ' όλα, οι ιδρυτές να διέπονται από ομαδικό πνεύμα συνεργασίας και να έχουν τη φιλοδοξία να προσφέρουν υπηρεσίες σε ένα μέρος του κοινωνικού συνόλου χωρίς άμεσα οικονομικά ανταλλάγματα. Το αξίωμα του μέλους του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο, όλοι ανεξαιρέτως οι συνεταιίροι μετέχουν με μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα και, προαιρετικά, με πέντε το πολύ μερίδες και έχουν μία ψήφο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μερίδων και από το αν

αυτοί είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

4. Οι ενδιαφερόμενοι για την ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας πρέπει να σταθμίσουν πολύ προσεκτικά την εφικτότητα και τη βιωσιμότητα της απόφασής τους, αφού προηγουμένως ενημερωθούν για τις αρχές και τους κανόνες που διέπουν τη συνεταιριστική πίστη και διαπιστώσουν τεκμηριωμένα ότι το νέο συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα θα είναι σε θέση να εξυπηρετήσει επαρκώς τις ειδικές χρηματοπιστωτικές ανάγκες των μελών του στη συγκεκριμένη περιοχή.
5. Δεδομένου ότι η συνεταιριστική τράπεζα είναι υποχρεωμένη να συναλλάσσεται κυρίως με τα μέλη της και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η άσκηση των ενεργητικών της εργασιών υπόκειται σε ποσοτικούς και άλλους περιορισμούς, προκύπτει άμεσα ότι κάθε φορέας συνεταιριστικής πίστης πρέπει να εξασφαλίζει εκ των προτέρων τέτοια πελατειακή βάση ώστε να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια του και η εφαρμογή ανάλογης πιστωτικής πολιτικής με γνώμονα την ισόρροπη κάλυψη των ειδικών χρηματοδοτικών αναγκών όλων των συνεταιρών.
6. Δεν αρκεί απλά η διαπίστωση και η επισήμανση των παραπάνω, αλλά είναι απαραίτητο να γίνει ποσοτική και ποιοτική εκτίμηση των εν λόγω χρηματοδοτικών αναγκών, για παράδειγμα, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των μικρό- επαγγελματιών της περιοχής όπου προγραμματίζεται να δραστηριοποιηθεί η συνεταιριστική τράπεζα. Είναι γεγονός ότι η πλειοψηφία των μονάδων αυτών δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των τραπεζικών κριτηρίων και δεν έχουν πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση. Υπενθυμίζεται σχετικά ότι το ειδικό καθεστώς χρηματοδότησης της βιοτεχνίας με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου καταργήθηκε εδώ και αρκετό καιρό. Η κάλυψη όμως του κενού αυτού με την αξιοποίηση του θεσμού της συνεταιριστικής πίστης προϋποθέτει την ύπαρξη ικανού αριθμού μελών, συνετή και συνεπή διαχείριση, κεφαλαιακή επάρκεια και εξασφάλιση της αυτοδύναμης ανάπτυξης του συνεταιριστικού πιστωτικού ιδρύματος. Είναι γεγονός ότι στην Ευρώπη οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι οι κατ' εξοχήν φυσικοί και παραδοσιακοί εταίροι και πελάτες των συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων και η σωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία στον τομέα αυτόν μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη και στη χώρα μας.
7. Η διαπίστωση ότι η συνεταιριστική πίστη εξακολουθεί να εξυπηρετεί κατά βάση τις ειδικές χρηματοπιστωτικές ανάγκες, είτε συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και εισοδηματικών κατηγοριών, είτε των μικρομεσαίων επιχειρήσεων όλων των κλάδων (μεταποίηση, εμπόριο, τουρισμός, κτηνοτροφία ή αλιεία κλπ), μας βοηθά στην αποσαφήνιση και οριοθέτηση του ειδικότερου σκοπού που θα επιδιώξει να εκπληρώσει ένα συνεταιριστικό πιστωτικό ίδρυμα στην Ελλάδα. Με άλλες λέξεις, οι ιδρυτές πρέπει να επιδιώκουν τη δημιουργία φορέα συνεταιριστικής πίστης που δεν θα ανταγωνίζεται με αθέμιτο ή θεμιτό τρόπο

το υφιστάμενο σύστημα των εμπορικών τραπεζών, ούτε θα αντιστρατεύεται στην υπάρχουσα χρηματοπιστωτική οργάνωση της περιφερειακής και εθνικής οικονομίας. Αντίθετα, οι συνεταιριστικές τράπεζες αποφεύγουν να δραστηριοποιηθούν στους τομείς εργασιών που βρίσκονται έξω από το βεληγεκές των ιδίων αφού οι εμπορικές τράπεζες είναι αρμοδιότερες. Οι φορείς της συνεταιριστικής πίστης δραστηριοποιούνται εκεί όπου λόγω των ιδιαίτερα ευνοϊκών όρων παροχής των υπηρεσιών τους, της εξειδίκευσης και του χαμηλότερου λειτουργικού κόστους συγκεντρώνουν κατά παράδοση σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα και είναι έτσι σε θέση να καλύπτουν πληρέστερα τις ειδικές χρηματοπιστωτικές ανάγκες μιας συγκεκριμένης κατηγορίας πελατών με προσιτούς οικονομικούς όρους συνεργασίας. Εξάλλου, τίποτα δεν αποκλείει την καλλιέργεια σχέσεων συμπληρωματικότητας με τα υποκαταστήματα των εμπορικών τραπεζών σ' ολόκληρη την Ελλάδα και να συνεργαστούν από κοινού σε τομείς όπως, για παράδειγμα, είναι οι προαναφερόμενοι και πρώτιστα η αξιοποίηση του θεσμού της αμοιβαίας εγγύησης .

3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

3.1 Εισαγωγή

Στο σημείο αυτό, επιχειρήται η χρηματοοικονομική ανάλυση των συνεταιριστικών τραπεζών για την πενταετία 2000-2004. Αρχικά στη πρώτη ενότητα γίνεται μια σύντομη αναφορά στους οικονομικούς δείκτες που επιλέχθηκαν για να γίνει η αξιολόγηση του χαρτοφυλακίων. Εν συνεχεία παρουσιάζεται η ιστορική συνέχεια της κάθε εξεταζόμενης τράπεζας και ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας των χρηματοοικονομικών δεικτών καθώς και ένας σύντομος σχολιασμός αυτού.

3.2 Δεδομένα

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση και αξιολόγηση των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών προήλθαν από τους ετήσιους Ισολογισμούς και τους Λογαριασμούς Αποτελεσμάτων Χρήσης της πενταετίας 2000-2004 για τις δεκαπέντε εξεταζόμενες Τράπεζες. Τα δεδομένα αυτά εξασφάλισαν τους απαραίτητους χρηματοοικονομικούς δείκτες για την μέθοδο PROMETHEE. Αναλυτικότερα τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής : τα Κέρδη προ φόρων, τα Ίδια Κεφάλαια, οι Καταθέσεις, οι Χορηγήσεις, το Προσωπικό, το Ενεργητικό, και τα Καταστήματα.

3.3 Κριτήρια Αξιολόγησης

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός δεικτών που θα μπορούσαν να είχαν συμπεριληφθεί στην ανάλυση ή ακόμα και να αντικαταστήσουν τους 5 δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν. Για παράδειγμα ο Golin ("The Bank Credit Analysis Handbook : A Guide for Analysts, Bankers and Investors", John Wiley & Sons (Asia) Pre Ltd 2001) παραθέτει ένα πίνακα με πάνω από 80 δείκτες, γεγονός που υποδηλώνει το πλήθος των δεικτών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοοικονομική ανάλυση των τραπεζών. Παρόλα αυτά, πέρα από την έλλειψη δεδομένων που είναι σύνηθες φαινόμενο και δεν επιτρέπει πάντα τον υπολογισμό των επιθυμητών δεικτών, η χρήση μεγάλου αριθμού δεικτών παρουσιάζει και άλλα προβλήματα λόγω της υψηλής συσχέτισης που συνήθως υπάρχει μεταξύ των κριτηρίων (δείκτες). Γι' αυτό οι αναλυτές προτιμούν να χρησιμοποιήσουν συνήθως ένα μικρό αριθμό δεικτών, οι οποίοι όμως να αντικατοπτρίζουν επαρκώς τη χρηματοοικονομική κατάσταση των τραπεζών, όσον αφορά τους τέσσερις βασικούς παράγοντες: κερδοφορία/αποδοτικότητα, κεφαλαιακή επάρκεια, ρευστότητα και ποιότητα χαρτοφυλακίου (κυρίως χορηγήσεων, αλλά και επενδύσεων). Στην περίπτωση μας, οι 5 δείκτες οι οποίοι σημειωτέον χρησιμοποιούνται ευρέως στη διεθνή βιβλιογραφία, αντικατοπτρίζουν τις 3 από τις 4 κατηγορίες, αφού δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου. Στη συνέχεια,

ακολουθεί μια σύντομη αναφορά στους 5 αυτούς δείκτες:

3.3.1 Καθαρά Κέρδη προ φόρων / Ιδία Κεφάλαια

Ο δείκτης αυτός μετράει την κερδοφορία μιας τράπεζας και παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πόσο αποδοτικά αξιοποιούνται τα ίδια κεφάλαια. Είναι λογικό τόσο η διοίκηση της τράπεζας όσο και οι μέτοχοι αυτής να επιθυμούν υψηλές τιμές του δείκτη. Παρ' όλα αυτά όταν η τιμή του δείκτη αυτού είναι κατά πολύ υψηλότερη του μέσου όρου του κλάδου, θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά η ποιότητα του χαρτοφυλακίου και η ρευστότητα της τράπεζας. Ο λόγος είναι ότι η τράπεζα μπορεί να έχει επιτύχει βραχυχρόνια αύξηση των κερδών είτε λόγω μείωσης της ρευστότητας είτε λόγω παροχής δανείων σε επισφαλείς πελάτες είτε λόγω πραγματοποίησης επενδύσεων υψηλού κινδύνου, τακτικές, οι οποίες εγκυμονούν κινδύνους για τη μακροχρόνια κερδοφορία της τράπεζας.

3.3.2 Καθαρά Κέρδη προ φόρων / Αριθμός ατόμων προσωπικού

Ο δείκτης αυτός, ο οποίος φανερώνει τα κέρδη ανά εργαζόμενο, δίνει μια ένδειξη για την αποτελεσματικότητα της διοίκησης όσον αφορά τη διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων. Δεδομένου ότι τα έξοδα μισθοδοσίας προσωπικού αποτελούν την κυριότερη μορφή εξόδων μίας τράπεζας, η αλόγιστη πρόσληψη προσωπικού είναι σημάδι αναποτελεσματικής διοίκησης. Συνεπώς, μεγάλες τιμές του δείκτη αυτού είναι περισσότερο επιθυμητές, υποδηλώνοντας μια αποτελεσματική διοίκηση που επιτυγχάνει τους στόχους της χωρίς υπεράριθμο προσωπικό και συνεπώς με μειωμένα έξοδα.

3.3.3 Ιδία Κεφάλαια / Χορηγήσεις

Ο δείκτης αυτός δείχνει την κεφαλαιακή επάρκεια και μετράει το βαθμό ασφάλειας της τράπεζας που παρέχεται από τα ίδια κεφάλαια απέναντι σε πιθανές ζημιές από χορηγήσεις, θεωρείται ότι παρέχει μια καλύτερη ένδειξη της κεφαλαιακής επάρκειας από το δείκτη ίδια κεφάλαια/σύνολο ενεργητικού που συχνά χρησιμοποιείται για την κεφαλαιακή επάρκεια και ο οποίος δεν λαμβάνει τόσο υπόψη τον κίνδυνο που αναλαμβάνει η τράπεζα. Χρησιμοποιώντας τις χορηγήσεις στον παρονομαστή, ο δείκτης ίδια κεφάλαια/χορηγήσεις διαχωρίζει την κύρια πηγή κινδύνου (χορηγήσεις) από τα υπόλοιπα στοιχεία του ενεργητικού. Όπως είναι φυσικό, υψηλές τιμές του δείκτη αυτού σημαίνουν μεγαλύτερη ασφάλεια και συνεπώς είναι περισσότερο επιθυμητές.

3.3.4 Ιδία Κεφάλαια / Καταθέσεις

Ο δείκτης αυτός, είναι ομοίως κεφαλαιακής επάρκειας και φανερώνει τη σχέση μεταξύ μακροχρόνιων πηγών χρηματοδότησης της τράπεζας (Ιδία Κεφάλαια) και βραχυχρόνιων πηγών χρηματοδότησης (καταθέσεις). Λόγω του ότι η δεύτερη μορφή χρηματοδότησης (βραχυχρόνιες πηγές-καταθέσεις) δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη

(π.χ λόγω εμφάνισης τραπεζικού πανικού), είναι καλύτερο για την τράπεζα να στηρίζεται ως επί το πλείστον σε ίδια κεφάλαια. Συνεπώς και στην περίπτωση του δείκτη αυτού, υψηλότερες τιμές φανερώνουν καλύτερη χρηματοοικονομική κατάσταση.

3.3.5 Χορηγήσεις / Καταθέσεις

Ο δείκτης αυτός φανερώνει την κατάσταση της τράπεζας όσον αφορά τη ρευστότητα της, συσχετίζοντας τις καταθέσεις (πηγή χρηματοδότησης για την τράπεζα) με τις χορηγήσεις (διάθεση διαθέσιμων κεφαλαίων τράπεζας). Γίνεται φανερό ότι όσο μικρότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο περισσότερα κεφάλαια έχει η τράπεζα στη διάθεση της τη δεδομένη χρονική στιγμή, και συνεπώς τόσο καλύτερη η ρευστότητα της. Βέβαια στην περίπτωση που ο δείκτης είναι κατά πολύ υψηλότερος του μέσου όρου του κλάδου, γεγονός που λογικά υποδηλώνει μεγάλο αριθμό αναξιοποίητων διαθέσιμων κεφαλαίων, το τραπεζικό ίδρυμα κατά πάσα πιθανότητα θυσιάζει μέρος των κερδών που θα του επέφερε η αξιοποίηση των κεφαλαίων αυτών.

3.4 Δείκτες Συνεταιριστικών Τραπεζών

- **Η Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα**, έχοντας λειτουργήσει αρχικά ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός, σε λιγότερο από 1½ χρόνο μετεξελίχθηκε σε Τράπεζα και από την 1η Δεκεμβρίου 1994, άρχισε να λειτουργεί σαν Πιστωτικό Ίδρυμα.

Μετά από δημιουργική πορεία 10 ετών, η εξέλιξη, τα μεγέθη και τ' αποτελέσματα της Αχαϊκής Συνεταιριστικής Τράπεζας δικαίωσαν τις προσδοκίες των συντελεστών αυτής της αναπτυξιακής πρωτοβουλίας, μιας πρωτοβουλίας που βοηθά και τονώνει την οικονομία του Νομού Αχαΐας αλλά και συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη και βελτίωση της οικονομικής ζωής των κατοίκων του.

Μέσω ενός δικτύου πέντε μονάδων σήμερα στο Νομό Αχαΐας και με προοπτική, στα πλαίσια του στρατηγικού της σχεδιασμού, λειτουργίας άλλων δύο καταστημάτων, μέσα στο 2004, η Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα παρέχει ανταγωνιστικά και προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις των μελών της, τραπεζικά προϊόντα, εξασφαλίζοντας παράλληλα καλές αποδόσεις στους επενδυτές και στους καταθέτες της.

Έχει ιδρύσει δύο θυγατρικές εταιρίες την ΑΧΑΪΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ και την ΑΧΑΪΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΗΨΗΣ & ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ με ικανοποιητικά αποτελέσματα για την πρώτη και προσδοκίες ανάκαμψης για την δεύτερη, στη δύσκολη χρηματιστηριακή συγκυρία. Η Αχαϊκή Συνεταιριστική Τράπεζα

πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Πανελληνίας Τράπεζας και συμμετέχει με ικανό μερίδιο στο κεφάλαιό της, προσβλέποντας σε σημαντικές συνεργασίες μαζί της. Στις άμεσες προτεραιότητές της είναι η ένταξή της στην ηλεκτρονική διασύνδεση με τις Συνεταιριστικές Τράπεζες μέσω της Πανελληνίας και η προσφορά νέων σύγχρονων υπηρεσιών όπως το INTERNET BANKING , Κέντρο Συμψηφισμού αλλά και η έκδοση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες που θα βελτιώσουν ακόμη περισσότερο την αποδοτικότητά της.

ΑΧΑΪΚΗ

ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,062317594	0,070256436	0,071580063	0,078327894	0,087903226
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	56,77863636	48,8183871	43,04435879	47,52755556	48,21153846
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,03220639	0,029056773	0,028885789	0,027061344	0,02647475
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,048213451	0,042948175	0,036612165	0,035680265	0,031251558
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,550075265	1,312560111	1,388695138	1,225040506	1,271758775
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,667995955	0,676554306	0,788966985	0,75844011	0,847149767
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,773673178	0,611305918	0,511485507	0,455524373	0,355522314
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	1,199251656	0,802375764	0,710297436	0,558035809	0,452138622
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,430944206	0,515446341	0,568135485	0,619114312	0,66612457
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	11	10,33333333	9,75	9	8,66666667
<i>Μέλη</i>	5179	6422	7718	9106	10103

Πίνακας 1: Δείκτες Αχαϊκής Τράπεζας

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, ο δείκτης ΚΠΦ/ΙΚ ακολουθεί σταθερή αυξητική πορεία για την εξεταζόμενη πενταετία αποδεικνύοντας πόσο αποδοτικά χρησιμοποιούνται τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας. Αντίθετα ο δείκτης ΚΠΦ/Προσωπικό παρουσιάζει πτώση μέχρι το 2002 χρονιά που αρχίζει να βελτιώνεται φτάνοντας το 2004 τα επίπεδα του 2001

Μελετώντας την ρευστότητά της τράπεζας για το χρονικό διάστημα 2000-2004 παρατηρείται ότι βελτιώνεται χρόνο με το χρόνο.

Εδώ θα πρέπει να τονιστεί και η σημαντική αύξηση των μελών της, στα πέντε αυτά χρόνια, που σχεδόν διπλασιάζονται.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας** δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του επιμελητηρίου Δράμας, με στόχο να ιδρυθεί ένας χρηματοπιστωτικός φορέας που θα μπορούσε να υποστηρίξει την τοπική οικονομία.

Η προσπάθεια ξεκίνησε στις 17^η Δεκεμβρίου 1994 με την ίδρυση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού «Μακεδονική Πίστη» και από τις αρχές του 1999 η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας αφού έλαβε την άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, προσφέρει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στα μέλη της και στις επιχειρήσεις του Νομού.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δράμας συμπλήρωσε πέντε έτη επιτυχούς λειτουργίας. Στο χρονικό αυτό διάστημα πέτυχε να αποκτήσει την εμπιστοσύνη των κατοίκων του Νομού αλλά και να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη του. Πρωτοπόρησε στην υλοποίηση των Υπουργικών Αποφάσεων για την άρση της οικονομικής δυσπραγίας του Νομού ενώ παράλληλα ανέπτυξε το σύνολο των οικονομικών μεγεθών της σε επίπεδα που ξεπέρασαν κάθε προσδοκία. Δημιούργησε προϊόντα και υπηρεσίες που της επιτρέπουν ν' ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μελών της αλλά και τον ανταγωνισμό. Σε σύντομο χρονικό διάστημα ίδρυσε και δεύτερο κατάστημα στον Άγιο Αθανάσιο δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας. Σε συνεργασία με την Πανελλήνια Τράπεζα και τις υπόλοιπες Συνεταιριστικές Τράπεζες, συμβάλλει στην αύξηση των σημείων εξυπηρέτησης των μελών της καθώς και των μελών του ομίλου. Καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας της είχε θετικά αποτελέσματα διανέμοντας μέρος των κερδών της και δημιουργώντας υπεραξίες με τα εναπομένοντα. Λειτουργήσε με αυστηρά και ταυτόχρονα ρεαλιστικά πιστωτικά κριτήρια με αποτέλεσμα να διαθέτει ένα υγιέστατο χαρτοφυλάκιο και μηδαμινές επισφάλειες. Οι προοπτικές της συνίστανται στην περαιτέρω βελτίωση των μεγεθών της, το διαρκή εκσυγχρονισμό της και τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της.

ΔΡΑΜΑΣ					
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,145002092	0,074935474	0,07915681	0,058747221	0,08141345
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	87,13714286	44,96	56,60833333	23,42545455	43,58333333
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,065102885	0,028225452	0,027380751	0,013629968	0,018711316
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,125778434	0.050778817	0,04765038	0,023732947	0,028992738
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,032217142	0,96772612	0,910622326	0,798621286	0,886742368
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,517599745	0,555850916	0,574617685	0,574305754	0,645379414
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,867424961	0,677633893	0,601974478	0,403984166	0,356117301
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,895370914	0,655764018	0,548171399	0,322630354	0,315784299
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,501444632	0,574388667	0,63101647	0,719121521	0,727809381
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	11	7	6	5,5	6
<i>Μέλη</i>	2105	2287	2315	2565	2842

Πίνακας 2: Δείκτες Τράπεζας Δράμας

Από τα δεδομένα προκύπτει, ότι η καλύτερη χρονιά της τράπεζας, από άποψη ρευστότητας, κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας ήταν το οικονομικό έτος 2000. Αυτό φαίνεται να είναι λογικό, αφού η τράπεζα έκανε έναρξη δραστηριότητας στο τέλος του 1999 και επομένως βρίσκεται ακόμα σε ένα στάδιο προσαρμογής στα οικονομικά δεδομένα. Θα πρέπει, βέβαια, να τονιστεί ότι η κεφαλαιακή της επάρκεια κινήθηκε κοντά στον μέσο όρο των υπολοίπων. Επίσης, παρουσιάζεται μια αυξητική τάση των μελών της το χρονικό διάστημα 2000-2004.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου** ιδρύθηκε στη Ρόδο το 1994 με πρωτοβουλία του Επιμελητηρίου Δωδεκανήσου και με την υποστήριξη όλων των παραγωγικών φορέων. Λειτουργήσε ως Πιστωτικό Ίδρυμα στις 15 Νοεμβρίου 1995. Από τότε και μέσα σε 9,5 χρόνια δραστηριότητας, κατάφερε να αναπτύξει ένα αξιόλογο τοπικό δίκτυο 11 καταστημάτων, να εξυπηρετεί περίπου 15.000 μέλη και να καταστεί κινητήριο μοχλός ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου σήμερα, δραστηριοποιείται σε κάθε είδους χορηγήσεων και καταθέσεων, στην αγοραπωλησία συναλλάγματος, σε κινήσεις κεφαλαίων, σε εγγυητικές επιστολές και σε διαμεσολαβητικές εργασίες χρηματιστηριακών πράξεων ενώ λειτουργεί επιτυχημένα το Ασφαλιστικό της τμήμα και βρίσκεται σε εξέλιξη η συνεργασία για την έκδοση Πιστωτικής Κάρτας.

Με μοναδικό στόχο να δημιουργήσει ένα σύγχρονο και προσιτό Πιστωτικό Ίδρυμα, που θα παρέχει ανταγωνιστικά και προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις των μελών του τραπεζικά προϊόντα, προάγοντας παράλληλα την τοπική οικονομία, η Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου συνεχίζει την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού της. Σκοπός του είναι η χωροταξική ανάπτυξη της Τράπεζας σε ολόκληρο το Νομό με παράλληλη διεύρυνση της σε κάθε νοικοκυριό με νέα προσαρμοσμένα προϊόντα, ενώ συγχρόνως προσβλέπει σε σημαντικές τραπεζικές συνεργασίες, ιδιαίτερα με την Πανελλήνια Τράπεζα, η οποία αναμένεται να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες που θα βελτιώσουν ακόμη περισσότερο την εικόνα και την αποδοτικότητά της.

		ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ			
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,084098379	0,070450658	0,077036647	0,087341197	0,083450704
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	24,8286	17,28852941	19,08438356	18,34606742	17,83870968
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,021000065	0,014403233	0,014373256	0,012346832	0,011016741
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,033267705	0,020369744	0,017650512	0,017024849	0,014120831
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,087975594	0,913880063	1,025908881	0,867173853	0,916270219
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,631244785	0,707089576	0,814325158	0,725224159	0,780176507
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,395580813	0,289134895	0,229118378	0,194923471	0,169211651
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,348014569	0,264234616	0,235054578	0,169032537	0,155043596
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,717522621	0,77372251	0,793759732	0,836307686	0,851469895
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	8,333333333	7,555555555	7,3	8,090909091	7,153846154
<i>Μέλη</i>	8456	11000	12223	13757	15147

Πίνακας 3: Δείκτες Τράπεζας Δωδεκανησου

Από το παραπάνω πίνακα παρατηρείται μια αξιοσημείωτη σταθερότητα της τράπεζας στην πενταετία αυτή, ο δείκτης ΚΠΦ/ΙΚ παρουσιάζει αυξητικές τάσεις κατά το χρονικό διάστημα 2000-2004 αποδεικνύοντας τη βελτίωση της κερδοφορίας. Αντίθετα ο δείκτης ΚΠΦ/Προσωπικό ελατώνεται, υποδηλώνοντας μια μη αποτελεσματική διοίκηση της τράπεζας. Όσον αφορά τη ρευστότητα της τράπεζας παρουσιάζονται αυξομειώσεις. Ενώ μέχρι το 2002 παρατηρείται μια μείωση της ρευστότητας από το 2003 και μετά η τράπεζα βελτιώνει τη ρευστότητα της. Τέλος μέσα στην πενταετία, παρουσιάζει μια σημαντική εγγραφή νέων μελών, της τάξεως του 90% που την κατατάσσει σε μια εκ των τριών πρώτων, σε όγκο συνεταιριστικών τραπεζών.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου**, μετά τις εντατικές προσπάθειες του ΔΣ του Επιμελητηρίου Έβρου, και με την ένθερμη υποστήριξη και αποδοχή του Εβριτικού λαού, λαμβάνει την 18^η Οκτωμβρίου 1996, την άδεια λειτουργίας Πιστωτικού Ίδρυματος με τη σημερινή επωνυμία της.

Η εμφάνισή της στην περιοχή, σήμερα σε τοπικό επίπεδο και μελλοντικά σε περιφερειακό, με τον έντονα αποκεντρωμένο χαρακτήρα της, το ελάχιστο κόστος συγκέντρωσης της τοπικής αποταμίευσης, την επανατοποθέτηση της στο τοπικό παραγωγικό κύκλωμα και την εξασφάλιση παροχής υπηρεσιών, απόλυτα προσαρμοσμένων στις ανάγκες των τοπικών οικονομικών παραγόντων, θέτει τις βάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους της χρηματοδοτικής ενίσχυσης των περιφερειακών ΜΜΕ του Νομού, από τα κεντρικά ή τα Καταστήματα των Εμπορικών Τραπεζών, σε ένα τοπικά αυτόνομο Συνεταιριστικό Πιστωτικό Ίδρυμα, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία αλλά και την ευρωστία των μελών της.

Η πίστη στη Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου, πηγάζει από το δυναμισμό των μεγεθών της, την ικανότητα του στελεχιακού και υπαλληλικού δυναμικού της και των συνεργατών της αλλά κυρίως από την ανταπόκριση των μελών της. Γιατί η Συνεταιριστική Τράπεζα Έβρου είναι τα μέλη της. Αυτά ορίζουν την τύχη της και κατευθύνουν με τη συμμετοχή τους την πορεία και το μέλλον της.

ΕΒΡΟΥ					
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,033947729	0,057923678	0,070038953	0,084429683	0,143648826
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	10,26142857	18,25357143	23,14357143	25,19368421	49,25
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,007445595	0,012347755	0,014101751	0,013853011	0,023610911
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,014414895	0,022033743	0,021090282	0,019775058	0,033029307
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,665192922	0,723912909	0,846962391	0,846672265	0,883536278
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,516520918	0,560402047	0,668637369	0,700529487	0,714847308
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,424620312	0,380392684	0,301122177	0,234219262	0,229930923
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,282454426	0,275371175	0,255039159	0,198306953	0,203152312
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,776497917	0,774129098	0,789453435	0,82739156	0,809075219
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	7	7	4,666666667	6,333333333	6,666666667
<i>Μέλη</i>	2310	2296	2497	3087	3536

Πίνακας 4: Δείκτες Τράπεζας Εβρου

Είναι φανερό ότι από έτος σε έτος η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητα της τράπεζας βελτιώνονται αισθητά. Αυτές οι εντυπωσιακές αποδόσεις δεν αφήνουν ανεπηρέαστες τη ρευστότητα και την κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας που παρουσιάζουν τα αντιστρόφως ανάλογα αποτελέσματα. Ο δείκτης ΚΠΦ/ΙΚ και ΚΠΦ/Προσωπικό παρουσιάζουν μια αυξητική τάση υποδηλώνοντας τη βελτίωση της κερδοφορίας και της αποτελεσματικότητας. Αντιθετά η ρευστότητα της τράπεζας χειροτερεύει καθώς ο δείκτης Χορηγήσεις/Καταθέσεις αυξάνεται κατά το χρονικό διάστημα 2000-2004. Αξίζει να αναφερθεί, ότι σημαντικό ρόλο στην αύξηση της κερδοφορίας έπαιξε η σωστή διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων από τη τράπεζα.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ευβοίας «ΕΥΒΟΪΚΗ ΠΙΣΤΗ»** λειτουργεί σαν πιστωτικό ίδρυμα από την 1/12/1998 μετά την υπ' αριθμόν 6/6/31-7-98 απόφαση της Τράπεζας Ελλάδος.

Η «ΕΥΒΟΪΚΗ ΠΙΣΤΗ» οργανώθηκε με βάση τις σύγχρονες τραπεζικές και διοικητικές αντιλήψεις. Στελεχώθηκε με το απαραίτητο προσωπικό, χρησιμοποιεί τον πλέον σύγχρονο και ευέλικτο τεχνολογικό εξοπλισμό, φιλοδοξώντας έτσι να βοηθήσει στην οικονομική ανάπτυξη των μελών της και της Εύβοιας γενικότερα. Παρέχει προϊόντα και υπηρεσίες που χρειάζονται τα μέλη της, χωρίς περιττή γραφειοκρατία και με άμεση ανταπόκριση. Προσφέρει στους συνεταιίρους - πελάτες της τα καλύτερα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων, και μια πλήρη γκάμα τραπεζικών και ασφαλιστικών προϊόντων με τους καλύτερους όρους της αγοράς. Κατάφερε να πείσει τους Ευβοείς ότι η συμμετοχή τους στην ΕΥΒΟΪΚΗ ΠΙΣΤΗ αποτελεί μία κερδοφόρα επένδυση. Στα πέντε χρόνια λειτουργίας της είχε καθαρά κέρδη προ φόρων 4.557.000 Ευρώ, έδωσε μερίσματα συνολικού ποσού 1.176.000 Ευρώ, ενώ η αξία της μετοχής της από 146,74 Ευρώ έφθασε 235 Ευρώ (δηλαδή υπεραξία 60,15 %). Σήμερα λειτουργεί ένα κεντρικό κατάστημα στην Χαλκίδα και δύο Υποκαταστήματα (Αλιβέρι, Κάρυστο) στα οποία λειτουργούν σε 24ώρη βάση ΑΤΜ, ενώ έχουν προγραμματισθεί άλλα τρία υποκαταστήματα για να καλύψουν όλο το Νομό.

		ΕΥΒΟΙΑΣ				
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,183852411	0,185219203	0,162264666	0,192943027	0,171637886	
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	137,6916667	76,16384615	62,636	72,49555556	57,04347826	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,050773697	0,035916282	0,027576187	0,033674269	0,027054335	
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,074389192	0,052096367	0,03868784	0,045853871	0,034377948	
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,004565227	0,890456348	0,886351045	0,923234415	0,962449247	
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,682541321	0,68942009	0,71278694	0,734382246	0,786967729	
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,404613634	0,281268711	0,238424305	0,237654977	0,20029347	
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,406460787	0,250457509	0,211327631	0,219411254	0,1927723	
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,679439526	0,774232327	0,804181305	0,79544505	0,817671925	
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6	6,5	7,5	9	7,666666667	
<i>Μέλη</i>	2295	2720	3033	3439	3878	

Πίνακας 5: Δείκτες Τράπεζας Ευβοίας

Η εξεταζόμενη πενταετία για τη συγκεκριμένη τράπεζα, φανερώνει αυξομειώσεις του δείκτη ΚΠΦ/ΙΚ και αύξηση του δείκτη Χορηγήσεις/Καταθέσεις. Αυτό που είναι πράγματι αξιοσημείωτο, είναι η σημαντική πτώση της αποτελεσματικότητας της τράπεζας όσον αφορά τη διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων. Επίσης ο δείκτης της κεφαλαιακής επάρκειας δηλαδή ΙΚ/Χορηγήσεις και ΙΚ/Καταθέσεις παρουσιάζει μείωση

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Κοζάνης**, δημιουργήθηκε με την πρωτοβουλία και υποστήριξη του Εμποροβιοτεχνικού Επιμελητηρίου, του οποίου Πρόεδρος ήταν ο σημερινός Πρόεδρος της Τράπεζας, κ. Παναγιώτης Αποστολίδης. Στόχος της είναι να προσφέρει εξειδικευμένες, γρήγορες και ευέλικτες λύσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας και ειδικότερα σε επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους που αποτελούν και τον κύριο παραγωγικό ιστό της περιοχής, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας αλλά και της χώρας γενικότερα.

Οι εργασίες της πρωτοξεκίνησαν στις 12 Ιουλίου 1995, με τη μορφή του Αστικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού και από τις 3 Ιανουαρίου 2001 αφού πήρε την έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος, μετεξελίχτηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Κοζάνης.

Στο λίγο χρόνο λειτουργίας της, η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Κοζάνης, κατόρθωσε την προώθηση και ανάπτυξη της οικονομικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας των πελατών - μελών της και την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με συνθήκες ευμενέστερες από αυτές που ισχύουν στο Τραπεζικό Σύστημα. Παράλληλα, εξασφάλισε υψηλότερες αποδόσεις καταθέσεων για τους πελάτες - μέλη της, συνεισφέροντας έτσι σημαντικά, στη στήριξη της τοπικής ανάπτυξης με την ανακύκλωση των καταθέσεων στην τοπική αγορά

ΚΟΖΑΝΗΣ					
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,021384594	-0,0039539	0,00278796	-0,116107453	0,01322219
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	7,284545455	-1,073571429	0,696875	-26,45888889	5,411764706
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,020658078	-0,001493779	0,000901475	-0,029360108	0,005046073
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,049680083	-0,003598871	0,001684664	-0,048960466	0,006819867
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	-	0,71549525	0,800942224	0,812557951	1,208564773
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,415822134	0,41506878	0,535106584	0,599669694	0,739907854
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	2,323171639	0,910207815	0,604264089	0,421682375	0,515789474
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	-	0,651249368	0,483980623	0,342641366	0,623364988
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0	0,580113957	0,66809636	0,738002371	0,612220272
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	11	14	16	6	4,25
<i>Μέλη</i>	1347	1645	1934	2367	2559

Πίνακας 6: Δείκτες Τράπεζας Κοζάνης

Η εν λόγω τράπεζα, πραγματοποίησε έναρξη δραστηριοτήτων στις αρχές του 2001, γεγονός που αποτυπώνεται στον παραπάνω πίνακα με τους δείκτες. Ένα σημαντικό γεγονός που δεν μπορεί να αγνοηθεί είναι ότι στην πενταετία που εξετάζεται κατάφερε να διπλασιάσει τα μέλη της, γεγονός που ενθαρρύνει τις προσπάθειες της διοίκησης.

Το χειρότερο οικονομικό έτος της τράπεζας είναι το 2003, όπου η τράπεζα παρουσίασε ζημίες. Αντίθετα το καλύτερο είναι το αμέσως επόμενο, που η διοίκηση κατόρθωσε να διαχειριστεί το προσωπικό της με πιο ορθόδοξο τρόπο. Εύλογη συνέπεια της πράξης αυτής είναι η βελτίωση των χρηματοοικονομικών δεικτών της .

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Κορινθίας**, ιδέα του Επιμελητηρίου Κορινθίας και του τότε Προέδρου του κ. Αθανάσιου Δασκαρόλη, ιδρύθηκε το 1994 ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός. Από το 1998 αναβαθμίστηκε σε Τραπεζικό Ίδρυμα και μετρά 6 χρόνια επιτυχημένης πορείας.

Θεμελιωμένη σωστά, ενισχύει καθημερινά την οικονομική της ευρωστία και λειτουργεί με υγιείς κανόνες και αρχές που στοχεύουν στην οικονομική ανάπτυξη του Νομού στον οποίο δραστηριοποιείται. Κατά τα προηγούμενα χρόνια παρατηρήθηκε αύξηση του όγκου των εργασιών της, και διεύρυνε το δίκτυο της με δύο νέα καταστήματα.

Με στόχο πάντα τη μείωση των λειτουργικών εξόδων, την εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας, την απλούστευση των διαδικασιών, την εσωτερική οργάνωση και τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τα στελέχη της επιτυγχάνουν μέσα από ένα κλίμα εμπιστοσύνης και φιλικής εξυπηρέτησης να διεκπεραιώνουν με ταχύτητα, συνέπεια και ακρίβεια τα αιτήματα των συνεταίρων και να δίνουν σαφείς λύσεις στα προβλήματα.

Η ευελιξία που τη διακρίνει και η γνώση της τοπικής αγοράς, διασφαλίζει και προωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συμφέροντα των συνεταίρων - μελών της, ενισχύοντας την πίστη στον θεσμό και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη του Νομού.

ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ					
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,092458386	0,040800205	0,072139833	0,077019956	0,069059884
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	45,05666667	14,69111111	44,07166667	35,898	28,6
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,059197849	0,024232849	0,029875281	0,028624397	0,02437777
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,086679107	0,039948395	0,040906967	0,040808995	0,033212046
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,97217708	1,638581118	1,306240641	1,144681349	1,178020976
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,682954068	0,606603827	0,730322569	0,701423724	0,734003864
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,937493187	0,979122416	0,567051041	0,529849635	0,480916622
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	1,848902576	1,604371504	0,740705116	0,606508995	0,566529868
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,346294496	0,37020067	0,559102623	0,612767671	0,623082168
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6	9	6	5	5
<i>Μέλη</i>	1455	1575	1615	1716	1857

Πίνακας 7: Δείκτες Τράπεζας Κορινθίας

Τα συμπεράσματα της πενταετίας ποικίλουν από δείκτη σε δείκτη και το κυριότερο είναι ότι παρατηρούνται πολλές αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Κατ' αρχήν πρέπει να τονιστεί, η σημαντική βελτίωση της ρευστότητας αν και εξακολουθεί να παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Η κεφαλαιακή επάρκεια τώρα παρουσιάζει σταθερή μείωση . Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τη κερδοφορία αυτές ακολουθούν ανάλογη πορεία με εξαίρεση το έτος 2003, που ενώ η αποτελεσματικότητα συγκριτικά με το προηγούμενο έτος μειώνεται, η κερδοφορία της τράπεζας αυξάνεται.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων** ξεκίνησε σαν Πιστωτικός Συνεταιρισμός το 1978 με την επωνυμία «Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός Νομού Ιωαννίνων - Ο ΣΤΟΧΟΣ» και μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα το 1993. Έκτοτε λειτουργεί με τη σημερινή επωνυμία και διενεργεί όλες τις τραπεζικές εργασίες.

Άμεση προτεραιότητα της Τράπεζας, για το 2004, είναι η ανάπτυξη δύο ακόμα καταστημάτων στην περιοχή του νομού Ιωαννίνων και στη συνέχεια η επέκτασή της στους όμορους νομούς, όπου ήδη γίνονται συντονισμένες προσπάθειες, στα πλαίσια μιας μεγάλης Περιφερειακής Τράπεζας για την Ήπειρο, η οποία λόγω της εξειδικευμένης γνώσης του περιβάλλοντος και των τοπικών συνθηκών ζωής, θα είναι σε θέση να προσφέρει, ποιοτικά αναβαθμισμένες, τραπεζικές εργασίες και προϊόντα στους πελάτες - μέλη της, ώστε να καλύψει ουσιαστικά και με πληρότητα τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ιωαννίνων σύμφωνα με τις καταστατικές της διατάξεις δεν έχει ως αυτοσκοπό την άμετρη κερδοφορία, που καταλήγει σε βάρος των συναλλασσομένων, αλλά αντίθετα εφαρμόζει την πλέον ανταγωνιστική τιμολογιακή πολιτική, προς όφελος των μελών της, ώστε η Τράπεζα αυτή να είναι πραγματικά μεγάλη γι αυτούς και η Συνεταιριστική Μεριδα να αποτελεί πραγματικό επενδυτικό αγαθό.

		<u>ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ</u>			
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,047551689	0,02190037	0,035952685	0,037808166	0,039226596
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	21,4025	9,244	11,07318182	9,177241379	12,26086957
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,011222939	0,005224358	0,009667044	0,007854266	0,008200058
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,016930627	0,009556656	0,013004456	0,010667652	0,010361933
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,904491347	0,738632071	1,041026866	0,952172167	1,022159624
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,662877911	0,546672213	0,743364001	0,736269421	0,791363769
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,356046817	0,436369601	0,361710283	0,282152065	0,264155796
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,322041266	0,322316582	0,376550122	0,268657343	0,27000939
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,732873689	0,740114374	0,714068028	0,773252408	0,774207618
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	12	15	11	9,666666667	7,666666667
<i>Μέλη</i>	4512	4833	5093	5576	5657

Πίνακας 8: Δείκτες Τράπεζας Ιωαννίνων

Η υψηλή τιμή του δείκτη ΚΠΦ/ΙΚ παρουσιάζεται το έτος 2000. Κατά το έτος 2001 παρουσιάζεται μια μείωση, ενώ από το 2002 και μετά μια προοδευτική αύξηση. Ο δείκτης ΚΠΦ/Προσωπικό παρουσιάζει αυξομειώσεις υποδηλώνοντας ότι η διοίκηση της τράπεζας ήταν πιο αποτελεσματική κατά το έτος 2000. Από άποψη ρευστότητας το έτος 2001 η τράπεζα παρουσιάζει ικανοποιητικά αποτελέσματα. Τέλος η κεφαλαιακή της επάρκεια αυξάνεται έως και το 2002 που εμφανίζεται η καλύτερη επίδοση ενώ από εκεί και πέρα μειώνεται σταδιακά.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας:** Με πρωτοβουλία του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Καρδίτσας το 1994 κατατέθηκε η πρόταση στην τοπική κοινωνία για ίδρυση ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ στο νομό.

Παρά το γεγονός ότι ο νομός Καρδίτσας είναι κατεχορήγαν αγροτικός, με μόνο ανεπτυγμένο τον πρωτογενή τομέα και υστερούντων του δευτερογενούς και τριτογενούς, η πρόταση αγκαλιάστηκε από το σύνολο των πολιτών και στις 28/3/1994 η ιδρυτική συνέλευση του Πιστωτικού Συνεταιρισμού ανέδειξε το ιδρυτικό της Συμβούλιο. Στις αρχές του 1996 ο Συνεταιρισμός άνοιξε κατάστημα και μέχρι τον Απρίλιο του 1998 λειτούργησε με αυτή την μορφή. Αφού εξασφάλισε όλες τις προϋποθέσεις που έθετε η Τράπεζα της Ελλάδος από τον Απρίλιο του 1998 άρχισε να λειτουργεί πλέον, σαν Πιστωτικό Ίδρυμα. Η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας ήταν συγκινητική και ένας νομός με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στον ελλαδικό χώρο απέκτησε ένα σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο που τέθηκε με μεγάλη φιλικότητα στη διάθεση των μελών του και έδωσε τη δυνατότητα σε αυτά να έχουν τη δική τους τοπική Τράπεζα, η οποία από τότε απαντά και δίνει λύσεις σε όλες τις δανειακές ανάγκες των πολιτών. Σημειώνεται ότι η Τράπεζα από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της μέχρι και σήμερα παρουσιάζει υψηλή κερδοφορία, η οποία είναι τετραπλάσια της οποιασδήποτε άλλης μορφής σταθερής απόδοσης. Το παραπάνω γεγονός εγγυάται την βιωσιμότητα της Τράπεζας μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της αγοράς.

		ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ				
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,172454426	0,112369913	0,085732866	0,097002211	0,105400372	
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	76,542	72,95125	52,075	61,205	70,75	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,054015184	0,035462355	0,026476642	0,025328394	0,026838212	
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,101828312	0,065464633	0,051804271	0,04455443	0,043373863	
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,840441019	0,825537625	0,778700475	0,805441206	0,873137657	
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,530453493	0,541702492	0,511089994	0,568482051	0,61876462	
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,590465053	0,582581501	0,604252178	0,459313554	0,411515275	
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,496251051	0,480942949	0,470531458	0,369950063	0,359309483	
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,63116088	0,65618147	0,656337006	0,705802046	0,708667889	
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	10	8	10	10	12	
<i>Μέλη</i>	2370	2482	2809	3037	3370	

Πίνακας 9: Δείκτες Τράπεζας Καρδίτσας

Ο δείκτη ΚΠΦ/Προσωπικό παρουσιάζει τη μικρότερη τιμή (52,075) το 2002, αποδεικνύοντας τη μη αποτελεσματική διοίκηση της τράπεζας. Παρατηρείται ότι η τράπεζα παρουσιάζει ηψυλές τιμές ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας το έτος 2002. Παρ' όλα αυτά θα πρέπει να τονιστεί εδώ ότι η αποτελεσματικότητα της εν λόγω τράπεζας είναι από τις μεγαλύτερες και πιο σταθερές ανάμεσα στις «15».

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας** ξεκίνησε τη δραστηριότητά της ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός Τεχνοεργατών Λαμίας με έτος ίδρυσης το 1900, κάτι που την καθιστά τον αρχαιότερο και μακροβιότερο Συνεταιρισμό σε όλη την Ελλάδα. Στην ίδρυσή της πρωτοστάτησαν άτομα από όλες τις κοινωνικές τάξεις και τα επαγγέλματα της περιοχής. Στη μακρόχρονη πορεία της στήριξε και συνεχίζει να στηρίζει οικονομικά, τα πολυάριθμα μέλη της.

Η δράση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Λαμίας, όμως, δεν είναι μόνο οικονομική. Με πρωτοβουλία της, διοργάνωσε το 1993 το πρώτο Ευρωπαϊκό Συνέδριο στη Λαμία με θέμα: «Οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα και την Ευρώπη και ο ρόλος τους σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο», κάνοντας, έτσι, γνωστό στους αρμόδιους παράγοντες της Ελληνικής πολιτείας, αλλά και στους Ευρωπαίους εκπροσώπους των Συνεταιριστικών Τραπεζών, την ύπαρξη του θεσμού στην Ελλάδα, που μέχρι τότε τους ήταν άγνωστος. Παράλληλα είναι σημαντική η προσφορά της σε κοινωνικό, φιλανθρωπικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Το 2004 ήταν ο κύριος διοργανωτής του Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα: «Εκπαίδευση και Ανάπτυξη, η περίπτωση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας» που στόχο είχε να διερευνήσει τις σχέσεις της εκπαίδευσης με την οικονομία, την κοινωνία, τον πολιτισμό εστιάζοντας κυρίως το ενδιαφέρον του στην περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και στο νέο Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας. Τέλος αναφέρεται ότι ακόμη και το αίτημα για την ίδρυση του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος στη Λαμία ξεκίνησε το 1911 με πρωτοβουλία του τότε Συνεταιρισμού Τεχνοεργατών και σημερινής Συνεταιριστικής Τράπεζας Λαμίας.

Σήμερα η Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας αποτελεί έναν από τους αντιπροσωπευτικούς εκφραστές της τοπικής οικονομίας, συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο των συνεταιρών- μελών της αλλά και της περιοχής γενικότερα.

		<u>ΛΑΜΙΑΣ</u>				
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,00831282	0,009297599	0,035906242	0,112935539	0,066498524	
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	5,077555556	4,287209302	13,71477273	48,01717949	27,71794872	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,002976114	0,002953999	0,010496042	0,028254464	0,01521935	
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,003447897	0,003839549	0,013515142	0,039454135	0,016143002	
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,546859033	1,171418896	1,153115108	0,995820508	1,257728861	
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,863168045	0,769360994	0,776613541	0,716134422	0,942783128	
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,414768568	0,412961368	0,376400898	0,349350925	0,242757302	
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,641588506	0,48375075	0,434033563	0,347890816	0,305322865	
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,558013385	0,656777005	0,673491776	0,719140062	0,74959171	
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	15	14,33333333	14,66666667	13	9,75	
<i>Μέλη</i>	15200	14709	14230	13768	13390	

Πίνακας 10: Δείκτες Τράπεζας Λαμίας

Το έτος 2003 είναι το καλύτερο που έχει να επιδείξει μέσα στην πενταετία 2000-2004. Οι δείκτες που αφορούν την κερδοφορία, την αποτελεσματικότητα και την ρευστότητα της τράπεζας σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις. Όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια το έτος 2000 είναι αυτό με την μεγαλύτερη τιμή (ΚΠΦ/ΙΚ=0,1129) . Κατά το έτος αυτό όμως αποτυπώνονται οι χειρότερες τιμές κερδοφορίας και ρευστότητας. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η τράπεζα χάνει μέλη χρόνο με το χρόνο.Είναι η μοναδική από τις «15» που παρατηρείται αυτό.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Λέσβου - Λήμνου** ιδρύθηκε το 1995 με τη μορφή Αστικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού και μετεξελίχτηκε σε Τραπεζικό Ίδρυμα τον Απρίλιο του 1999, παίρνοντας τη σχετική άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος, αφού πληρούσε, πλέον, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Λέσβου - Λήμνου, με τα έμπειρα στελέχη της, την πολύ καλή γνώση της τοπικής αγοράς και των ειδικών συνθηκών της, ανέπτυξε πρωτοβουλίες που τα οφέλη τους για τα μέλη της έγιναν γρήγορα αντιληπτά. Καθιστώντας εύκολη την πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα του νέου και μικρομεσαίου επιχειρηματία αλλά και του χαμηλόμισθου καταναλωτή, κατόρθωσε με γρήγορες αποφάσεις, ευελιξία και αποτελεσματικότητα, να έχει μια δυναμική και επιτυχημένη παρουσία, σε σύντομο χρονικό διάστημα στα δρώμενα της τοπική οικονομίας.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Λέσβου - Λήμνου με την επέκταση της με τα υποκαταστήματα στη Λέσβο και στη Λήμνο το 2003 αλλά και με τη συμμετοχή της στην Πανελλήνια Τράπεζα, ισχυροποίησε ακόμη περισσότερο τη θέση της στην τοπική κοινωνία, θέτοντας έτσι γερές βάσεις για το μέλλον της.

		ΛΕΣΒΟΥ-ΛΗΜΝΟΥ			
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,023200705	0,041875763	0,097093432	0,102885866	0,04192611
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	12,29428571	20,34222222	31,60294118	38,89	15,15
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,011348023	0,009678226	0,01925474	0,019563927	0,006504798
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,024120428	0,017934443	0,029692426	0,03017991	0,008220293
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,95055068	0,718325578	0,826824935	0,818210167	0,948167203
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,470473516	0,539644621	0,648473132	0,648243377	0,791309761
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	1,039642033	0,42827741	0,305812918	0,293333879	0,196066196
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,988232442	0,307642618	0,252853746	0,240008762	0,185903537
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,494948376	0,751253523	0,784293149	0,79227001	0,834567742
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	7	9	17	3	3,333333333
<i>Μέλη</i>	2000	2110	2900	3015	3250

Πίνακας 11 : Δείκτες Τράπεζας Λέσβου-Λήμνου

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα, για το έτος 2000, προκύπτει ότι είναι η χρονιά με την υψηλότερη κεφαλαιακή επάρκεια όμως ταυτόχρονα και τη χαμηλότερη κερδοφορία και αποτελεσματικότητα. Το έτος 2001 η τράπεζα παρουσιάζεται καλύτερη από άποψη ρευστότητας ενώ το έτος 2003 βελτιώνεται η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητά της. Αξιοσημείωτες είναι οι συνεχείς μειώσεις της κεφαλαιακής επάρκειας χρόνο με το χρόνο.

- **Η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα** ξεκίνησε τη λειτουργία της ως Πιστωτικό Ίδρυμα Ν. Ηρακλείου τον Ιούνιο του 1994. Αναπτύχθηκε με ταχύτατους ρυθμούς και σύντομα έκανε αισθητή την παρουσία της στην οικονομική ζωή της Κρήτης αλλά και ευρύτερα. Από το Μάρτιο του 1998 εγκρίθηκε η επέκτασή των δραστηριοτήτων της σε όλη τη χώρα και λίγο αργότερα ιδρύθηκε το πρώτο, εκτός Κρήτης, κατάστημά της στην Αθήνα.

Το 2004 σηματοδοτεί μια νέα εποχή για την Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα αφού τη χρονιά αυτή συμπληρώθηκαν 10 χρόνια λειτουργίας της. Στο διάστημα αυτό, κατάφερε να είναι ανάμεσα στις τρεις πρώτες Τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη, ενώ πέτυχε να είναι πρώτη σε Τραπεζικό δίκτυο στο νησί με 35 καταστήματα και πρώτη στην προτίμηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Σήμερα, είναι η πιο κερδοφόρα επιχείρηση στο νησί με 52.000 ευχαριστημένους συνεταίρους. Η επιτυχία αυτή δεν είναι τυχαία αφού από την αρχή λειτούργησε βασιζόμενη στις αρχές και τις αξίες του Συνεργατισμού, τη διαφάνεια, αξιοκρατία, φιλικότητα, αλληλεγγύη για την εξυπηρέτηση και επίλυση των χρηματοοικονομικών προβλημάτων των συνεταίρων της. Πέτυχε κυρίως, διότι έκανε πράξη την έννοια της εντιμότητας σε κάθε συναλλαγή με τους πελάτες της, γνωρίζοντάς τους εξ αρχής τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Στήριξε τους επαγγελματίες στην ανάπτυξη και εξυγίανση των επιχειρήσεών τους, αλλά και τους νέους επιχειρηματίες στο ξεκίνημά τους. Συμπαράσταθηκε ενεργά στα προβλήματα των αγροτών, των μισθωτών, των συνταξιούχων, δίδοντάς τους τις κατάλληλες λύσεις. Λειτουργήσε έτσι ώστε να υλοποιηθεί το όραμα των ιδρυτών της για τη δημιουργία μιας διαφορετικής Τράπεζας που να συμπληρώνει το Τραπεζικό σύστημα της χώρας. Μιας Τράπεζας που να καλύπτει τις ανάγκες όλων των μελών της κοινωνίας μας. Μιας Τράπεζας που οι καταθέσεις των Κρητικών να αξιοποιούνται προς το κοινωνικό και οικονομικό όφελος του νησιού. Μιας Τράπεζας που τα κέρδη της να καρπούνται οι ίδιοι οι Κρητικοί. Σ' αυτή τη διαφορετικότητα στηρίζεται η επιτυχημένη πορεία αλλά και η χρησιμότητα της Παγκρήτιας Τράπεζας στην τοπική κοινωνία

		ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ			
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,094017031	0,087545359	0,104927208	0,137902094	0,171586944
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	58,52440678	39,14887574	39,33709524	43,58911877	53,28222997
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,038833191	0,024232713	0,020922362	0,020872052	0,021388968
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,056378631	0,031810359	0,027011749	0,026718589	0,025647433
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	1,262256526	1,190873006	1,009491905	0,945549867	0,977080585
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,68879273	0,761786837	0,774565253	0,78118093	0,833961351
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,599664025	0,363358602	0,257433218	0,193750424	0,14947194
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,756929829	0,432713951	0,25987675	0,183200687	0,146046131
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,545683635	0,639687719	0,767282282	0,826165765	0,853523613
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6,941176471	7,681818182	7	7,457142857	6,833333333
<i>Μέλη</i>	27934	34650	41477	49166	55622

Πίνακας 12: Δείκτες Τράπεζας Παγκρήτιας

Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο που προκύπτει από την ανάγνωση και μελέτη του χρηματοοικονομικού πίνακα της τράπεζας, είναι ο αριθμός των μελών της. Είναι η τράπεζα με τα περισσότερα μέλη. Είναι μάλιστα πολύ ευχάριστο να βλέπει κανείς ότι μέσα σε μια πενταετία κατάφερε να διπλασιάσει τον όγκο της προσελκύνοντας ένα καθόλου ευκαταφρόνητο αριθμό νέων μελών. Κατά τα άλλα το έτος 2000 σημειώνει την μέγιστη κεφαλαιακή επάρκεια και αποτελεσματικότητα. Από το 2001 που η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητα της μειώνεται σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ακολουθεί μια σταθερή αυξητική πορεία και το έτος 2004 παρουσιάζει τη μέγιστη κερδοφορία. Όσον αφορά τη ρευστότητά της, η καλύτερη επίδοση σημειώνεται το έτος 2003.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας**, εννιά χρόνια περίπου από το ξεκίνημα της έδωσε και δίνει καθημερινά το παρόν στην ανάπτυξη του Νομού και αποτελεί ένα σταθερό αναπτυξιακό βραχίονα της ευρύτερης περιοχής.

Το 1998, ύστερα από αρκετές δυσκολίες και αντιξοότητες, ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός μετεξελίχθηκε σε Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας με τη χορήγηση από την Τράπεζα Ελλάδος της σχετικής άδειας λειτουργίας ως Πιστωτικό Ίδρυμα. Έκτοτε υπερβαίνοντας τα προβλήματα που αντιμετώπισε, πέτυχε εντυπωσιακούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι, ιδιαίτερα την τελευταία τριετία, η ανοδική πορεία όλων των μεγεθών της, είναι θεαματική και οφείλεται στην αλλαγή φιλοσοφίας της, στην επιθετική της πολιτική και στην αναδιάρθρωση και καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της. Σήμερα η Τράπεζα Πιερίας είναι καταξιωμένη στη συνείδηση των συμπολιτών μας και με τον δυναμισμό που την διακρίνει θέτει πιο ψηλά τον πήχη των στόχων της για το μέλλον. Με τους μέχρι σήμερα θεαματικούς ρυθμούς αύξησης των μεγεθών της η Συνεταιριστική Τράπεζα Πιερίας ατενίζει το μέλλον με αισιοδοξία και διεκδικεί με δυναμισμό τη θέση που της αξίζει στην τοπική αγορά με τη συνεργασία και τις δυνατότητες που θα μας προσφέρει και η Πανελλήνια Τράπεζα της οποίας είναι ιδρυτικό μέλος. Γιατί η "ισχύς" παραμένει πάντα "εν τη ενώσει".

		ΠΙΕΡΙΑΣ			
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,005839823	0	0,002504701	0,12433509	0,082068853
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	2,758333333	0	1,048571429	72,06	55,88888889
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,002314352	0	0,000640542	0,029799975	0,022006388
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,005622635	0	0,001556869	0,072216607	0,041249795
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,693880053	0,48411083	0,559315097	0,564655305	0,748373634
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,411613432	0,338362966	0,411429753	0,412647118	0,533490834
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,962809075	0,865672105	0,621578971	0,580822412	0,502624241
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,668074012	0,419079054	0,347658502	0,327964456	0,37615073
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,593205454	0,698940636	0,735595652	0,730794725	0,712866955
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6	6	7	7	9
<i>Μέλη</i>	1549	1830	2101	2302	2510

Πίνακας 13: Δείκτες Τράπεζας Πιερίας

Όπως όλες οι νεοσύστατες συνεταιριστικές τράπεζες, έτσι και αυτή στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, δείχνει ότι αντιμετώπισε κάποια προβλήματα κυρίως λειτουργικά. Με την πάροδο του χρόνου δείχνει να τα ξεπερνάει, σημειώνοντας τη μέγιστη κερδοφορία το 2003 και μια πολύ καλή επίδοση την επόμενη χρονιά. Το έτος 2000 διανύει το δεύτερο χρόνο λειτουργίας της, και είναι το έτος με την μεγαλύτερη κεφαλαιακή επάρκεια.

Το έτος 2001 όπως προκύπτει από τον πίνακα, τα κέρδη της είναι μηδενικά. Σε αντιδιαστολή με αυτό το γεγονός η τράπεζα βρίσκεται στο καλύτερο σημείο από άποψη ρευστότητας. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητά της από το 2003 τα προβλήματα μοιάζουν να ανήκουν στο παρελθόν.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Τρικάλων** ιδρύθηκε το 1994, ως Πιστωτικός και Αναπτυξιακός Συνεταιρισμός, μέχρι το 1998, οπότε, αφού εκπλήρωσε τις προϋποθέσεις που θέτει το θεσμικό πλαίσιο, πήρε την έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος να λειτουργήσει ως Πιστωτικό Ίδρυμα.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ν. Τρικάλων είναι μια εδραιωμένη εναλλακτική τραπεζική πρόταση στο Νομό. Στη πενταετία που πέρασε από τη δημιουργία της, κατέγραψε μια πορεία συνεχών επενδυτικών πρωτοβουλιών και βελτίωσης της καθημερινής της δράσης, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη των μεγεθών της με έντονους ρυθμούς, πολλές φορές με διπλασιασμό τους από χρήση σε χρήση. Η Τράπεζα βρήκε τη χρυσή τομή, δίνοντας στους κατοίκους του Νομού χρηματοδοτικές και αποταμιευτικές διεξόδους, αμείβοντας ταυτόχρονα τους συνεταίρους της με μερίσματα που προέκυπταν από την ανοδική κερδοφορία της.

Έχοντας σαν κύριους στόχους της, τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των συνεταίρων της και τη συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη, σε ένα Νομό μάλιστα, που αντιμετωπίζει σημαντικά οικονομικά προβλήματα, η Τράπεζα σήμερα αντεπεξέρχεται δυναμικά στον τραπεζικό ανταγωνισμό με τρία καταστήματα, τα δύο στην πρωτεύουσα του Νομού, τα Τρίκαλα και το τρίτο στην Καλαμπάκα, με 4.000 Συνεταίρους και Ίδια Κεφάλαια ύψους 8 εκατ. Ευρώ, με υπόλοιπα την 31η Δεκεμβρίου 2003 χορηγήσεων ύψους 28,68 εκατ. € (αύξηση 32,64% από πέρυσι) και καταθέσεων 32,66 εκατ. € (αύξηση 41,09% από την 31η Δεκεμβρίου 2002) , με κερδοφορία για τη χρήση 2003 ανερχόμενη στα 1,35 εκατ. € αυξημένη κατά 65% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, με 20 εργαζόμενους και 3 μόνιμους ειδικούς συνεργάτες. Όμως τα θετικά αποτελέσματα της χρήσης 2003 και όλης της προηγούμενης πενταετίας δεν οδηγούν στον εφησυχασμό, αλλά για τη Διοίκηση, τη Διεύθυνση και το προσωπικό της Τράπεζας δεν αποτελούν παρά την στερεή βάση για νέες πρωτοβουλίες ανάπτυξης της Τράπεζας.

		ΤΡΙΚΑΛΩΝ				
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,071190725	0,087112148	0,128708233	0,16880592	0,198283451	
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	24,03416667	33,34166667	67,54833333	83,73375	100,1111111	
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,027572658	0,022088327	0,030045529	0,031580295	0,034063628	
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,050072658	0,036184764	0,043297623	0,048105997	0,043834683	
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,923966242	0,883365583	0,97331802	0,852818445	0,989815082	
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,550652964	0,610431697	0,693930216	0,656473131	0,777093061	
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,703359301	0,415381373	0,336401348	0,284978142	0,221070812	
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,64988025	0,366933609	0,327425494	0,243034616	0,218819224	
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,595966539	0,691029523	0,712953219	0,769768917	0,785089129	
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6	6	6	5,333333333	6	
<i>Μέλη</i>	2851	3107	3548	3983	4559	

Πίνακας 14: Δείκτες Τράπεζας Τρικάλων

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει τη σημαντική εξέλιξη που παρουσίασε η εν λόγω τράπεζα αυτή τη πενταετία (2000-2004).

Η κερδοφορία της συνεχώς βελτιώνεται φτάνοντας το 2004 στην υψηλότερη τιμή του δείκτη ΚΠΦ/ΙΚ. Το ίδιο συμβαίνει και με την αποδοτικότητά της και κατά το έτος 2004 σημειώνει την καλύτερη επίδοση από όλες τις συνεταιριστικές τράπεζες μέσα στο διάστημα που εξετάζεται.

Αυτό που θα πρέπει να σημειωθεί είναι ότι η κεφαλαιακή της επάρκεια ελατώνεται συνεχώς. Αυτό φανερώνει ότι η τράπεζα είναι ιδιαίτερα ευπαθής σε πιθανές ζημιές από χορηγήσεις και καταθέσεις.

- **Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων** ξεκίνησε τη δραστηριότητά της ως Πιστωτικός Συνεταιρισμός το έτος 1993, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών επαγγελματικής και καταναλωτικής πίστης υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος.

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων, στα 10 χρόνια από την ίδρυσή της, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας ακολουθώντας ένα δυναμικό σχέδιο δράσης με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Σήμερα η Τράπεζα με τα 17 Καταστήματά της, τους 12.700 συνεταιίρους και ενεργητικό 150 εκ. Ευρώ αποτελεί έναν οργανισμό ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη της Κρήτης. Παράλληλα η Τράπεζα εξασφαλίζει πολύ καλές αποδόσεις για τους καταθέτες, τους μετόχους και τους επενδυτές που την εμπιστεύονται. Η Συν/κή Τράπεζα Χανίων εργάστηκε συστηματικά για την ίδρυση της Πανελληνίας Τράπεζας στην οποία συμμετέχει με ποσοστό 16%. Εξ' άλλου πρωτοστατεί για την εμπέδωση του Ομίλου Συν/κών Τραπεζών ως ενιαίου και αποτελεσματικού τραπεζικού δικτύου. Παράλληλα ίδρυσε την εταιρία Ανάπτυξης Ακινήτων ΚΡΗΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. με κεφάλαιο 9 εκ. Ευρώ, η οποία δραστηριοποιείται ήδη σε μεγάλα έργα στην αγορά ακινήτων στην Κρήτη.

Η επιτυχία του Επιχειρηματικού Σχεδίου το οποίο υλοποιείται σήμερα καθιερώνει τη Συν/κή Τράπεζα Χανίων ως μια επιχειρηματική και κοινωνική οντότητα με όραμα που έχει ως αποστολή να δείξει ότι και σήμερα η κοινωνική οικονομία μπορεί να συνυπάρχει, να συνεργάζεται και να συμπληρώνει τα κενά της ελεύθερης αγοράς δραστηριοποιούμενη με ευαισθησία που δεν λειτουργεί σε βάρος του αποτελέσματος.

ΧΑΝΙΩΝ					
ΔΕΙΚΤΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Κέρδη προ φόρων/Ι Κ</i>	0,109448018	0,049549433	0,059252538	0,057451274	0,058260412
<i>Κέρδη προ φόρων/Προσωπικό</i>	45,58351852	20,29768116	21,81987013	19,02150538	15,8125
<i>Κέρδη προ φόρων/Ενεργητικό</i>	0,03065855	0,013839342	0,014380988	0,012128667	0,009735958
<i>Κέρδη προ φόρων/ Χορηγήσεις</i>	0,048186226	0,023023557	0,021080707	0,017167625	0,012253935
<i>Χορηγήσεις/Καταθέσεις</i>	0,94193963	0,876950481	0,954820514	0,963149986	0,991874215
<i>Χορηγήσεις/Ενεργητικό</i>	0,636251325	0,601094863	0,682187203	0,706484826	0,794516858
<i>Ι Κ/Χορηγήσεις</i>	0,440265864	0,464658329	0,355777279	0,298820616	0,210330393
<i>Ι Κ/Καταθέσεις</i>	0,414703865	0,407482345	0,339703445	0,287809035	0,208621293
<i>Καταθέσεις/Ενεργητικό</i>	0,067546932	0,685437634	0,714466429	0,733514955	0,801025821
<i>Προσωπικό/Καταστήματα</i>	6,75	7,666666667	7,7	6,642857143	6,588235294
<i>Μέλη</i>	8792	9704	11177	12693	14372

Πίνακας 15: Δείκτες Τράπεζας Χανίων

Από τον χρηματοοικονομικό πίνακα της τράπεζας, προκύπτουν σημαντικά στοιχεία. Το καλύτερο έτος της πενταετίας είναι το 2000 όπου παρουσιάζονται οι υψηλότερες επιδόσεις κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας. Κατά το επόμενο έτος αν και η τράπεζα παρουσιάζεται καλύτερη από άποψη ρευστότητας, η αποδοτικότητα και η κερδοφορία μειώνονται. Από το 2001 και έως το 2004 οι τιμές δεν έχουν πολύ μεγάλες διαφορές. Αυτό που θα πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η κεφαλαιακή επάρκεια από το 2001 και μετά παρουσιάζει σταδιακή μείωση με αποκορύφωμα το έτος 2004, γεγονός που έχει επισημανθεί και ανωτέρω ότι είναι ανυσηγητικό.

Στον αντίποδα, η συνεταιριστική τράπεζα Χανίων είχε μεγάλη αύξηση μελών κατά την εξεταζόμενη περίοδο, που την καθιστά τρίτη σε όγκο μετά την Παγκρήτια και την Συνεταιριστική Τράπεζα Δωδεκανήσου.

4 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ PROMETHEE

4.1 Γενικά

Στο παρών κεφάλαιο παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της πολυκριτήριας μεθοδολογίας Promethee II, η οποία εφαρμόζεται στα πλαίσια αυτής της εργασίας για να γίνει ταξινόμηση των υπό εξέταση συνεταιριστικών τραπεζών για κάθε έτος από το 2000 – 2004.

4.2 Η έννοια της σχέσης υπεροχής

Η θεωρία των σχέσεων υπεροχής (outranking relations theory)(Roy, 1991, 1996) παρέχει μια εναλλακτική μεθοδολογική προσέγγιση στη σύνθεση πολλαπλών κριτηρίων αξιολόγησης σε σχέση με την πολυκριτήρια θεωρία χρησιμότητας. Σε αντίθεση με την πολυκριτήρια θεωρία χρησιμότητας, στόχος της θεωρίας των σχέσεων υπεροχής δεν είναι η ανάπτυξη μιας συνάρτησης βαθμολόγησης των εναλλακτικών δραστηριοτήτων, όπως η συνάρτηση χρησιμότητας, αλλά η ανάπτυξη ενός μεθοδολογικού πλαισίου που επιτρέπει την πραγματοποίηση διμερών συγκρίσεων μεταξύ των εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Η σχέση υπεροχής S είναι μια διμερής σχέση οριζόμενη στο σύνολο των εναλλακτικών δραστηριοτήτων, έτσι ώστε:

$$x' S x'' \Leftrightarrow \text{η εναλλακτική } x' \text{ είναι τουλάχιστον εξίσου καλή όσο η } x''.$$

Η γενική ιδέα της σχέσης υπεροχής είναι η σύγκριση δύο οποιοδήποτε εναλλακτικών x' και x'' βασίζεται στην ισχύ των ενδείξεων (θετικές ενδείξεις) που υποστηρίζουν τον ισχυρισμό « η εναλλακτική x' είναι τουλάχιστον εξίσου καλή όσο η x'' » καθώς και στην ισχύ των ενδείξεων κατά του ισχυρισμού αυτού (αρνητικές ενδείξεις). Εφόσον η ισχύς των θετικών ενδείξεων είναι υψηλή και ταυτόχρονα η ισχύς των αρνητικών ενδείξεων είναι περιορισμένη, τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι ισχύει η σχέση υπεροχής $x' S x''$, δηλαδή ότι η x' είναι τουλάχιστον εξίσου καλή όσο η x'' .

Αυτή η γενική έννοια και ορισμός της σχέσης υπεροχής υιοθετείται από όλες τις μεθοδολογίες της θεωρίας των σχέσεων υπεροχής, αλλά ο τρόπος με τον οποίο υλοποιείται διαφέρει, ανάλογα με τη μέθοδο.

Κύριο χαρακτηριστικό της σχέσης υπεροχής είναι ότι δεν είναι απαραίτητα πλήρης (complete) ή μεταβατική (transitive). Η ιδιότητα της πληρότητας αναφέρεται στην πλήρη αξιολόγηση όλων των εναλλακτικών δραστηριοτήτων και την κατάταξή τους. Η πολυκριτήρια θεωρία χρησιμότητας μέσω της ανάπτυξης κατάλληλων συναρτήσεων χρησιμότητας οδηγεί σε μια πλήρη αξιολόγηση των εναλλακτικών, η οποία βασίζεται στις σχέσεις προτίμησης (P) και αδιαφορίας (I). Στο πλαίσιο αυτό για οποιεσδήποτε δύο εναλλακτικές x' και x'' θα ισχύει $x' P x''$ ή $x' I x''$. Ταυτόχρονα, οι σχέσεις προτίμησης και αδιαφορίας θεωρούνται μεταβατικές, δηλαδή εάν $x' P x''$ και $x'' P x'''$ τότε $x' P x'''$ (το ίδιο ισχύει και για τη σχέση αδιαφορίας I).

Αντίθετα, στη θεωρία των σχέσεων υπεροχής θεωρείται ότι οι προτιμήσεις του

αποφασίζοντας δεν ακολουθούν απαραίτητα τη μεταβατική ιδιότητα και επιπλέον θεωρείται ότι μια πλήρης αξιολόγηση των εναλλακτικών δεν είναι πάντα εφικτή. Ως ένα απλό αλλά χαρακτηριστικό παράδειγμα της μη μεταβατικής φύσης των προτιμήσεων αναφέρεται το παράδειγμα του Luce (1956): προφανώς δεν είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ ενός ποτηριού καφέ χωρίς ζάχαρη (x_1) και ενός ποτηριού καφέ με 1gr ζάχαρη (x_2). Συνεπώς, $x_1 I x_2$. Με την ίδια λογική, δεν είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ ενός ποτηριού καφέ με 1gr ζάχαρη (x_2) και ενός ποτηριού καφέ με 2gr ζάχαρη (x_3), οπότε εξάγεται το συμπέρασμα ότι $x_2 I x_3$. Προφανώς, εάν η σχέση αδιαφορίας είναι μεταβατική τότε θα πρέπει $x_1 I x_3$. Συνεχίζοντας τον ίδιο συλλογισμό, προκύπτει το συμπέρασμα ότι $x_1 I x_f$, όπου το x_f αντιστοιχεί σε ένα ποτήρι καφέ το οποίο είναι γεμάτο ζάχαρη. Προφανώς αυτό είναι ένα παράδοξο αποτέλεσμα το οποίο δεν μπορεί να ισχύει στην πράξη, στοιχείο το οποίο υποδεικνύει ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι προτιμήσεις δεν ακολουθούν τη μεταβατική ιδιότητα. Επιπλέον, τονίζεται ότι η σχέση προτίμησης δεν είναι αντιμεταθετική ($x_1 P x_2 \Rightarrow x_2 P x_1$), ενώ η σχέση αδιαφορίας είναι αντιμεταθετική ($x_1 I x_2 \Rightarrow x_2 I x_1$).

Η έννοια της μη πληρότητας είναι επίσης σημαντική, δεδομένου ότι σε πολλές πρακτικές περιπτώσεις η πλήρης αξιολόγηση των εναλλακτικών δραστηριοτήτων δεν είναι εφικτή. Για παράδειγμα συχνά υπάρχουν εναλλακτικές με πολύ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία τις καθιστούν μη συγκρίσιμες με άλλες εναλλακτικές. Στην περίπτωση αυτή η πλήρης κατάταξη των εναλλακτικών δεν λαμβάνει υπόψη αυτές τις ιδιαιτερότητες, στοιχείο το οποίο μπορεί να αποδειχθεί σημαντικό για τον αποφασίζοντα. Η θεωρία των σχέσεων υπεροχής, επιτρέπει την εισαγωγή στην ανάλυση της σχέσης ασυγκριτικότητας (incomparability relation), στοιχείο το οποίο τη διαφοροποιεί σημαντικά από την πολυκριτήρια θεωρία χρησιμότητας η οποία βασίζεται αποκλειστικά στις σχέσεις προτίμησης και αδιαφορίας. Τονίζεται, ότι η σχέση ασυγκριτικότητας είναι αντιμεταθετική αλλά όχι μεταβατική.

Όλες οι μέθοδοι της θεωρίας σχέσεων υπεροχής λειτουργούν σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο αναπτύσσεται η σχέση υπεροχής βάσει των πληροφοριών που παρέχει ο αποφασίζων, ενώ στο δεύτερο στάδιο χρησιμοποιούνται ευρετικές διαδικασίες για την αξιοποίηση της σχέσης υπεροχής με σκοπό την αξιολόγηση των εναλλακτικών δραστηριοτήτων (επιλογή, κατάταξη, ταξινόμηση). (Δούμπος Μ., Ζοπουνίδης Κ., 2001).

4.3 Οι μέθοδοι Promethee

Οι μέθοδοι της οικογένειας Promethee αναπτύχθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1980 με τις μεθόδους Promethee I και II, οι οποίες παραμένουν μέχρι και σήμερα ιδιαίτερα δημοφιλείς στο χώρο της πολυκριτήριας ανάλυσης αποφάσεων. Οι δύο αυτές μέθοδοι βασίζονται στην ίδια ακριβώς μεθοδολογία κατά την ανάπτυξη της σχέσης υπεροχής και διαφοροποιούνται μόνο στη φάση της εκμετάλλευσης που αναπτύσσεται.

Η φάση της ανάπτυξης της σχέσης υπεροχής βασίζεται στον προσδιορισμό του δείκτη προτίμησης (preference index) $\pi(x_i, x_j)$ για κάθε ζεύγος εναλλακτικών δραστηριοτήτων x_i και x_j . Ο δείκτης αυτός ορίζεται παρόμοια με τον δείκτη συμφωνίας στις μεθόδους ELECTRE:

$$\pi(x_i, x_j) = \sum_{k=1}^n w_k p_k(x_i, x_j)$$

Ο μερικός δείκτης προτίμησης $p_k(x_i, x_j)$ για το κριτήριο χ_k ορίζεται συναρτήσει της διαφοράς $\chi_{ik} - \chi_{jk}$ μεταξύ των επιδόσεων των δύο εναλλακτικών στο κριτήριο χ_k . Ειδικότερα:

$$p_k(x_i, x_j) = \begin{cases} 0 & \text{εάν } x_{ih} < x_{jh} \\ h_k(x_{ih} - x_{jh}) & \text{εάν } x_{ih} \geq x_{jh} \end{cases}$$

Για την μορφή της συνάρτησης h_k έχουν προταθεί έξι περιπτώσεις (γενικευμένα κριτήρια, generalized criteria).

1. Το σύνηθες κριτήριο (usual criterion): Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι ο αποφασίζων είναι αδιάφορος μεταξύ δύο εναλλακτικών x_i και x_j στο κριτήριο χ_k αν και μόνο αν $\chi_{ik} = \chi_{jk}$. Διαφορετικά εάν $\chi_{ik} > \chi_{jk}$ ο αποφασίζων θεωρεί ότι υπάρχει σαφής προτίμηση της x_i έναντι της x_j . Η συνάρτηση h_k , στην περίπτωση αυτή ορίζεται σύμφωνα με τον τύπο:

$$h_k(x_{ih} - x_{jh}) = \begin{cases} 0 & \text{εάν } x_{ih} = x_{jh} \\ 1 & \text{εάν } x_{ih} > x_{jh} \end{cases}$$

2. Το σχεδόν κριτήριο (quasi criterion): Σύμφωνα με το γενικευμένο αυτό κριτήριο, ο αποφασίζων θεωρεί ότι υπάρχει αδιαφορία μεταξύ δύο εναλλακτικών x_i και x_j στο κριτήριο χ_k , όταν η διαφορά $\chi_{ik} - \chi_{jk}$ δεν υπερβαίνει ένα κατώφλι αδιαφορίας q_k . Διαφορετικά υπάρχει σαφής προτίμηση. Για τη χρησιμοποίηση αυτού του γενικευμένου κριτηρίου, θα πρέπει να καθορισθεί το κατώφλι αδιαφορίας. Η συνάρτηση h_k , στην περίπτωση αυτή ορίζεται σύμφωνα με τον τύπο:

$$h_k(x_{ih} - x_{jh}) = \begin{cases} 0 & \text{εάν } x_{ih} - x_{jh} < q_k \\ 1 & \text{εάν } x_{ih} - x_{jh} \geq q_k \end{cases}$$

3. Το γραμμικής προτίμησης κριτήριο (criterion with linear preference): Ο αποφασίζων χρησιμοποιώντας το γενικευμένο αυτό κριτήριο θεωρεί ότι εφόσον η διαφορά $\chi_{ik} - \chi_{jk}$ είναι μικρότερη από ένα κατώφλι προτίμησης p_k , τότε η προτίμησή του για την εναλλακτική x_i αυξάνει γραμμικά συναρτήσει της διαφοράς $\chi_{ik} - \chi_{jk}$. Όταν η διαφορά $\chi_{ik} - \chi_{jk}$ υπερβεί το κατώφλι προτίμησης p_k τότε υπάρχει σαφής προτίμηση. Η συνάρτηση h_k , στην περίπτωση αυτή ορίζεται σύμφωνα με τον τύπο:

$$h_k(x_{ih} - x_{jh}) = \begin{cases} \frac{x_{ih} - x_{jh}}{p_k} & \text{εάν } x_{ih} - x_{jh} < p_k \\ 1 & \text{εάν } x_{ih} - x_{jh} \geq p_k \end{cases}$$

4. Το κριτήριο επιπέδου (level criterion): Στο γενικευμένο αυτό κριτήριο χρησιμοποιείται τόσο το κατώφλι αδιαφορίας, όσο και το κατώφλι προτίμησης. Εφόσον η διαφορά $\chi_{ik} - \chi_{jk}$ βρίσκεται μεταξύ του διαστήματος $[q_k, p_k]$, τότε υπάρχει ελαφρά προτίμηση για την εναλλακτική x_i . Στις υπόλοιπες περιπτώσεις ισχύουν οι παρατηρήσεις που έγιναν στα

προηγούμενα δύο γενικευμένα κριτήρια. Δηλαδή όταν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ είναι μικρότερη του q_k , τότε υπάρχει αδιαφορία μεταξύ των συγκρινόμενων εναλλακτικών, ενώ όταν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ είναι μεγαλύτερη από το κατώφλι προτίμησης, τότε υπάρχει σαφής προτίμηση για τη x_i . Η συνάρτηση h_k , στην περίπτωση αυτή ορίζεται σύμφωνα με τον τύπο:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0 & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} < q_k \\ 0.5 & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} \in [q_k, p_k] \\ 1 & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} > p_k \end{cases}$$

5. Το κριτήριο γραμμικής προτίμησης και περιοχής αδιαφορίας (criterion with linear preference and indifference area): Ο αποφασίζων στην περίπτωση αυτή θεωρεί ότι η προτίμησή του αυξάνει γραμμικά από την αδιαφορία στη σαφή προτίμηση, όταν η διαφορά $x_{ik} - x_{jk}$ βρίσκεται μεταξύ του ορίου αδιαφορίας και του ορίου προτίμησης. Η συνάρτηση h_k , στην περίπτωση αυτή ορίζεται ως εξής:

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = \begin{cases} 0 & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} < q_k \\ \frac{x_{ik} - x_{jk} - q_k}{p_k - q_k} & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} \in [q_k, p_k] \\ 1 & \text{εάν } x_{ik} - x_{jk} > p_k \end{cases}$$

6. Το κριτήριο του Gauss (Gaussian criterion): Στη τελευταία αυτή περίπτωση, οι προτιμήσεις του αποφασίζοντα περιγράφονται από μια συνεχή συνάρτηση της ακόλουθης μορφής (ως σ συμβολίζεται η παράμετρος που καθορίζει το σημείο αλλαγής στην καμπή της συνάρτησης):

$$h_k(x_{ik} - x_{jk}) = 1 - \exp\left[-\frac{(x_{ik} - x_{jk})^2}{2\sigma^2}\right]$$

Με τον καθορισμό της συνάρτησης h_k με βάση τις παραπάνω επιλογές είναι δυνατός ο υπολογισμός του δείκτη προτίμησης $\pi(x_i, x_j)$ για κάθε ζεύγος εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Ο δείκτης προτίμησης παίρνει τιμές από το διάστημα $[0, 1]$, έτσι ώστε:

$\pi(x_i, x_j) \approx 0 \Rightarrow$ «οριακή» υπεροχή της x_i έναντι της x_j .

$\pi(x_i, x_j) \approx 1 \Rightarrow$ «ισχυρή» υπεροχή της x_i έναντι της x_j .

Κατά εκμετάλλευση της σχέσης υπεροχής που αναπτύσσεται, υπολογίζονται τα ακόλουθα μεγέθη για κάθε εναλλακτική x_i :

Ροή εισόδου (entering flow): $\varphi^-(x_i) = \sum_{\forall x_j \in A} \pi(x_j, x_i)$

Ροή εξόδου (leaving flow): $\varphi^+(x_i) = \sum_{\forall x_j \in A} \pi(x_i, x_j)$

Καθαρή ροή (net flow): $\varphi(x_i) = \varphi^+(x_i) - \varphi^-(x_i)$

Η ροή εξόδου $\varphi^+(x_i)$ δείχνει την υπεροχή της εναλλακτικής x_i ως προς τις υπόλοιπες εναλλακτικές, ενώ η ροή εισόδου $\varphi^-(x_i)$ αναπαριστά την υπεροχή όλων των υπόλοιπων εναλλακτικών έναντι της x_i . Η καθαρή ροή αποτελεί ένα συνολικό μέγεθος αξιολόγησης της εναλλακτικής x_i έναντι όλων των υπολοίπων εξεταζόμενων εναλλακτικών.

Βάσει των παραπάνω ροών, στη μέθοδο Promethee I αναπτύσσονται δύο κατατάξεις. Η πρώτη κατάταξη Z_1 αναπτύσσεται βάσει των ροών εισόδου έτσι ώστε:

$$x_i P_1 x_j \Leftrightarrow \phi^-(x_i) < \phi^-(x_j)$$

$$x_i I_1 x_j \Leftrightarrow \phi^-(x_i) = \phi^-(x_j)$$

Η δεύτερη κατάταξη Z_2 αναπτύσσεται βάσει των ροών εξόδου έτσι ώστε:

$$x_i P_2 x_j \Leftrightarrow \phi^+(x_i) > \phi^+(x_j)$$

$$x_i I_2 x_j \Leftrightarrow \phi^+(x_i) = \phi^+(x_j)$$

Η τελική κατάταξη προκύπτει ως η τομή των δύο κατατάξεων ως εξής:

$$x_i P x_j \Leftrightarrow \begin{cases} (x_i P_1 x_i) \wedge (x_i P_2 x_i) \\ (x_i P_1 x_i) \wedge (x_i I_2 x_i) \\ (x_i I_1 x_i) \wedge (x_i P_2 x_i) \end{cases}$$

$$x_i I x_j \Leftrightarrow (x_i I_1 x_i) \wedge (x_i I_2 x_i)$$

$$x_i R x_j \Leftrightarrow \text{διαφορετικά}$$

Αντίθετα με την μέθοδο Promethee I, στην Promethee II, υπάρχει μία κατάταξη των εναλλακτικών με βάση τις συνολικές τους ροές. Η κατάταξη αυτή είναι πλήρης (δε λαμβάνεται υπ' όψιν η σχέση ασυγκριτικότητας) και προσδιορίζεται απλά ως εξής:

$$x_i P x_j \Leftrightarrow \phi(x_i) > \phi(x_j)$$

$$x_i I x_j \Leftrightarrow \phi(x_i) = \phi(x_j) \quad (\text{Δούμπος Μ., Ζοπουνίδης Κ., 2001})$$

Στην συγκεκριμένη διπλωματική εργασία προκειμένου να γίνει η κατάταξη των συνεταιριστικών τραπεζών για κάθε μία από τις εξεταζόμενες χρονιές από το 2000 έως και το 2004 χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος Promethee II και ως κριτήρια χρησιμοποιήθηκαν οι 11 οικονομικοί δείκτες που παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο 3.

5 ΕΦΑΡΜΟΓΗ - ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΡΙΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ PROMETHEE II

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται η εφαρμογή και ακολουθεί η ανάλυση της μεθόδου PROMETHEE II.

Η μέθοδος, για κάθε αξιολόγηση η οποία πραγματοποιήθηκε, έδινε 500 διαφορετικά σενάρια για τις συνολικές ροές που θα μπορούσε να έχει κάθε εναλλακτική. Τα σενάρια αυτά προέκυψαν από τη διαμόρφωση 50 διαφορετικών σεναρίων για τα βάρη w_k του κάθε κριτηρίου και από τις 10 διαφορετικές τιμές που πήρε η παράμετρος σ (από 0,25 έως 2,5 με βήμα 0,25) του κριτηρίου Gauss. Από αυτά τα 500 σενάρια παρήχθησαν ο Μέσος Όρος (Μ.Ο) της ροής κάθε Τράπεζας (εναλλακτικής) , από τον οποίο εξάγεται η τελική τους κατάταξη.

Ακολουθεί παρουσίαση της εφαρμογής για κάθε έτος και ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Τράπεζα	Μ.Ο.φ	Κατάταξη
Ευβοίας	1,626145849	1
Δράμας	1,586910294	2
Χανίων	1,501770103	3
Καρδίτσας	1,479970937	4
Παγκρήτια	1,381670712	5
Κορινθίας	1,205157903	6
Αχαϊκή	0,596898781	7
Λαμίας	-0,005423785	8
Δωδεκανήσου	-0,334993497	9
Ιωαννίνων	-0,680756648	10
Τρικάλων	-0,777245857	11
Κοζάνης	-1,530390046	12
Λέσβου-Λήμνου	-1,676712422	13
Έβρου	-1,922792871	14
Πιερίας	-2,450209454	15

Πίνακας 5.1: Αποτελέσματα μεθόδου PROMETHEE II για το έτος 2000

Στη πρώτη στήλη του πίνακα εμφανίζονται οι Τράπεζες με τη σειρά της κατάταξης τους. Η δεύτερη στήλη περιέχει τον (Μ.Ο.φ) σύμφωνα με τον οποίο,όπως προαναφέρθηκε, υπολογίστηκε η τελική κατάταξη και στη τρίτη η αριθμητική αναφορά της κατάταξης αυτής. Όπως λοιπόν προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα η Τράπεζα με τις καλύτερες επιδόσεις είναι η Ευβοίας, ενώ αντίστοιχα αυτή με τις χειρότερες είναι η Πιερίας.Αυτό που θα μπορούσε εύστοχα να παρατηρήσει κανείς είναι ότι διαμορφώνονται ουσιαστικά τρεις ομάδες με κοντινές αποδοσεις.Οι πρώτες έξι Τράπεζες έχουν υψηλές αποδόσεις ,οι επόμενες πέντε μεσαίες ενώ οι τέσσερις τελευταίες τις χαμηλότερες.

Στη συνέχεια ακολουθεί η αξιολόγηση για τη χρονιά 2001.

Τράπεζα	Μ.Ο.φ	Κατάταξη
Ευβοίας	1,916480875	1
Παγκρήτια	1,869689873	2
Αχαϊκή	1,805340232	3
Καρδίτσας	1,602750218	4
Κορινθίας	1,538147297	5
Δράμας	0,770962731	6
Τρικάλων	-0,078782426	7
Λαμίας	-0,111400778	8
Δωδεκανήσου	-0,17750668	9
Χανίων	-0,558855798	10
Έβρου	-1,201254566	11
Ιωαννίνων	-1,228557877	12
Λέσβου-Λήμνου	-1,290313398	13
Κοζάνης	-1,939089012	14
Πιερίας	-2,917610691	15

Πίνακας 5.2: Αποτελέσματα μεθόδου PROMETHEE II για το έτος 2001

Για το 2001 η Τράπεζα Ευβοίας διατηρεί την πρωτοπορία της ενώ το ίδιο συμβαίνει για την Τράπεζα Πιερίας που συνεχίζει τις αρνητικές επιδόσεις.Θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη Τράπεζα ήταν νεοσύστατη εκείνη την περίοδο και οι χαμηλές επιδόσεις της χαρακτηρίζονται αναμενόμενες μέχρι να βρει τη σειρά της.Αξιοσημείωτη είναι η βελτίωση της Παγκρήτιας και της Αχαϊκής Τράπεζας που ανεβαίνουν στη δεύτερη και τρίτη θέση από την έκτη και όγδοη αντίστοιχα.Σημαντική είναι και η βελτίωση της Τράπεζας Τρικάλων που από δωδέκατη

φτάνει στην έβδομη θέση. Τέλος η Τράπεζες Λέσβου-Λήμνου , Κοζάνης και Έβρου σημειώνουν και πάλι από τις χαμηλότερες επιδόσεις συγκριτικά με τις δεκαπέντε.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των Συνεταιριστικών Τραπεζών για το έτος 2002.

Τράπεζα	Μ.Ο.φ	Κατάταξη
Αχαϊκή	2,136773433	1
Κορινθίας	1,688853243	2
Παγκρήτια	1,233151802	3
Τρικάλων	1,111208342	4
Ευβοίας	1,023500492	5
Δράμας	0,842440485	6
Καρδίτσας	0,725465565	7
Λέσβου-Λήμνου	0,114336507	8
Λαμίας	-0,030871302	9
Δωδεκανήσου	-0,352958204	10
Χανίων	-0,735360464	11
Ιωαννίνων	-0,975297956	12
Έβρου	-1,337609146	13
Κοζάνης	-2,070304234	14
Πιερίας	-3,373328561	15

Πίνακας 5.3: Αποτελέσματα μεθόδου PROMETHEE II για το έτος 2002

Αυτή τη χρονιά στην κορυφαία θέση της σχετικής κατάταξης βρίσκεται η Αχαϊκή Τράπεζα, η οποία συνεχίζοντας την ανοδική της τροχιά μέσα σε τρία έτη βρέθηκε από την όγδοη στην πρώτη. Παρόμοιες είναι και οι περιπτώσεις της Τράπεζας Κορινθίας όπως και Τρικάλων που στη τριετία 2000-2002 από την έβδομη έφτασε στη δεύτερη θέση και από την δωδέκατη στην τέταρτη. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί και η πορεία της Παγκρήτιας Τράπεζας που σημειώνει σταθερότητα σε υψηλές θέσεις σε αντίθεση με την άλλη τράπεζα της Κρήτης που έχει φθίνουσα πορεία και από την τέταρτη καταλαμβάνει τώρα τη ενδέκατη θέση. Τέλος στις χαμηλές θέσεις τις κατάταξης είναι για ένα ακόμα έτος οι Τράπεζες Έβρου, Κοζάνης και Πιερίας.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται τα αποτελέσματα για το οικονομικό έτος 2003.

Τράπεζα	Μ.Ο.φ	Κατάταξη
Αχαϊκή	1,921073361	1
Λαμίας	1,68889305	2
Ευβοίας	1,440452589	3
Παγκρήτια	1,395547878	4
Κορινθίας	1,169271213	5
Τρικόλων	0,63279692	6
Καρδίτσας	0,501655275	7
Πιερίας	0,200058751	8
Δωδεκανήσου	-0,540656601	9
Χανίων	-0,621863648	10
Ιωαννίνων	-0,693490409	11
Έβρου	-0,920409156	12
Λέσβου-Λήμνου	-0,921436621	13
Δράμας	-1,390975241	14
Κοζάνης	-3,86091736	15

Πίνακας 5.4: Αποτελέσματα μεθόδου PROMETHEE II για το έτος 2003

Το έτος αυτό βρίσκει και πάλι πρώτη την Αχαϊκή Τράπεζα όπως συνέβη την προηγούμενη χρονιά. Οι Τράπεζες Παγκρήτια, Ευβοίας και Κορινθίας βρίσκονται και πάλι στην πρώτη πεντάδα που την συμπληρώνει η Τράπεζα Λαμίας με την σημαντική βελτίωση που πέτυχε και που την ανέβασε από την ένατη στη δεύτερη θέση. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί η μεγάλη πτώση της Τράπεζας της Δράμας που από έκτη κατατάσσεται δέκατη τέταρτη, ενώ αντίθετα η Τράπεζα Πιερίας για πρώτη φορά μέσα στο εξεταζόμενο διάστημα δεν βρίσκεται στην τελευταία θέση και είναι όγδοη. Στο τέλος της κατάταξης για αυτή τη χρονιά είναι η Τράπεζα Κοζάνης που μαζί με τις Τράπεζες Έβρου και Λέσβου-Λήμνου είναι στις χαμηλές θέσεις.

Ο πίνακας που παρατίθεται πιο κάτω είναι για το τελευταίο εξεταζόμενο έτος το 2004.

Τράπεζα	Μ.Ο.φ	Κατάταξη
Τρικάλων	2,412574	1
Παγκρήτια	1,730698	2
Ευβοίας	1,087222	3
Έβρου	0,773284	4
Πιερίας	0,56594	5
Καρδίτσας	0,479377	6
Αχαϊκή	0,262822	7
Κορινθίας	-0,04266	8
Δράμας	-0,05251	9
Δωδεκανήσου	-0,5432	10
Χανίων	-0,93033	11
Λαμίας	-1,02476	12
Λέσβου-Λήμνου	-1,17371	13
Ιωαννίνων	-1,65539	14
Κοζάνης	-1,88936	15

Πίνακας 5.5: Αποτελέσματα μεθόδου PROMETHEE II για το έτος 2004

Στη πρώτη θέση για το έτος αυτό είναι η Τράπεζα Τρικάλων που από έκτη την προηγούμενη χρονιά ανεβαίνει στην κορυφή. Στην δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα βρίσκονται η Παγκρήτια και η Ευβοίας, οι οποίες αξίζει να σημειωθεί ότι δεν αξιολογήθηκαν ποτέ για το εξεταζόμενο διάστημα χαμηλότερα από την πρώτη πένταδα. Η Τράπεζα Έβρου βελτιώνεται εξαιρετικά και από δωδέκατη την προηγούμενη χρονιά είναι τέταρτη, ενώ το ίδιο συμβαίνει και με τη τράπεζα Πιερίας που μέσα σε δύο έτη από τελευταία βρέθηκε πέμπτη. Εξετάζοντας συνολικά την πενταετία μπορεί να προκύψει ότι οι Τράπεζες Καρδίτσας, Χανίων και Δωδεκανήσου κατατάσσονται σταθερά στις ίδιες θέσεις με μικρές αυξομειώσεις. Τελευταία είναι η Τράπεζα Κοζάνης για δεύτερη συνεχή χρονιά και προτελευταία η Τράπεζα Ιωαννίνων που βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις σε όλη την εξεταζόμενη πενταετία.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από την ανάλυση και αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών επιδόσεων των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών που πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια αυτής της διπλωματικής εργασίας, έγινε δυνατή η κατάταξη των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών μέσω της μεθόδου PROMETHEE.

Μέσω αυτής της κατάταξης φάνηκε ότι οι Ελληνικές Συνεταιριστικές Τράπεζες στην πλειονότητα τους γίνονται καλύτερες με το χρόνο και μπορούν να μεγαλώνουν τα κέρδη τους ώστε να θεωρούνται υγιή Πιστωτικά Ιδρύματα που συμβάλλουν στις τοπικές κοινωνίες και οικονομίες αλλά και γενικότερα στο Ελληνικό οικονομικό σύστημα.

Όμως για να μπορέσει ο κλάδος των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών να μπορέσει να φτάσει σε επίπεδα ανάλογα των Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Τραπεζών (που βέβαια η ύπαρξη τους προηγείται κατά πολύ χρονικά αυτών των Ελληνικών), στον τομέα της ποιότητας υπηρεσιών, του επιπέδου τεχνολογίας και στο πλήθος των μελών τους, θα πρέπει καταρχήν η Ελληνική νομοθεσία να ενθαρρύνει την ίδρυση νέων Συνεταιριστικών Τραπεζών μέσω της μείωσης του ελάχιστου απαιτούμενου κεφαλαίου που μέσα σε λίγα χρόνια υπερτριπλασιάστηκε. Ακόμα θα πρέπει να γίνει κατανοητός ο σημαντικός ρόλος των Συνεταιριστικών Τραπεζών στις τοπικές κοινωνίες, ώστε να μπορέσουν οι ήδη υπάρχοντες να αυξήσουν τα μέλη τους αλλά και οι νεοεμφανιζόμενες να μπορέσουν να έχουν ένα ικανοποιητικό αριθμό μελών. Τέλος, με τη συνεργασία και την ανταλλαγή εμπειριών με τις αναπτυγμένες Συνεταιριστικές Τράπεζες της Ευρώπης θα μπορέσουν να αναπτύξουν περισσότερο προσιτές υπηρεσίες αλλά θα αποκτήσουν και τις κατάλληλες γνώσεις για την τεχνολογική τους ανάπτυξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. **Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών Ελλάδος (2001)**, *Η Συνεταιριστική Πίστη στην Ελλάδα*, Αθήνα
2. **Ζαββός Γεώργιος**, «Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα και στην κοινότητα», ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ φ. της 9/12/1993 σελ.79
3. **Ζοπουνίδης Κωνσταντίνος (2000)**, *Βασικές αρχές χρηματοοικονομικού μονατζμέντ*, Πολυτεχνείο Κρήτης, Χανιά
4. **Σταυροπούλου Ελένη (1995)**, *Πολυκριτήρια και χρηματοοικονομική ανάλυση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος για τη περίοδο 1989-1993*, Διπλωματική εργασία, Πολυτεχνείο Κρήτης
5. **Στεριώτη Κίμωννα:** α) «Πλεονεκτήματα των πιστωτικών συνεταιρισμών και συνεταιριστικών Τραπεζών», Ειδική Έκδοση
β) «Οι Συνεταιριστικές τράπεζες ρίχνουν τα επιτόκια στις περιφερειακές αγορές της χώρας», Ναυτεμπορική, φ. της 28/11/1995
γ) «Αναζωογόνηση της Ελληνικής Περιφέρειας μέσω των συνεταιριστικών τραπεζών», Ναυτεμπορική, φ. της 8/3/1994
6. **Τραγάκης Γεώργιος (1996)**, *Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
7. **Τριανταφυλλόπουλος Αθανάσιος**, Άρθρο στον ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ για τη συνεταιριστική πίστη» φ. της 3/3/1994
8. **Χριστοδουλάκης Ανδρέας**, «Συνεταιριστικές Τραπεζές - ένας θεσμός με πολύ μέλλον», ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ φ. της 30/10/1994
9. <http://www.este.gr/index.asp>